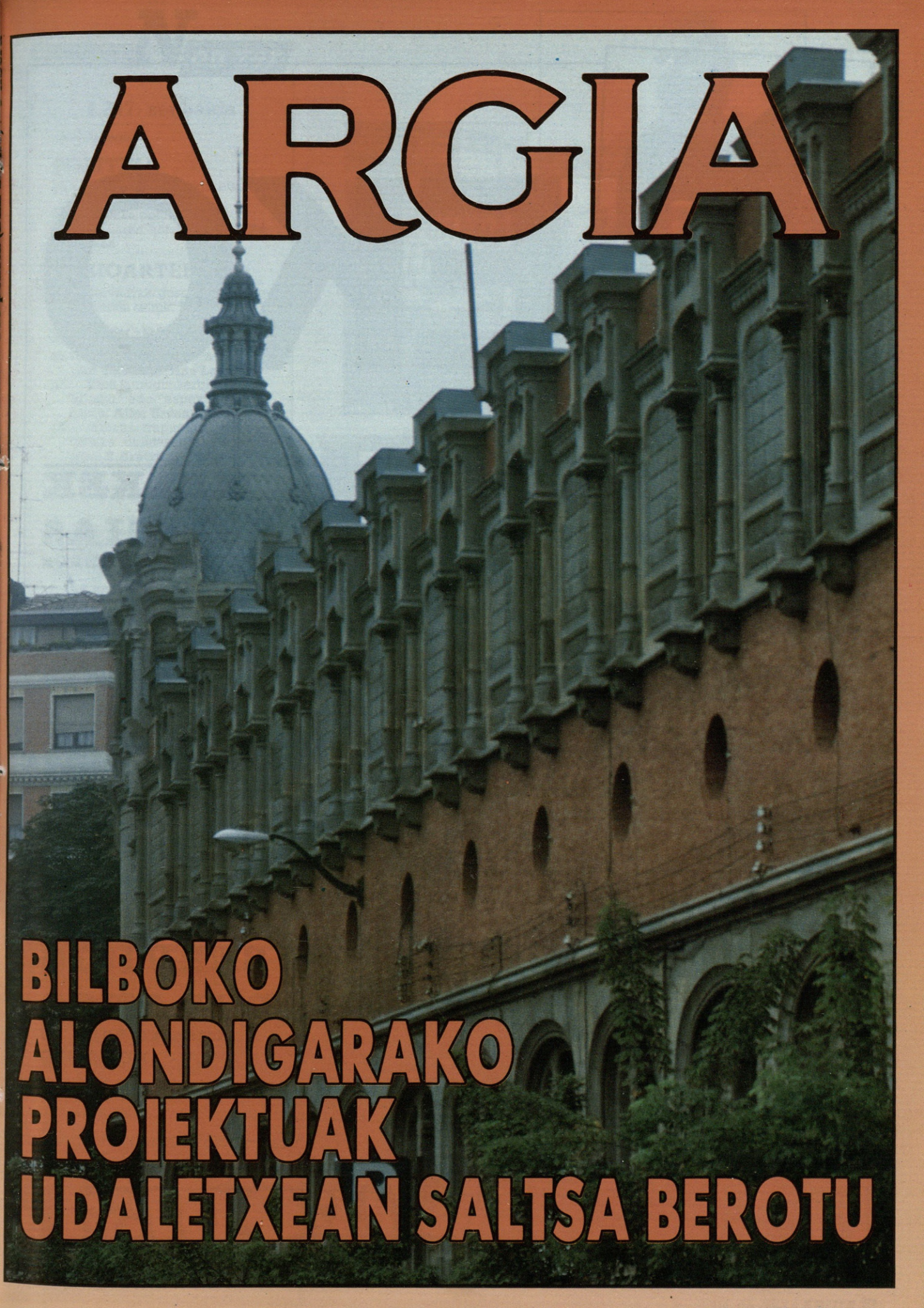

ARGIA

**BILBOKO
ALONDIGARAKO
PROIEKTUAK
UDALETXEAN SAL TSA BEROTU**

EKO

SUPER AMARA

Isabel II.a, 16 zbk. Telf. 461177
DONOSTIA

EKO PASAI

PASAI ANTZO

S.JUAN

BAUTISTA

Kooperatiba

Villas auzoa. Telf. 550199
HERNANI

EKO ALTZA

Larratxo ibilbidea, 96 zbk.
ALTZA

BETI MERKEK

Loiola kalea 12.
DONOSTIA

EKO TOLOSA

TOLOSA

MERKEK

IGLESIAS

TRINTXERPE

EKO AIETE

Grupo Etxadi. Telf. 211488
AIETE.DONOSTIA

EKO ASTEASU

Keelavite poligonoa z/g.
Telf. 692526. ASTEASU

EKO URRETXU

Labeaga 1. Ipiñarrieta 9
URRETXU

AUTO SERVICIO

DURANGO

Retentxu kalea 30
DURANGO

1.217. zenbakia

4.— Astegiroa.

POLITIKA

- 13.— Kepa Aulestiarekin elkarriketa. **I. Zubiondo.**
16.— Kronika politikoa. **I.Z.**
17.— Diruaren hotsa. **Baleren Bakaikoa**

NAZIOARTEKOA

- 18.— Serviarak goseak eta Kosovo irentsi ezinik. **P.Sastre.**

ERREPORTAIK

- 20.— Gabriel Aresti euskaltegia gori-gori dago. **Ana Lanz.**
22.— Etxe-Jauregia zerbitzu publikorako edo espekulazioaren isplu. **Aitor Urdanpilleta.**
24.— «Emaus» trapusaltzaileak galdutako duintasuna berreraikitzen. **B.Aratzuri.**

TXT komikia

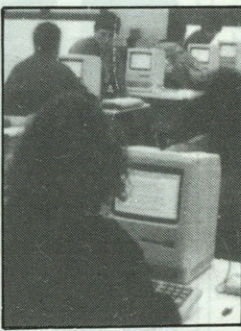
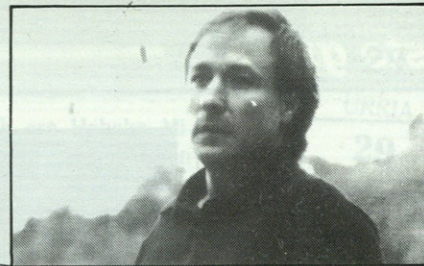
- 36.— «El Correo»ren master-a, uni-bertsitatearekin elkarlanean? **I.Murua.**
38.— Iñaki Zabaleta: «ETBn ez dugu kultura totxo egin behar». **I.Goitoltza.**
42.— Bilboko Hizkuntz Eskola: jar zaitez iladan! **Edu Mintegi.**

KULTURA

- 45.— Kultur ataria.
46.— Bilboko «Alondiga»rako proiektuak saltsa berotu berri du. **I.Makazaga.**
48.— Herriko taldeen emanaldiek antzerkigune bihurtu Eibar. **Luis Fernandez.**
50.— Xabier Kintana eta J.A. Arana Martija Euskaltzaindirako hautagai berriak biak. **J.Aldai.**
53.— Kulturaren aste borastera.

ETA BESTE

- 56.— Denborapasak.
58.— Azkena: «Egun gogoangarria». **J.R.Etxebarria.**

BILBOKO «ALONDIGA» UDALAK KULTUR ETXE BILAKATUKO DUELA-TA sortu da afera oraingoan. Barruraino sartu nahi izan du ARGIAk saltsa guztietaz jabetzeko asmoz. POLITIKAKo orrialdeak EEko Idazkari Orokorra den KEPA AULESTIAREkin osatu ditugu; eta bigarren elkar hizketa nagusia IÑAKI ZABALETA idazlearekin. Erdikaldeko erreportaietan berriz, bospasei artikuluko mamitsu. Hala nola, Kazetaritza Eskolan iradoki dugun eskandaloarena, «El Correo»k eratu dituen master ikastaro batzuk medio sortua. GABRIEL ARESTI euskaltegiko iskanbilak bestalde, non irakasle talde batek indar-golpea eman duen. «EMAUS» TRAPUSALTZAILEEN egungo egoez luze eta zabal mintzo den erreportai ere hortxe duzue. Honezaz gain, eta kulturaren, EUSKALTZAINDIAKO bi hautagai berrien inguruko kontuak.

Jabea: Zeruko ARGIA S.A.L.

ARGIA egiten dugu:

Donostian: Mikel Antza, Jon Mikel Arano, Gorka Arrese, Jon Barandiaran, Txumai Iturria, Josu Landa, Xabier Lekuona, Juan Jose Petrikorena, Pablo Sastre, Iñaki Uribe, Xalbardin, Pello Zubiria, Joxemi Zumalabe.

Bilbon: Jesus Artetxe, Arturo Izarzelai, Luis Fernandez, Ermine Madariaga, Laura Mintegi, Imanol Murua, Jon Sarasua, Iñaki Uriarte, Pello Urzelai.

Gasteizen: Txotxe Andueza, Irantzu Iriondo, Pablo Ruiz de Aretxabaleta.

Iparaldean: Isabel Etxeberria, Tala.

Iruñean: Jon Alonso, Iñaki Camino, Marta Diez, Joxe Martin Gogortza, Imanol Haranburu, Iñaki Mendibe.

Kolaboratzaileak: Gemma Agesta, Xabier Agirre, Martxel Aizpurua, Itziar Alkorta, Joseba Alvarez, Enrique Amonarriz, Mikel Arrieta, Ladix Arrosagarai, Anton Azkargorta, Joxe Azurmendi, Balere Bakaikoa, M.J. Barandiaran, Amaia Ellosegi, Xabier Erro, Xarlot Etxezaharreta, Joxean Gezalaga 'Zaldubi', Mielan-jel Harana, Mikel Hernandez, Ostaiska Irastorta, Iñaki Irazabalbeitia, Mikel Iribarren, Gure Irratikoak, Irulegi Irratikoak, Koldo Izagirre, Kanko Izpizua, Edorta Jimenez, Karmelo Landa, Asun Larrañaga, Lurdes Larrañaga, Loren Loidi, Emilio Lopez Adan 'Beltza', Alfontso Martinez, Xabier Mendiguren, Mikel Mendizabal, Bego Montorio, Morau eta Martin, Josean Oiz, Eneko Olasagasti, Koldo San Julian, Andoni Sarriegi 'Murumendi', Joseba Sarrionandia, Allande Sokarros, Joan Mari Torrealda, J.L. Alvarez 'Txillarregi', Urederra, Aitor Zabalgobera.

Diseinu eta montajea: Jon Barandiaran, Eneko Abrego.

Fotomekanika: Agus Barandiaran.

Azala: Garbiñe Ubeda.

Publizitatea: Maximo Aierbe, Joxe Mari Ostolaza.

Administrazioa: Jon Barandiaran.

Ardura teknikoak: Simeon Barroso, J. Jose De Marcos, Xabier Agirre.

D.L.: 80—1963.

Helbideak: ARGIA, Mundaiz bidea z/g. 20012 Donostia./ Diputazio kalea, 3, 1-ekz. 48009 Bilbo.

Telefonoak: (943)283399, (94)4248012.

Inprimategia: ANTZA inprimategia.

1988. urterako harpidetza sariak: (BEZ barne)

Hego Euskal Herria.....	6.000 pezeta.
Ipar Euskal Herria.....	400 libera.
Estatu Espainola.....	6.000 pezeta.
Beste atzerriak.....	8.000 pezeta.
Airez.....	12.000 pezeta.

URRIA
23
URRIA
29

urriaren 25ean ilbete

eguzkia: (urriaren 23an)
irten: 07.35
sartu: 18.23

mareak: (urriaren 23an)
gora: 02.37 eta 14.53
behera: 08.38 eta 21.04

LIBURUAK

DABID ZUAZALDE

Izenburua: Euskaradun Arte Unibertsala.

EGILEAK: Mikel Anjel Lertxundi, Maribel Aiertza.

Orain hilabetea edo dela, bere eskultura lanen erakusketa antologikoa ibiltariarekin hasi zen Lertxundi Euskal Herri osoan zehar, eta ARGIA ere eskaini genion elkar hizketa. Erakusketa horrekin batera, liburu hau argitaratu zuen Lertxundi berak, bertan biltzen delarik artista horren pentsakera eta lana.

Izenburuak berak ongi adierazten du egilearen pentsamenduen eta liburu honen muina: lurrak, inguruak, hizkuntzak bizitzen dute artista, eta haiei esker, haien barnean burutzen du honek bere lana. Oso traketis ari gara adierazten esankizuna, baina ulerpen osorako hortxe dugu liburu, gauzak askoz hobeto eta ederrago ematen dituen aditzera.

Liburuaren egitura azalduko dizuegu: Maribel Aiertza-ren sarreraren ostean, M.A. Lertxundiren iritziak datoz, munduaz, materialaz, arteaz

azken batean. Argazkien bidez ondoren, artistaren ingurunea erretratatzeko da: ura, sua, harria, zura, burdina.

Liburuaren erdian, kultur gizon hauen ekarpenak: Joxemiel Barandiaran, Txillardegi, Joxemartin Apalategi, Carmelo Bernaola, Jean Louis Davant, Iñaki Perurena eta Joxe Austin Arrieta. Bakoitzak bere ihardun eremutik idazten du, euskara ia denetan ardatz delarik, M.A. Lertxundiren lanean bezalaxe.

Horren atzetik eskulturgilearen lanaren erakusketa zabal argazki koloreztatuen bidez. Ezaguna duzeuen bezala, Lertxundik bere lanetan euskal eskulturgintzako hiru material klasikoak erabiltzen ditu eta elkarri uztartu: harria, zura eta burdina. Gibelean, idatzizko bukaera.

Liburu honen idazketaren bereizgarria, orri erdia euskarazko testuak hartzen duela, hizki handiz, eta azpiko erdia espainierazko eta ingelesezko itzulpenek, erdi eta erdi.

Suerte ona opa diogu hemendik Lertxundiri bere erakusketarekin, eta baita liburuarekin ere.

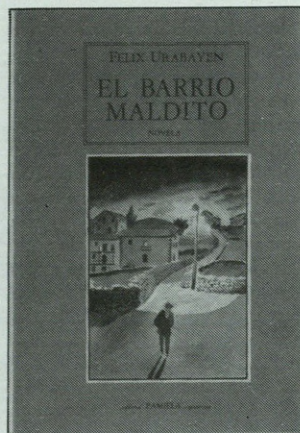
Izenburua: El barrio maldito.

EGILEA: Felix Urabayen.

Argitaratzailea: Pamiela.

Ezaugarriak: 236 orri, 650 pzt.

Ez dugu orriotara erdal literaturarik plazaratzeko ohiturarik, baina behingoz barakatuko diguzue besteren

aitzindari izateko asmorik ez duen salbuespen egiten badugu. Besterik ez bada ere, Baroja eta Unamunoz gain bestelakorik ere izan dela erakusteko, bederen.

Felix Urabayen ultzurrun-darra 18883an jaio zen, Iruñean hazi eta ikasi, Toledo aldera joan lanera eta ezkontzera, eta Francoren gartzelatan bolada bat egin ondoren gaixorik hil zen 1943an, Madrilan, bere azken liburu «Bajo los robles navarros» idatzi ostean.

Errepublikara garaiko intelektual eskertiar hau eta bere lanak ahazturaren armairu zokoan egon dira publikoarentzat, mendeurrena zela-eta zerbait haizatu bazen ere. Euskal Herriatik urrunsko bizi izan zen arren, euskal paisaia eta jendea gogoan izaten zituen bere obretan. Horren adierazgarri dugu «El barrio maldito» hau.

Baztan ageri zaigu bertan. Baztango lurretan, Arizkun herria. Eta herri honetatik jalgia Pedro Mari Echenique protagonista. Auzo madarikatua, berriz, Bozate, agoten bizileku. Pedro Mariren biografia hiru partetan zatitzen da, bakoitzean emakume bat duela lagun: Sara, Dionisia eta Rut, agotak lehena eta azkena, dirua egiten lagundu baina zoriontsu egingo ez duena bigarrena.

Manuel Bearren hitzaurreak argitzen digunez, guztiz modernoa da sexuaren askapen edo zapalketa, eta kapitalismoaren diru pilaketa elkarrekin uztartzeko Urabaiyene duen joera.

Aipagarria eta are miragarria, zelako maketazio eta inprimaketa ederra egin den. Pedro Osesen marrazkiek ezin hobeki hornitzen dute liburuaren mamia. Aurreko liburuaren bat guztokoa izan ez genuela eta, erritaxoa eman genien Pamielakoei. Bihoakie gaur gure txaloa. Nafarroako Idazleak Liburutegia deritzana hasten du liburu honek, eta azalbarnean ikusi dugunez, honen ostean Miguel Javier Urmeneta zena-ren oroitzapenak datoz.

Aldizkaria: Aizu!

Ezaugarriak: 72. alea, 68 orri, 325 pzt. edo 17 libera.

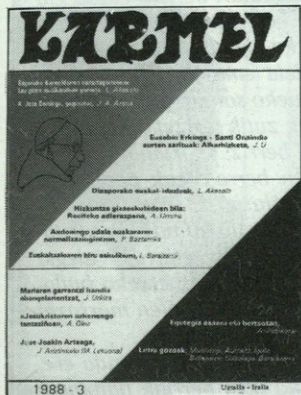
Aizutarren urriko zenbakia dugu gaurkoan aipagai. Honakoan, ohizko sailez gain (editoriala, argitalpenak, agenda, AEKri buruzko berriak...) erreportaia interesgarriak kausitu ditugu: Donostiako Zinemaldiari buruzkoa Sergio Basurkoren eskutik, euskal kostaldeko arrantzaleez eta beste.

Elkar hizketak ere ez dira batere txapelak: Nadia Zamkoba emakume sobietarrak perestroikaz, feminismoaz, sindikalismoaz eta abarrez hitz egiten du; Eneko Egin eta Hemen-eko marrazkilaria berriz, Venezuelatik etorri eta bere bizitzako pasarteak, kezak, pentsamenduak eta kontatzen dizkigu.

«Komikaizu!» ohizkoa ere hemen dugu, seigarrenez: 8 orri marrazkiz beterik, 4 kolorez eta 4 txuri-beltzez. Eta

bada besterik ere: «Seattle» indioen buruzagiak egin zuen diskurtso ekologista sonatua, Eibarko euskara industriala, HIESaren arrisku-faktoreak, «Ere»ren erabilera, Mafalda-txu, horoskopoa, denborapasa eta beste hainbat. Ez za-
ra aspertuko, demonio!

Aldizkaria: Karmel.
Ezaugarriak: 186. alea,
112 orri.

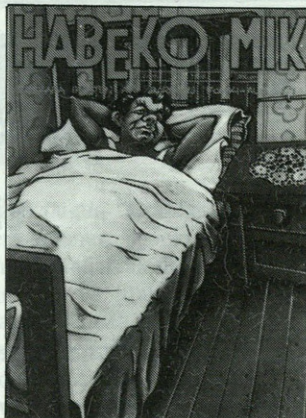

Betiko martxan segitzen dute Larrea-Zornotzako karmeldarrek, erlijio, gizarte eta kulturari buruzko berri eta eritzirik dakartzan aldizkari honekin, batuaz zein bizkaieraz.

Akesolok Begoñako karmeldarren meza abestua entzutea maite zuten lau gizon ospetsuren berri ematen digu (tartean Unamuno eta Orixe), bai halaber Euskal Herriatik aparte izan duten euskaldun-
nez ere beste artikulua ba-
tean. Aita Jose Domingo mu-
sikaria nor zen digu J.A. Ara-
na Martijak.

Euskarari buruzkoak ugari dira: Patxi Baztarrikak Andoaingo Euskara Zerbitzuak udala eta herria euskaldun-
tzeko egindako ahaleginak kontatzen ditu; Andres Urrutiak hizkuntza giza eskubi-
deen artean kokatzen du; Luis Baraiazarrak euskaltza-
learen hiru eskuliburu aipa-
tzen ditu, bi klasiko (Zamarri-
pa eta Altuberenak) eta Go-
tzon Garateren «Erderaka-
dak» berria, azken hau luzea-
go irazkinez.

Elizaren gainekoak ez dira falta. Arteaga mixiolariak,

Amabirjinaz, eta Scorsese-
ren azken filme istilutsuaz: A.
Oleak (ez dakigu ikusita edo
barik) horren kontra dihardu,
azkenean aipatzea ere ez
duela merezi esanez (hobe
orduan ixiltzea, agian).

Julen Urkizak elkar hizke-
ta luzetxoa egin die elkarre-
kin Eusebio Erkiaga eta Santi
Onaindiari, irabazi dituzten
sariak aitzaki harturik. Zubi-
karai zaharra kontu kontari
ari zaigu egutegian oin hartu-
ta, eta zenbait olerkirekin da-
toz Muniategi, Aurraitz, Igo-
ta, Bidaguren, Gesalaga eta
Baraizarra.

Aldizkaria: Habeko Mik.
Ezaugarriak: 31. zenb., 49
orri, 300 pzt.

Libururik ez azken aldi ho-
netan, eta aldizkari aipame-
nekin beteko ditugu orriok.
Eta hasi ere, orriotara aspal-
dian ekarri ez dugun batekin
hasiko gara. Ez dakigu zein
den justu justu Habeko Miken
maiztasuna, baina azken ale
hau ikusi genuenean gustora
irakurri genuen. Kontatuko
dizuegu zer duen, eta gusta-
tzen bazaizu zeuk ere txango
bat liburudendara, ea topa-
tzen duzun.

Orain hilabete batzuk mi-
kientzako lehiaketa modu-
ko bat antolatu zuen Habek.
'Moduko' diogu, ze luzera ba-
koitzeko dozenaka sari ema-
ten baitziren, denak ere diru
kopuru berekoak. Agian ho-
rixen zuten lanak kontratatze-
ko bide errazena, ez dakigu
ziur, baina badirudi emaitzak
aski pozgarriak izan direla,
zenbaki honetan ikusten de-
nez.

Lehendik ere Habeko Mi-
ken sarri parte hartzen zuten
egileak eta berriak ikusi ditu-
gu; komikigintzako beterano
batzuen bisita ere bai; kolore-
tako eta txuri-beltzeko isto-
rioak, luze eta laburrak; esti-
lo aniztasuna.

Mikel Valverderen detekti-
be istorio xeblebre bat haste-
ko; Joserra Gonzalez historia
alegorikoa; J.M. Aldamaren
fantasiak.

Gero zortzina orritako bi
lan luze koloretan. Bata Her-
nandez Landazabal arabarra-
rena, mundua komun erral-
doi gisa marrazten eta konta-
tzen digunekoa. Bestea, uste-
kabe atsegina, Murillo eta Re-
sano iruñearrena, jokia, droga
eta artea nahasten di-
rena. Bata zein bestea jarrai-
tzeak direla ematen du,
nahiz eta hemen deus adiera-
zi ez.

J.I. Mendizabalek lami eta
itsasontzi istorio bat konta-
tzen du, eta P.J. Riberok «Ni-
re aitaren etxea defendituko
dut» izenpean Gernikako
bonbardaketa ilustratzen du,
testu gisa Aresti eta Lauaxe-
taren olerkiak baliatuz. Azke-
nik, Torrecilla, Resano eta
Duesoren historiako labur-
rak. Erdian, «Familia» izene-
ko marrazki haundia, irakas-
kuntza hastapenetako lagun-
tza pedagogikoa, nahiz hor-
mirudi hoberik ere ikusi du-
gun galanki, gure ustez.

Orohar, lehendik ere bage-
nekiena baieztatzen digu al-
dizkari honek: Euskadin badi-
rela marrazkilari itxuraz-
koak; gidoigileak ez horren-
beste (Harriet gehiago behar-
ko genuke), eta ea azpiegitu-
ra sendoago bat eratuz doan.
Bide horretan Habeko Mikek
bere erdi-laguntza erdi-lapu-
rreta eskaintzen jarraitzen
du.

Izenburua: Euskal espioiak
nazien aurka.

Egilea: Xabier Gereño.

Argitaratzailea: Xabier Ge-
reño.

Ezaugarriak: 196 orri,
640 pzt.

Nobela historiko berri bat
idatzi digu Xabier Gereño.
Azken aldian espioitzarekin

ari zen, Libia, Iran eta abar
erabiliz kokagune gisa.
Aurretik historikoak egitean
gerra karlistetara jo zuen,
baina orain hurbilago dator,
2. mundu gerrara hain zuzen,
lokarri moduan Gereñoak be-
tidanik maite izan duen gene-
roa hartuta: espioitza.

Laister batean, datorren
urtean beteko da 2. mundu
gerraren 50. urteurrena. Ge-
rozitik jaiotakontzat ameri-
karrek nazien kontra burru-

erreferentzia bakarra, baina
ez dugu ahaztu behar zenba-
terainoko garrantzia eta era-
gina izan zuen gerra horrek
euskaldunentzat. Iparralde-
koek bertan eta bere gainean
bizi izan zuten, alemanen
okupazioarekin. Hegoalde-
koentzat aliatuen garaipena
zen Franco botatzeko espe-
rantza bakarra, ustel gertatu
zen ustea, baina bien bitar-
tean gerra zibila galduta-
koek, herbestean nahiz ba-
rruan ziren abertzale eta go-
rriek gogotik ihardun zuten
aliatuen aldeko lanetan, fran-
tziar eta ingelesekin batez
ere, amerikar eta sobietarre-
kin ere bai.

Guzti horretaz informazio
ugari dago, kasu, oraintsu ar-
gitara berri den Romañaren
liburuan, baina une honetan
ez gara horretaz ari, eta mu-
ga gaitezen Gereñoren libu-
rura.

Giroa, azaldu dizuegun hu-
raxe da. 36ko gerra galdurik,
faxisten garteletatik ihes
egin eta aliatuen aldeko es-
pioitzan arituko den pertso-
naia dugu protagonista, Jokin
Arakama. Canarias irletan
ibiliko da, amodioa ezagutu-
ko du, hainbat abentura bizi-
tu... Gereñoren nobeletan
ohizkoak diren ezaugarri ho-
riek.

Aipagarria da ingeles-
tzako espioitzan aritu zen,
egilearen aitaren autobiogra-
fia erabili duela Xabierrek,
eta eleberri honetan erreali-
tateko pertsonaiak eta egin-
tzak fikziozkoekin nahastu
dituela.

Telebista

Telebista pribatuak eta lokalak, jada

Sarritan ETBri kritika eta salaketa frango —gurek ere barne— zuzentzen zaio eta txoritxo gaitxo honek botika gozo batzu behar dituelakoan gaude. Egun zein egoeratan kausitzen den alde batetara utziz, datozen garaiek egungoa belztuko dutela ziurta dezakegu, baldin eta EITBren Zuzendaritzan pentsaezinezko aldaketarik ematen ez den. Honez gero, PSOE bultzatzaile bakarra izanik, 'Ley de Ordenación de Telecomunicaciones' onartua dago eta 1990. urterako «Estudios de Televisión Independiente», «Antena 3 de Televisión» eta «Univisión Canal 1» kate pribatuek emititzeko baimena dute.

Iurretan eta Miramonen ondorioa berehala nabaritutako dela iragar daiteke, zeren EITBk orain duen konpetentziari (eskasa ziurren) pribatuen gehitzen badiogu, eta bestalde, telebista lo-

kalen gorakada kontutan hartzen badugu txarto jar daitezke gauzak EITBzaleentzat. Eta EITB sailkatzen badugu, ETBko txoritxoak bere habi euskalduna arbol sendoago batetan ipini beharrean izango du, aize espainiarrak eraman ez dezan nahi badu bederen.

Beraz, ETB marginaltasun ilun batetan eror ez dadin makina bat motor martxan ipini beharko du. Bestalde, lurretatik beti aipatu izan da ETBk bere nortasun izaera eskuratu eta sendotu behar dituela. Oraitxe dute aukera hitzak alde batetara uzteko eta benetak bertako telebista on bat egiteko. Ez bait da aski euskaraz soilik izatea; guk —denok pentsatzen dut— telebista on bat nahi dugu eta, zein moetatoko telebistaz eztabaidatu gabe, ona, bertakoa eta euskalduna nahi dugula aldarrikatzen dugu.

Larunbatez, «Perry Mason: erahildako artistaren kasua». Perry Mason-ek abilezia apartaz konponduko duena.

Baikorrarena edo eremuko liliak

O hizko apaltasuna efektibo eta erakargarri horrekin eta lehendabiziko saio peto bat osatuz «Katu kale» musika programa begibistan dugu berriro. «Gaur egun» albistegia, gauekoa binakako formulari berriro eutsiz eta eguerdikoa Maddalen Iriarteren berrezarpena edo «erreabilitazio» arekin, (ez gara sartuko dekoratu berriarekin), galdutako itxura bilatzen ari dela ematen du (nahiz eta lehenengo ziklo berri honen gaueko saioak jasandako erdal «anka sartzea» Bingeni ileak zutik jartzeko modukoa izan zen). Joan den ostiralean berriz, txoriñoak nahiko baztertuta zeukan alderdi baten berreustek pozik utzi gintuen, hori behintzat izan zen Hasier Etxeberriaren eskutik etorri zitzaigun «Fahrenheit» saio kulturalak utzitako hatsa. Beste adabaki polita, «Harriketarrak» alegia (bai, bai. Pedro, Pablo eta Bilmaaaaaa!); etxeko builsoek (baita neronek ere) gustora irentsiko duten marrazki biziundetako saioa.

Osotarako balorazio bat botatzeko oso goiz bada ere, oraindik saio asko hasteke edota hasi berriak baititugu, hegaldunaren kaban burutzen ari den programazio «birmoldaketa»n argi izpiren bat soma dezakegu. Halere, erne, goardia jaitsi gabe, esperotzekoak diren sorpresak azalduko dira eta.

Betelana beste behin ere

Larunbat gauez «Madarikatuen bidaia» nabarmen. Bestela, ezer gutxi. Lau filme gehiago. Eta kitto! Datorren astean gehiago.

Igandez, «Izar gabeko gizona». Kirk Douglas bakero kartiak, zeina arrantxoko lanetan jarduten den Crain-en haziendan, saloon-neska bat ezagutuko du, eta gero geroak. Zuzendaria: King Vidor. Antzesleak: Kirk Douglas, Jeanne Crain eta William Campbell.

Asteazkenez, «Egunero da jai». Gazte garaian kuadrila batetan ibilitako hiru lagunek 10 urte elkarri ikusi gabe egon ondoren zita bat egingo dute. Asko aldatu dira gauzak bitarte horretan... Zuzendaria: Gene Kelly. Antzesleak: Gene Kelly, Dan Dayley eta Cyd Charisse.

Larunbatez, «Perry Mason: erahildako artistaren kasua». Lau milioi ikustentzulek ikaturik ikusiko dute aktore sonatu batek telebistako aurkezleari tiroa bota zion eszena. Hortik aurrerakoak Perry Mason-ek konponduko ditu. Zuzendaria: Ron Satlof. Antzesleak: Raymond Burr, Barbara Hale eta William Katt.

Larunbat ilunabarrez «Madarikatuen bidaia». Nazismoaren hatzaparretatik ihesi 900 judutarrek portu seguru baten bila burutu zuten itsasbidea erakutsiko digu filme honek. Zuzendaria: Stuart Rosenberg. Antzesleak: Faye Dunaway, Max Von Sydow eta Oscar Werner.

zinema

Fasek Visconti

urria
24 Hil honen zehar ikusgai izan dugun "Grandes películas" izeneko zikloari amaiera emanez, Bilboko Fas zine klubak Luchino Visconti zuzendari italiarrak 1963. urtean osatutako "Il gattopardo" izeneko luzea (Italiak eta Frantziak elkarrekoiztua) datorren astelehenean pantailaratuko digu. Emanaldia, ohi denez, arratsaldeko 7,30etan San Vicente kaleko aretoan.

Ipotxak Azkoitian

urria
23 Aste honetako zita bateaz, Azkoitiko Gaztearen Zinema Taldeak igande honetarako oso izenburu bitxia duen filmea eskainiko digu, alegia, Werner Herzog zuzendutako "También los enanos empezaron pequeños". Gogoratu bestalde, arratsaldeko 8,30etan bertako Kultur Etxean pantailaratu beharreko pelikula hau "Boterearen aurka" izeneko zikloaren esparruan kokatzen dela.

Intxaurren eta Grosen

Zabal zabala benetan Donostiako bi kultur etxe hauek aste honetan luzatzen dugun zinema eskaintza. Batetik fikzioa-ko alorra jorratuz, Okendo kultur etxeak Joseph Conrad-ek osatutako "Alien" filmea hilaren 27an, osteguna, arratsaldeko 7,30etan eskainiko digu. Bestetik jubilatuei bereziki zuzenduta, Intxaurren auzoko Larrotxene kultur etxean, datorren asteartean, hilak 25 edukitzerakoan, Jhon Badham zuzendariaren "Mi vida es mía" izeneko luzea pantailaratuko da, arratsaldeko 6,30etan. Kultur etxe berean baina Urteko Zinema Zikloa sailean, hilaren 27an, ostirala, M. Anderson-ek zuzendutako "1.984" filmea ikusgai izango dugu arratsaldeko 7,30etan. Hilaren 28an arratsaldeko 6etan, baita Larrotxenen ere, Haurrei egokituko zaie txanda, izan ere, Haur Zinema sailak "El Supersheriff" luzemetraia plazaratuko du. Saio oro dohainik.

Desagertuak Tolosan

urria
27 Joxean Lasa eta Joxi Zabala tolosarren desagertutako V. urteurrena dela eta, hilaren 23a arte Tolosaldeko Amnistiaren Aldeko Batzordearen eskutik ospatu beharreko

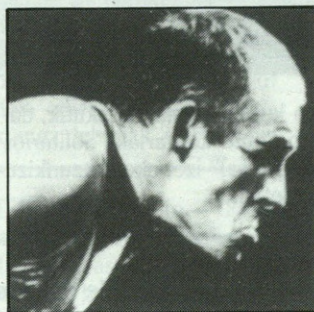
omenaldi ekitaldien egitarauaren barnean, hilaren 21ean, osteguna, (bizkor ibili beharko) "Missing" (desagertua) izeneko filmea Tolosako Leidor zineman pantailaratuko da gaueko 10etan.

antzerkia

Ipuinikuskizuna Uztaritzen

Hazparneko Kilimaxo elkarteak jakinarazi digunez, eta Uztaritzen ospatu beharreko Lapurtarren Biltzarren markoan, igande honetan, urriak 23, Koldo Amestoi kondalari trebeak ipuin saio bat eskainiko digu Bilgune eskolan, arratsaldeko 4etatik aitzina.

Kanpotarrak maisu Legorretan

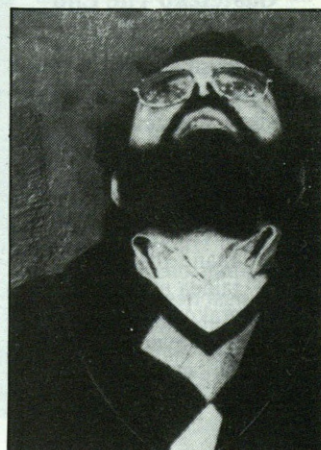
urria
28 Datorren ostiralean, urriak 28, iluntzeko 10etan hasita, "Goaz" antzerki talde debatairak Xabier Mendigurenen "Kanpotarrak maisu" lanaz burututako muntaia Legorretako zinema aretoaren oholtegiaren aurkeztuko digu.

Alhucema Bilbon.— Hiru egunetan zehar, urriaren 22a, 23a eta 24ean hain zuzen, "La Cuadra de Sevilla" antzerki talde andaluziarrak Salvador Távora egilearen zuzendaritzapean, "Alhucema (Aires de la historia andaluza)" izeneko ikuskizina Bilboko Arriaga antzokian taularatuko du.

bertsoak

Saio bikaina Mendaron

urria
23 Aste honetako bertso saioen eskaintza urria kontutan hartuz, Mendaroalderantz begibista finkatzea derrigorrezkoa bihurtuko zaigu. Horrela igande honetan, eguerdia jota, Mendaro herriko plazan bazaudete Jon Sarasua, Sebastian Lizaso, Iñaki Murua eta Jon Enbeita bertsolariak nor baino norka ikusteko aukera izango duzue.

musika

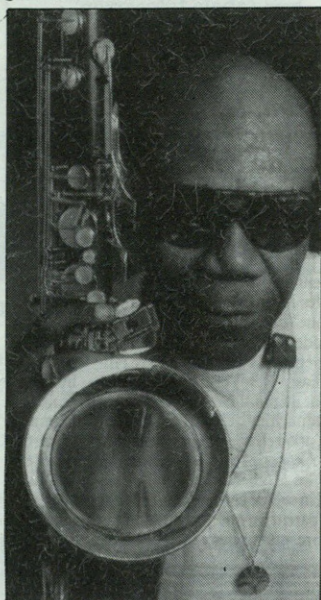
Datorren asteazkenean, urriak 7 betetzerakoan, Donostiako Musikarte aretoa "La apuesta" bertako taldearen lehen urratsen lekukoa izango da, gaueko 10etatik aurrera.

Hurrengo larunbatean, hilak 29 betetzerakoan, Oiongo udal pilotalekuan, iluntzeko 11etan hasita, Oskorri taldea entzungai izango dugu.

Lakuntzako Ilargi musika aretoak, gaueko 11etan hasita, igande honetarako, hilak 23, "Uriah Heep" taldearen kontzertua iragartzen digu.

urria
[23] Batzuen ustez "zulu zuria" den Johnny Clegg kantaria, igande honetan, Donostiako polikiroldegian entzungai izango dugu "Savuka" bere taldearekin batera.

urria
[27] Donostiako Loiola auzoko kultur etxearen eskutik, datorren ostagunean, Josean Souto kantariak "Solitarios (Canciones para una tarde cualquiera)" izeneko entzunkizuna eskainiko digu arratsaldeko 8etan.

Gasteizko The End

Honako haxe dugu "The End" musika aretoak aste honetarako paratu digun musika menua: Larunbat honetarako hain zuzen, hilak 22, "Weather Prophets" profetak; datorren ostegunerako berriz, hilaren 27a, "The man they couldn't hang" taldea eta azkenik larunbaterako, hilak 29, "Dream Syndicate"koak. Emanaldi guztiak 10,30ak aldera.

Benito solaskide eta kantari.— Larunbat honetan, hilak 22, alde batetik, Benito Lertxundi kantari oriatarra Ermuan izango dugun entzungai bertako Ate-neoan iluntzeko 10,30etatik aurrera. Bestaldekik eta kitarra utzita, datorren ostiralen, hilak 28, Loiolako kultur etxean arratsaldeko 7,30etan eratuko den solasaldian bera izango dugu.

Musika sinfonikoa hegoaldeko hiriburuetan.— 88-89 musikaldiaren bigarren kontzertua aurkeztuz, Euskadiko Orkestra Sinfonikoak, Matthias Kuntzsch zuzendaritzan eta Vladimir Nemtanu eta Christian Ifrim bakarlaritzan, J. Olaizola, W. A. Mozart eta J. Brahms maisuen lanak eskainiko dizkigu. Lehendabiziko kontzertu Iruñeko Gaiarre antzokian, hilaren 24ean arratsaldeko 8etan, izango delarik. Bigarrena biharamunean eta hilaren 26an Victoria Eugenia, arratsaldeko 7,45etan. Biharamunean baina arratsaldeko 8etan Gasteizko Guridin hirugarrena izango dugu. Eta azkenik Bilboko Campos Eliseos antzokian laugarrena, datorren ostiralean, hilak 28, arratsaldeko 7,45etan hain zuzen.

Iruñean Santa Cecilia

urria
[27] Aurtengo denboraldiaren bigarren kontzertuari eutsiz, Iruñeko Santa Cecilia Orkestra kontzertu bat eskainiko digu bertako Gaiarre antzokian. Datorren ostegunean ospatu beharreko entzunkizunean, Jacques Bodmer zuzendaritzapean eta Robert Van Sice bakarlariarekin, Higor Stravinski, Frank Nuyts eta J. Haydn konpositoren obrak entzuteko aukera izango dugu.

Bizkaiko Txistulari Eguna

Gernika hiriko lehenengo mendeurrena dela eta ospatzen ari diren ekitaldi eta saioen ingurua aprobetxatuz, igande honetan, urriak 23, aurtengo Bizkaiko Txistulari Eguna non goizez zenbait kalejira eta eguerdiz agerpen nagusia Pasealekuan plazaratuko direlarik.

Nikanor Zabaleta II. Nazioarteko Lehiaketaren azken kanporaketara ailegatu garenez gero, datorren larunbatean, urriak 29 betetzerakoan, eratuko den saioak finale-rako izenak emango dizkigu. Beraz, Antonio García kontrabaxujolea, Leo Rezar bibolinjole britaniarra, Dorota Imielowska poloniar txeloa eta Mateja Marinkovic bibolinista Jugoslaviarra elkar lehiatzen ikusiko dugu finalerako laukotearen partaidetza lortu nahian. Saioa Donostiako Andia kaleko aretoan, arratsaldeko 7,30etan hasita.

ikastaroak

● **Margolaritza ikastaroa.**— Donostiako Martutene auzoan kokatuta dauden Artelekuko tailerretan, margolaritza ikastaro bat antolatu da azaroaren 2tik 30 bitartean. Robert Llimos margolari katalandarra izango da tailerreko ardura-duna, eta gehienez 20 ikasle har dezakete parte. Ikastaroa astelehenetik ostirale-ra ospatuko da, eta bertan pintura ezagupideak dituzten pertsona guztiak eman dezakete izena. Eskaera, inskripzio orria, curriculum vitae laburra eta eginiko obraren kolorezko hiru argazki edo diapositiba, urriaren 22a bitartean aurkeztu ahal izango dira Artelekun. Hautapena egin ondoren, Artelekuk hiru laguntza eskeinikio ditu matrikula gastua ordaintzeko. Onartutako pertsonen, tailerraren lehen zortzi egunetan ordaindu beharko dute 8.000 pezetako matrikula.

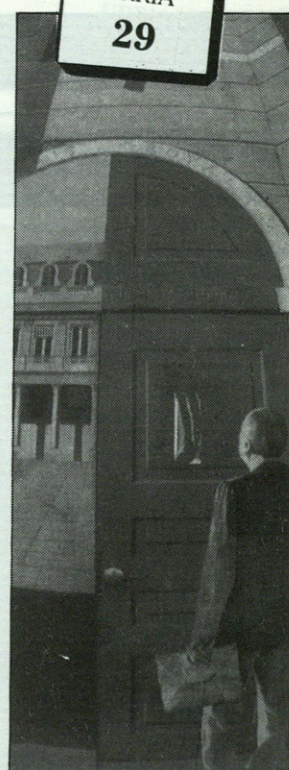

lehiaketak

□ **Azkue saria.**— Lehenengo aste batean adierazi genizuen bezala, aurten ere Bilboko aurrezki kutxak Azkue saria antolatu du. Sari hau hiru ataletan banatzen da: eleberria, olerkia eta ikerlana, sail guztietan, lanak euskaraz idatziak aurkeztu beharko direlarik. Eleberriei eta olerkiei dagokienez, hedapenak honako hauek izango dira: eleberrietan 125 orrialde gutxienez eta olerkietan 900 gutxienez. Hamalagarren edizio honetan banatuko diren sariak honako hauek izango dira: eleberrietan 900.000 pezeta, eta olerkietan eta ikerlanean 450.000. Lanak igortzeko epea bukatzeaz dago, eta partehartzaileak lanak urriaren 31a baino lehen bidali beharko dituzte honako helbide honetara: Bilboko kutxa. 505 posta-kutxatila, 48080 Bilbo.

Ipuin lehiaketa.— Donostiako udaletxeak, "XI. Donostia hiria ipuin lehiaketa" aurkeztu berria du, eta bertan beste inongo lehiaketetan aurkeztu gabeko ipuinak aurkeztu daitezke. Ipuinen jatorrizko hizkuntza euskoa izango da eta ez da itzulpenik onartuko, gaia librea izango da eta lehiakide bakoitzak nahi adina lan aurkezterik izango du. Luzerari dagokionez, ez da inolaz ere 12 foliotatik gorakoa izango, lanak egilearen inolako arrastorik gabe, laukozturik aurkeztuko direlarik. Beste sobre itxi batean, izen-abizenak, bizi-lekua eta zuzenbidea aurkeztuko dira. Lanak abenduaren 5a baino lehen igorri behar dira honako helbide honetara: Donostiako kultur eta turismo ekintzetxea, Reina Regente kalea, 20003-Donostia, azalean "Donostia hiria" Ipuin lehiaketarako dela adieraziz. Sariari dagokienez, lehenak 200.000 pe-

zetako saria jasoko du, bigarrenak 125.000 pezeta eta hirugarrenak 75.000.

□ **Larzabal Saria.**— Euskal Antzerki taldeen biltzarreak, antzerki obren eskasia dela eta, gure herriko idazleak bultzatzeko asmos, antzerki obren lehiaketa bat aurkeztu berria du, bertan edozeinek parte har dezakelarik. Hiru sailetan banatu dute antolatzaileek lehiaketa: helduentzat antzerkia, haurrentzako antzerkia eta antzerki itzulpen bat. Hiru sail hauetan, sariak ere desberdinak izango dire, lehenengo mailan saria 3000 liberatakoa izango da, bigarrenen 1000 liberatakoa eta hirugarrenak 2000takoa. Lanak, makinaz idatziak eta tarte bikoitzez aurkeztu beharko dira, idazleak bere lanaren bukaeran izenorde bat ezarri behar dutelarik. Lanak helbide honetara igorri behar dira, urtarrilaren 1a baino lehen: Heletako Herri-etxea, 64640 Iholdi.

□ **Bideo lehiaketa.**— Er-muan, "Ermuako Ateneo" izeneko bideo lehiaketa antolatu dute. Parte-hartzaileek aurkeztu behar dituzten lanen gaia eta iraupena guztiz librea da. Partaide bakoitzak gehienez bi lan aurkez ditzazke, nahi izanez gero bakarra ere aurkez daitekelarik. Bideolan guztien euskarri teknikoak, Beta, VHS edo 8mm. sistemetariko batean izan beharko du. Bideo lehiaketa honetarako lanak aurkezteko epea, urriaren 28an bukatuko da.

arte

O'DONNELL ETA COLVIN

Bilboko Arte Ederretako museoaren aterpean eta The British Council eta The British Institute erakundeen laguntzaz, hil honen bukaera arte, bi artista eskoziarraren zenbait argazkiaz, 47 hain zuzen ere, erakusketara erakarri bat dugu ikusgai. Errekonozimendu handiko bi argazkilari hauek, Ron O'Donnell (34 urtetakoa) eta Calum Colvin (24koa), argazkilaritzaren beste ikuspegi bat erakusten digute, non argazkien manipulazioa konstante bat bihurtzen den.

TUTERA ETA DONOSTIAN

Hil honen azken Hurreko egunera arte, batetik, Tuterako Lakalle tabernaren hormek bertako margolaria den Alejandro Diez Otxoaren lanez burututako bilduma ikusteko aukera emango digute. Bestetik, Donostiako San Telmo museoak, azaroaren 6ra arte, Tomás Hernández artistaren lanen antologikoa bistaratzeko duen erakusketako atea zabalduta eskainiko dizkigu.

ARTEA HOR- METARTEAN

Benetan interesgarria Algortako Sasildu kalean kokatuta dagoen Lankide Aurreziaren erakustaretoak begibistartzen digun erakusketara. Izan ere, Basauriko espetxeko zenbait presok egindako lanez burututako "Arte plastikoak presondegian" izenburupeko arte bilduma bertan eskaintzen zaigu ikusgai hil honen bukaera arte.

ihardunaldiak

Hizkuntz normalkuntzari buruzko ihardunaldiak

Bizkaiko foru aldundiak Bantolaturik, urriaren 24ean hasita eta 27a bitartean, hizkuntz normalkuntzari buruzko ihardunaldiak ospatuko dira Bilbon, bertan, euskarak administrazioan jasaten duen egoera aztertuko delarik. Ihardunaldi hauetan ikuspegi juridikoa aztertu nahi dena, eta horretarako maila horretan

aritzen diren hinbat eta hainbat espezialista izango dira arituko direnak. Administrazioaren euskalduntzea, ikuspegi juridikotik, gaia aztertu nahi duen orok, bertara deitua dago, ihardunaldi hauen antolatzaileetako bat den Etxebarriak azaldu digunez.

Herri-administrazioan hizkuntz plangintzari buruzko biltzarra.— Azaroaren 2tik 4ra bitartean, "Herri-administrazioan hizkuntz plangintzari buruzko biltzarra" ospatuko da Donostian. Lau gai orokorren inguruan arituko dira biltzar honetako eztabaida orokorrak: Herri administrazioa eta hizkuntzaren berrikuntza; Herri administrazioko hizkeraren normalkuntzarako faktoreak; Hizkuntz erabileraren normalkuntzarako faktoreak; eta Langileen hautaketarako erizpide eta hizkuntz perfilak. Lau gai orokor hauen inguruan, administrazioan eguneroko arazo bihurtzen diren hainbat eta hainbat galderei erantzuna eman nahi zaie, bai kasu berezien azterketen bitartez: Quebec, Finlandia, Frisia, Yugoslavia, Cataluña eta Euskal Herria; eta bai komunikazioen bitartez.

kirolak

Bizikleta martxa

Euskadiko mendi federakuntzak, urriaren 29 eta 30erako bizikleta konzentrazio bat antolatu du Bardeetan. 40 kilometrotako martxa bat egingo da, eta honekin batera txirrindularian trebezia eta azkartasuna neurtuko duten beste bi proba izango dira. Par-tehartzaile bakoitzak denda, sakua, janaria eta ura eramane beharko du, gutxi gora behera 300 izango direlarik. Lehenengo egunean trebezia eta azkartasun probak jokatu dira, eta 50 txirrindulari onenak 40 kilometrotako martxa egin ahal izango dute urrengo egunean.

Herri kirolaren eguna

urria
22 Lehenengo astean adierazi genizuen bezala, larunbate honetan, herri kirolaren eguna ospatuko da Donostia-ko Anoetako belodromoan. Ekintzak arratsaldeko 4,30etan hasiko dira eta zazpi ordu iraungo dute. Lehenengo astean Iñaki Perurenaren marka hautsi nahia azpimarratu bagenuen, aste honetan, beste harrijasotzaileen lana azpimarratu beharra daukagu: beste harrijasotzaileek, nahi duten harriarekin arituko dira, ohizkoa izan beharreko baldintzarekin soilik, pisuari dagokionez ere, bakoitzak nahi duena aukera dezake, gutxienez 7 arrobatakoa izan beharko dutelarik. Izena eman duten harrijasotzaile hauek, 7 minututako bi txanda egin beharko dituzte: Atxa I, Atxa II, Gibitegi, Oikiña I, Ostolaza, Carlos Pueyo, Pedro Jose Saizar, Luis Maria Telleria, Zelai eta Zelatuse II. Herri kirolen erakusketa zabala izango da egun honetan Anoetan, beraz han elkartuko dira zaletu guztiak.

Bigarren mailako aizkolarien finala

Duela bi aste adierazi genizuen bezala, igande honetan jokatu da Loiuaren bigarren mailako aizkolarien finala. Kanporaketak jokatu ondoren, bost izango dira final egunean aritu beharko direnak: Azurmendi, Gorriti, Nazabal, Aranbarri eta Mugarza. Finalean egin beharko duten lana hamabi kanaerdiko izango dira.

mendi ibilaldiak

- ☐ **Euskalduna:** Bera-Larrun-Bera umeentzako ibilaldia egingo dute Andoaingo mendigoizaleek urriaren 23an.
- ☐ **Arrola:** Antzuolako mendigoizaleek Goñi-S.Donato-Lizarraga bira egingo dute urriaren 23an.
- ☐ **Pagoeta:** Zarautzeko mendigoizaleek Usategieta-Le-kunberri bira egingo dute urriaren 23an.
- ☐ **Tabira:** Durangarrak, Larrunera egingo dute ibilaldia urriaren 23an.

57. orrialdeko KONTRAPASaren soluzioa

I. Ardoteia. II. Burrundak. III. Palmondoa. IV. Auzategia. V. Bururatua.
«Zenbat eta burua makurrago, orduan da ipurdia altuago». (Esaera zaharra)

ARGIA EGUNA 88

AZAROAK 13

Azaroaren 13an ospatuko dugu ARGIA EGUNA 88. Euskal prentsaren proiektua astero errealitate bihurtzen dugunok ARGIAren lagun guzion laguntza eskatzen dizuegu egun horretarako. Irakurle eta harpidedunak zarete proiektu honen sostengua. Jaurlaritzak ez du erakutsi euskal prentsarekiko orain arteko bere politika makurra eta diskriminatzailea aldatzeko jarrerarik. ARGIAk harpidedunak behar ditu aurrera jarraitzeko. Hori da gure apostua.

ARGIA EGUNA 88ko **apostua** ahalik eta harpidedun gehien egitea izango da. Herri bakoitzeko antolatzaileekin apostua egingo du ARGIAk. "Tolosan, ezetz 20 harpidedun berri". "Baietz". "Gernikan, ezetz 25". "Baietz"... Apostua gainditzen duzuen ARGIA EGUNA 88ko antolatzaileen artean **Pariserako** bidaia egingo dugu errifa.

Zure herrian edo auzoan lagundu nahi baduzu dei ezazu Donostiako 28 33 99 edota Bilboko 424 80 12 telefonoetara.

Kepa Aulestia, EEko Idazkari Orokorra

«Errenka dabilen koalizio gobernu bati ez diogu makulurik jarriko»

Alderdi politiko gazte baten idazkari orokor gaztea da Kepa Aulestia. ETA erakunde armatuan aritutakoa eta egun Euskadiko Ezkerrako buruzagietako zamatsuenetakoa. Beren esanetan, ez dago alderdi honetan berak baino egoera eta etorkizuna hain ezezkor dakusan kiderik. Elkar hizketa osoan zehar, Euskadiko Ezkerraren tesiak eta egungo egoerari egiten dioten azterketa izan ditugu mintzagai.

«Nafarroan 'antivasquista' izatera deitua zegoen paktua, horretan ez gauzatzea lortu bait dugu».

ARGIA.— Euskal Herriko politikak daraman abiaduraren aurrean, Euskadiko Ezkerrak zer nolako azterketa egiten du?

Kepa Aulestia.— Nik ez nuke esango Euskal Herriko politikak abiadura handia daramanik; gizartea bera bezalatsu, astiro astiro doala, uste dut nik. Orain hamaika urtetako errferentzia hartzen badugu, lehen hauetskundeak alegia, botoen banaketa lehen bezalatsu mantentzen da. Herriaren ideologia zati bakoitza ez da ez gutxitu, ez gehitu.

Gizartearen kohesio elementu politiko eta ideologikoak ez dira gehiegi mugitu, baina gizartea eta politika isilean normaltasuneratz, edo guk ulertzen dugun normaltasunerantz, mugitu direla esango nuke. Azken urte honetan hau nabaritu da, dugun marko politiko-juridikoa ez da lehen genuena, aurrera-koiagoa eta sendotuagoa da, estabilizazio politiko bat dago, nahiz astinaldi ia anekdotiko batzu gertatu. Gizartea helduz doan neurrian, berdintasunera doa. Jendearen kezkek ez dira garai batetakoak, gizartean indibiduoaren fenomeno sortu da eta horrek ez du esan nahi bakoitzaren arazo denik, gizarte beraren garapenaren prozesua baizik.

“Ez dut uste negozioa daitekeenik estrategia politikorik ez duen erakunde armatu batekin”

“Euskadiko Ezkerrak irakurri baino idatzi egin du”

A.— III. Kongresuan ere, gizabakoaren fenomenoari garrantzi berezia ematen zenioten. ‘Errealitate hauxe dago eta honekin lan egin dugu’ edo beste era batetako errealitate baten bila zabiltzate?

K.A.— Indibiduoaren fenomeno soziala da. Eta alderantziz. Kriaiak gizartea aldatu duela ulertu behar dugu eta bakoitzaren baloreak multzokoarenaren parera jarri dira gutxienez. Baldin eta insolidaritatera pausu bat ez badago, hau positiboa dela deritzot, ezin dugu solidaritatea lortu indibiduoaren papera gureganatu gabe. Hauxe da bidea, eta ez fenomeno hau ukatzea. Alde eskasak izango ditu, baina hemen ez dira nabaritu, yuppismoa eta horrelakoak ez dira suertatu. Askotan sasi kolektibismoak, korporatibismoa eredu, indibiduoaren fenomeno baino insolidarioak dira.

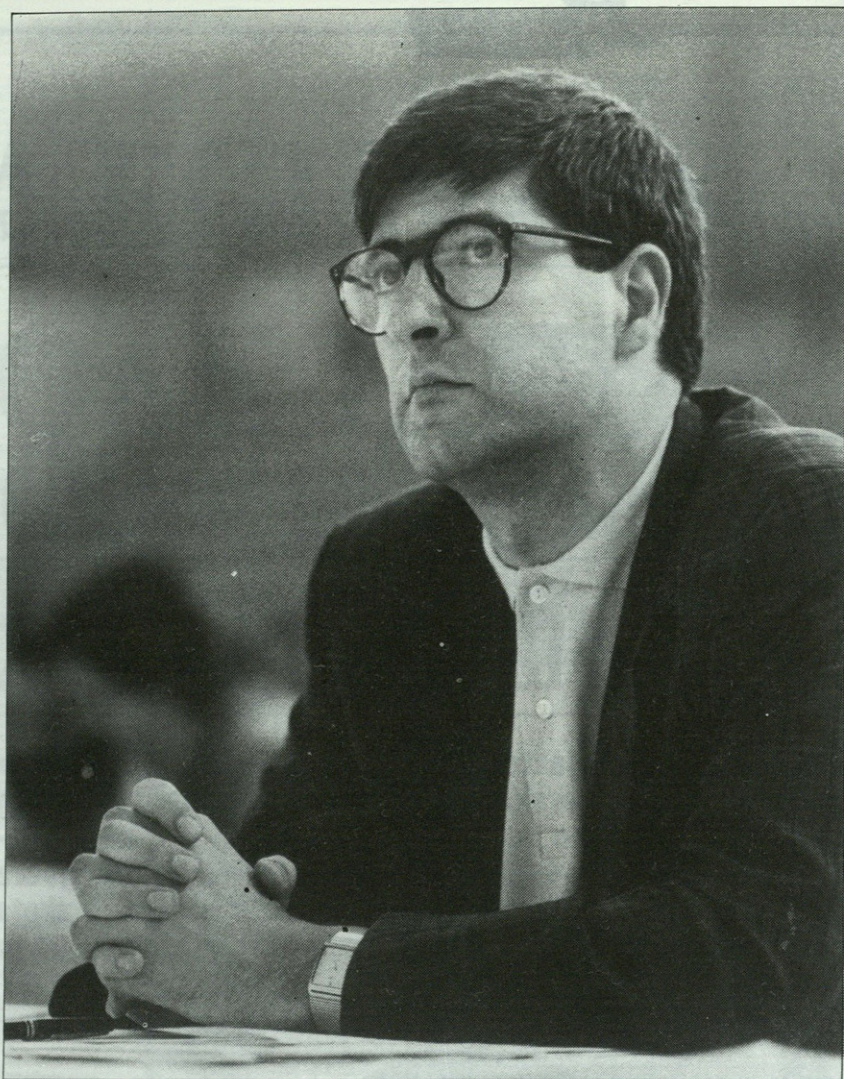
A.— Euskadiko Ezkerrak zein ardatz bultzatzen du? Norantz doa?

K.A.— Gu ez gara alderdi transzendental bat. Kongresuan esaten genuen bezala, gu koinzidentzia bat gara, hau da, ez gara ezeren partaide, parte hartzaile baizik. Gure burua normaltasunerako diseinaturik zegoen burua zela pentsatzen dugu, Euskal Herrian normaltasuna lortzen ez zen bitartean ez genuela ezer egitekorik izango edo gauza handirik egingo. Eta honen lorpenaren neurrian gure lekua betetzen joan gara.

Lehen esan bezala, ez gara transzendenziaz politikara lotzen. Honela, aberria nazio bat, gizarte bat osatuz lortzen da, ez Estatu bat osatuz. Guretzat sozialismoa demokraziaren garapen bat besterik ez da, hau da, demokrazia eta berdintasuna ekonomiara, gizabakoaren arteko erlazioetara, sexuen arteko harremanetara... hurbildu behar ditugu. Gure proiektua bultzatzen duen utopia hortik doa eta ez dugu uste ezer asmatzen dugunik, Europan eman den hausnarketa baten ondorio bat da. Baina zorionez, Euskadiko Ezkerrak irakurri baino idatzi egin du, gure esperientziak jabetu eta teorizatu egin dugu.

A.— Zer nolako erreferentziak dituzte Europa mailan?

K.A.— Zehaztasun batzu alde batetara utziz, PCIko Achille Occhetto-ren, eta bestalde, Peter Glotz eta Oscar Lafontaine-ren izkribuei begikotasun handia diegu.

«Eszeptikoa naiz ETako Zuzendaritzan hau aldatzeko borondaterik ba ote dagoen».

A.— Euskadiko Ezkerra talde sendo bezala al dakusazu?

K.A.— Sendotasuna kohesioa esan nahi badu, bai. Ez dago Euskal Herrian guk dugun estrategia baino zehatzagorik duen alderdirik. Eta alderdi barneko askatasuna ere oso handia da.

A.— Aipaturiko askatasun horrengatik sortu da Bizkaiko herrialdeko batzordean korrante edo tendentzia desberdin.

K.A.— Azken bi urtetako komite horrekin egoera kritiko batetara iritsi ginen, inor ez bait zegoen gustora, ez dut esaten adostasun ezarik zegoenik, eta azkenean bi kandidatura sortu ziren. Biak III. Kongresuak onartutakoaren barnean daude eta ez da bata itzultzaile ofiziala eta bestea ez. Dagoeneko Bizkaian komite probintzial bat dugu eta ez bi tendentzia. Ez da besterik gertatu eta ez dela gertatuko garantia osoz ziurta dezaket.

Guretzat Bizkaian politika egitea zaila izan da, azken finean, bi urteotan Euskal Herrian eman diren kontraesan sozial gordinenak Bizkaian eman bait dira. Gure problema Bizkaian, proiektu

baten inguruan lotzea da. Euskadiko Ezkerra ez da beste edonon kokatzen ez den militante baten babes leku, militante honek bere proiektuak gauzatzeko erraztasunak izan ditzan.

A.— Botere nahitzat, botere borrokatat har daiteke orduan?

K.A.— Ez dut uste Euskadiko Ezkerako Zuzendaritza Probintzian boterea izatea asko denik, baina, bai, kontzeptzio organizatiboak zeuden jokuan; politikaz hitzegin zuen bakarra ni izan nintzela uste dut.

A.— Gobernukide izateko prestatzen ari al zarete?

K.A.— Guk ez dugu inoren aterik josten, are gutxiago gobernuarena. Irudi hori eman zaigu. Alderdi batentzat gobernura baino gobernatzera iristea derigorrezkoa da, ez da helburu lejitimo bat, behar bat baizik; bestela hobeto da alderdia desegitea.

Oposizioan egonik ez da gobernuan baino politika efikazagoa egiten, baina horrek ez du esan nahi edozein baldintzatan gobernatzera joango garenik, oraindik gure politika garatzeko baldintzak ez bait dira gertatu. Eta PNVk na-

“**Euskadiko Ezkerra ez da beste edonon kokatzen ez den militante baten babes leku**”

Kepa aulestiaren ustetan, edukin politikorik duen negoziaketarik ez da gertatuko.

burua barne dakusa, ikusmira horretatik edozer pentsa dezake baina Euskadiko Ezkerra enbor bakar baten kima bat da eta enbor hori ezker abertzalea da.

Nik ez dut onartzen 'Telediarrio'ko izquierda abertzalea. Zentzu zabalean gu ez gara indar mediatiko bat, baina min egin diogu 'Telediarrio'ko ezker abertzale kontzeptu bati.

A.— Herri Batasunaz ari zara.

K.A.— Bai, bai. Mediatizatu, baldintzatu Herri Batasunaren edo enborraren beste zatiren baten dinamika? Inolaz ere. Sarritan sailtu gara ate batzuta josten Euskal Herrian beste zerbait egin behar zela adierazten gurelarik eta ez dugu erantzun positiborik jaso. Guk aukera egin dugu eta batzuei ez zaie gustatu.

A.— Negoziketara politikoa gaia dago pil-pilean. Corcuera J.M. Bandresi informatzeko asmoz deitu zion, eta zuek informazio hori izango duzue.

K.A.— Dagoen informazioa prentsan atera dena da eta bilera batetara deitzea protokolo utsa da. Gobernuak hobeto egingo luke isiltzen. Guk planteamendu garbia dugu, negoziaketa politikoa ez da egon behar eta ez da egongo; edukin politikorik duen negoziaketarik ez bederen. Bidea irekita dago: ETak armak utzea eta HB Institutioetara itzultzea. Geure buruekin isiltasun paktu bat egin dugu, espekulazioak bakearentzat kaltegarriak bait dira. Ni oso eszeptikoa naiz ETako Zuzendaritzan hau aldatzeko borondaterik ba ote dagoen; ez dut uste armistizioaren egunik egongo denik.

Gaur egun bortizkeriak ez du garai batetan gizarte eta politikarengan zuen eragina eta marginalizazio prozesu bat gertatzen ari dela ust dut. Gizarteari egin diezaiokeen kalte moral guztia

egin du eta zail izango du handiagoa egitea. Egia esan, azken urteotan Herri Batasunaren organizitatea ETaren menpekoagoa da garai batetako baino. Ondo pentsatutako estrategia bati jarraituz, marginaltasun horretan gustora sentitzen eta enkistatzen saiatu dira.

A.— Orduan, Euskadiko Ezkerrak beste zenbait alderdirekin batera sinatzen dituen 'Biolentziaren kontra' paktu horiek' ez al dute helburu bera bilatzen?

K.A.— Helburua bestelakoa da. Oso zaila da ETari hitzen bidez zer uste dugun adieraztea eta ekintzen bidez egitea pentsatu dugu. Eta ez da biolentziaren kontra bakarrik lan egin, gure artean, bloke demokratikoaren artean, kohesio handiagoa lortu dugu, eskuin muturreko alderdiak beste talante baten dator eta hori oso garrantzitsua da, guzti honek marginalizatzen bait du biolentzia. Baina ez dugu marginatu behar biolentziari laguntza pasiboa edo kobertura ematen diona.

A.— Zer sinatu nahi izan da Nafarroan?

K.A.— Nafarroan gertatu dena ia mirari bat izan da. Gu biolentziaren aurka gaude, ez ideologiaren aurka. Nafarroaren etorkizuna ez da biolentziaren bidez konpondu behar, eta hala ere, gu proiektu baten alde gaude, nahiz dauden besteak ez deslejitatu. Mirari bat iruditzen zait zeren guk Nafarroan dugun indarrarekin 'antivasquista' izatera deitua zegoen paktua, horretan ez gauzatzea lortu bait dugu; azken finean, ideien indarrak jokatu du.

A.— Lehen ziurtasun handiz negoziaketa politikoa ez dela gertatuko esan duzu. Azalduko al zenuke luzexago hori?

K.A.— Horrekin bi gauza esan nahi nuen: bata, ez dugula nahi negoziaketa politikorik gertatzea —eta horrek ez du esan nahi guk ez dugulako nahi gertatuko ez denik— eta bigarrena, ETan helburu politikorik zehatzik ez dagoenez, estrategia politikorik ez dagoenez, inertiak agintzen duela. Ez dut uste politikoki negoziaketa daitekeenik estrategiarik ez duen zerbaitekin, kasu honetan erakunde armatu batekin. Nahiz helburu politikorik ez eduki, zer marko izan daiteke ETA, kasu hoberenean, onartzeko prest egon daitekeenik? Konstituzioaren erreforma, Nafarroa Euskadin... azken finean, 10 urteotan egin dena hankaz gora jartzea litzateke, eta gu ez gaude horren kontra, baina bai hori armen bidez lortzearen kontra. Hala ere, ez dago gaur egun hori dena hankaz gora jartzeko gai den indarrik, eta beraz, ez da negoziaketa politikorik gertatuko.

INAKI ZUBIONDO

hiz PSOEek horretarako keinu batzua egin dizkigute. Guk ez dugu ezertarako presarik eta norbaitek, agindu majiko batez edo, taldea desegin behar dela esango balu, ni pozik nintzateke egin duguna egin dugulako. Gure helburua zerbait eskaintzea da, eta aspaldi honetan kondizionatzen ari gara.

A.— PSOE eta PNVren estrategia aztertutik, bikotea hirukote bihurtu dadin aukerarik somatzen al duzu?

K.A.— Hemendik bi urtetara, alderdi handiak ez dira hain handi izango eta, era berean, txikiak ez dira hain txiki izango. Enpatetara iristen ez bagara ere, handi eta txikien arteko distantzia asko murriztuko da eta orain arteko aritmetikak eta PNV eta PSOEren arteko beharrezko ezkontzak zeresan gutxiago izango dute. Guk ez diogu errenkadabilen gobernu koalizio bati makuluak jarriko baina, inolako aterik jo gabe, aportazio berritzaileak egiteko aukerarik ikusten badugu, gobernuakide izan gaitezke.

A.— Politika instituzionala alde batetara utziz, zer nolako erlazioak dituzte Euskadiko Ezkerrak Herri Batasunarekin?

K.A.— Inolakorik ez. Garai batean zertxobait egon bazen, egun ez dago ezer.

A.— Elkarren arteko deskalifikazioa soilik.

K.A.— Ez dira harreman txarrak, elkar ezin ikusiaren harremanak baizik. Nahiago dut horrela egotea, elkar joka baino. Denok leku beretik gatoz, 60. eta 70. hamarkadaren hasieratik alegia, eta transizioak denori utzi digun frustrazio sentimendu horrek batzuei bide bat hartzea eta besteei bestea bultzatu digu. Honela, bi alderdion artean dagoen etena hain handia da, ezin dela pentsatu desagertuko denik epe laburrean behintzat. Elkar ezin ikusi honetan eroso eta zoriontsu bizi gara gu.

A.— Euskadiko Ezkerraren III. Kongresuaz eginiko erreportaria batetan, Lopez Adan 'Beltza'k ezker abertzalea normalizatzeko indar mediatiko nagusia zela zuen alderdia zeritzan.

K.A.— Lopez Adan-ek Euskadiko Ezkerra ezker abertzalekin kanpo eta bere

Aljeriako negoziagunea ekaitz guztien erdian

Alde askotatik iragarri zen Aljeriako berria —euskal errefuxiatu guztlak bidaltzea eta negoziagune haren bukatzea— atzeratu egin da gutxienik, eta Pariseko gobernuak Madrilgoarekin ETaren kontrako ofentsiban dituen matizazioak nabarmendu ditu.

Sospresazkoa suertatu da Herri Bata-sunako buruek Bilbon joan den larun-batean eskainitako prentsaurrekoa. Azken asteotan prentsak segurutzat ematen zituen bi aldetatik sospresa, alegia. Batetik, ETaren eta Madrilgo gobernuaren arteko negoziagune Aljer izateko hautua azpimarratzen zen. Bigarrenik, zenbait komunikabideetan HBko buruzagitza barruan apartatutzat jotzen ziren Idigoras eta Esnaolak protagonizatu zuten prentsaurrekoa, Gorka Martinezekin.

Magrebeko haize epelak kontaktoentzako

Aljerian diren euskal errefuxiatu politikoak berehala handik espulsatuko zizutela iragarri zela bada hilabete, eta ETako buruekin Madrilgo gobernuak zuen topalekua ere bukatu zela esan zen. Handik Estatu Frantseseko espetxeetara pasea zatekeen, eta Lasa Mixelena «Txikiardi», Garalde «Mamarru» eta Arrieta «Azkoiti» aipatu ziren konkretuki, Madrilgo gobernuaren enkar-guz haiekin mintzatzera joan ziren polizia frantsesen solaskide bezala.

Zer gertatu da komunikabideen fil-trazioek girotzen zuten erabakia, eta HBko giroetan ere aipatzen zena, Aljeriarena alegia, eman ez dadin? Zenbaitetik aipatu du Aljeriako gobernu eta FLN alderdia gutietsi egin direla, benetan duten baino autonomia urriagoa egotziz. Azken asteotako gertakizun odoltsuen gainerik, Aljeriako sistema politikoak baduke maniobra ahalmen zabal bat, palestindarren korapiloetan trebatu diren aljeriarrak ez harritzeko haina bederen.

Frantsesekin Madrilek gauzak nahi bezain ongi lotu ez izana izan daiteke bigarren arrazoina. Pierre Joxe barne ministrariak esana du espainiarrei nahi duten guztia emateko prest dagoela, baina aldi berean Gonzalezen gobernuak orain artean ametitu ez duen gauza bat nabarmendu du: ETari proposatzen zaiona baino zerbait gehiago ne-

goizatzeko prest egon behar duela Madrilek.

Ertzain bat harrapatu amonalak

ETak, bitartean, azken urteotako harriari jarraiki bere ekintzak «tantaka» baina bortitz burutzen segitzen du. Droga trafikoaren kontrako kanpainaz aparte —Txurdinagan hil zuten Bañuelosen hiletak ez du erakarri aurreko atentatuetakoa erreaziorik, eta hori ere nabarmena da— joan den asteburu bi atentatuak oihartzun berezi bat eduki dute.

Otzaurtekoan, trenbidean ipinitako bonbek graduaziorik gabeko ertzain bat hiltzen zuten, historiako lehenbiziko aldiz. ETAk atentatu hori beregain hartzekotan, bere tiropean hildako hirugarren ertzaina litzateke. Diaz Arko txaren heriotza izan da ETak nahita burututako ekintza bakarra, eta Garcia de Andoainena eta Pachecorena testuinguru ezberdinean kokatu behar dira. Buruzagi jeltkideek noizbait García Andoainen heriotzeari aplikatutako hitza erabili du Lasa kontseilariak Pacheco ertzainaren heriotzeaz: «Accidentes o atentados como éste».

Pachecoren heriotzaren ondorengo erreakzioak oso gogorrak izan dira. EArena adibidez —«el terrorismo es el cáncer...»— azken asteotako giroan ulertu behar da, Iruñeko hitzarmen antiterrorista ez sinatzea bere prezioa kostako bazaio. Batzuek ETaren urrats koalitatiboa aipatzen bazuten, Jose Luis Minondok inolako urrats koalitatiborik ez dela adierazi du. García Damborenea desmarkatu da gainerakoen tonutik, bonba hura zuzenean Guardia Civilaren kontra zihoala erantsiz. ERNEren komunikatuak —ertzainak zihoazen lanerako prestatu gabeak zirela salatuz— eztabaidarako bidea zabaldu du.

Zertan geratuko gobernadoreena?

Otzaurtekoaren biharamonean auto bonba batekin eraso zuen ETak guardia civilen tanketa bat Iruñean, bat hil eta beste bat oso larriki zaurituz. Bi atentatuok eta berriro kontakto-negozia-kietek gaurkotasuna hartzeak aktualitatearen bigarren planora ezkutatu dute denbora Gasteizko Parlamentuan gobernadore zibilen figura suntsitzea eskatuz hartutako erabakia.

Erabaki horren segizioa test bat bihurtu liteke PSOEk autonomi mailan eraskusten duen jokabidearentzako, eta Gasteizko Legebiltzarraren erabakitze ahalmena ere konpromisoan jarri du Gonzalezen gabinetek. Istilu serio bat gerta daiteke, Gasteizen beren erabakiak maila testimonialean geratzerik nahi ez badute.

Ipar Euskal Herrian, aldiz, preso politikoen egoera da gai garrantzizkoena. Iparretarrak erakundeak gose-greban zeudenei beren jarrera uzteko eskatu ondoren, Filip Bidart eta Henri Perezek bakarrik segitzen dute berean. Justizi ministraritzatik hiru abertzalen isolamendua kentzea lortu ez denez —eta Ttotte Etxebesterentzako promesak bakarrik, oraingoz— presoan aldeko mugimendua gogortzera behartuta daude Iparraldeko abertzaleak. Hegoaldean preso politikoen sakabanaketak erantzunga eskatzen duen bezala.

I.Z.

HAR EZAZU ASTERO ZURE ETXEAN BETE TXARTELA LEHENBAIT LEHEN

NIK ERE HARPIDEDUN IZAN NAHI DUT

IZEN-DEITURAK.....
HELBIDEA.....
HERRIA..... D.P.....
HERRIALDEA..... TLF.....

KOBRAKETARAKO DATUAK

BANKU/AURREZKI KUTXA.....
SUKURTSALA.....
KONTUAREN ZENBAKIA.....

Jugoslaviako federazioak krak egin dezake

Serbiarrak goseak eta Kosovo irentsi ezinik

Gerra ondorengo krisisik zatarrena ezagutzen ari da Jugoslavia. Kosovo, albaniar gehiengodun eskualde autonomoak lehertarazi zuen. Baina serbiarrek, eskualde horretako kontrola ezezik, Vojvodina-koa ere eskuratu nahi dute, eta orohar, Estatuaren zuzendaritza eta konstituzioaren printzipioak bestelakatu asmotan dabilta.

Azkeneko hori denen nahia da, inor ez bait dago gauzek daramaten martxarekin konforme. Baina serbiarrak dira etengabe zirikatzen ari direnak. Esplikapena: Jugoslavia da Europako estatu bakarra non herririk numerotsuena —serbiarrak, hain zuzen— populazioaren erdia osatzera iristen ez den.

Egun hauetako erreboltak Serbian bertan, Vojvodinan eta Montenegron suertatu dira. Serbia eta Montenegro Jugoslavia osatzen duten sei errepubliketatik bi dira, populatsuenak bata (9.400.000 lagun), jenderik gutienak baten duena bestea (600.000). Beste lau errepublikak: Kroazia (4.600.000), Slovenia (1.900.000), Bosnia-Erzegovina (4.200.000) eta Mazedonia (2.000.000). Serbiak aldiz baditu bi eskualde autonomo: Kosovo eta Vojvodina izan ere, batean 1.600.000 albaniar bizi delarik eta bestean 500.000 hungariar.

Historikoki ikusten dugu ezen serbiar, kroaziar eta sloveniarrak batzeak (1918) Jugoslaviaren sorrera bideratu zuen (1929). 1945ean hartu zuen «Errepublikak popular federal»aren izena, 1963an «popular»aren ordez «sozialista» imini ziotelarik.

Populazio nahasketa ikusgarria dago Jugoslavian, alde horretatik bederen Libanorekin konpara genezakeela. Aipatuez gain —bata bestetik hizkuntzaz, historiak, erlijioaz berezita; nahiz eta denak, albaniar eta hungariarrak ezik,

slaviarrak izan— beste batzuek ere badutelarik hala-halako garrantzia: slovakiar, bulgariar, arrumaniar, turkiar, ijito... Vojvodinaz kasu, etnikoki Europako eskualderik konplexuena izan dena dela jotzen da.

Kosovo: autonomia, errepublika, ala deus ez

1981eko Kosovoko istiluak eta gero —Ismail Kadaré idazleak *Le cortège de la nuit s'est figé dans la glace* narrazioan gogorri deskribitua— ez ziren karro-konbateak kaleratu Jugoslavian.

Kosovo dateke, aipatu dugunez, serbiarren helburua. Tito presidente-ohiak eta 1974ko konstituzioak albaniarrei ezagutzen zizkien eskubideak ezabatu nahi lituzkete. Eta aurki izan den dute horretarako aukera: azaro honetan pentsatzen da konstituzioaren aldatzea.

Manifestazioa Nis-en, Kosovo-tik gertu; serbiarrek beren nagusitasuna azpimarratu nahi dute.

Hile honen 17rako berriz —ARGIA hau jaso orduko horren berri badakikezue— komunisten kongresua aginduta dago. Gorabehera handiko egunak jugoslavia-rrerentzat.

Garbikiago: serbiarrek Kosovoko autonomia ezerretzu nahi dute. Eta bestaldean, kroaziar eta sloveniaren blokea perfilatzen da, autonomiaren aldeko, zentralismoaren aurka. Branko Horvat kroaziar ekonomilariak esan berri du ezen, deus kendu gabe, aitzitik, Kosovo errepublika bat gehiago bihur bait liteke, bese seien pareko. Izan ere albaniarrek Kosovoko populazioaren %90a dira, gainerantzekoak serbiar eta montenegrotar direlarik. Eta goraka datoz, albaniarrek alegia, jaiotze-tasa bereziki altua bait dute (Europako altue-na). Serbiarrek arrazoi historikoak aipatzen dituzte, autonomia kendu nahi izateko. Beldur dira, Albaniatik jendea ilegal sartzen ari dela esaten dute. Legeak badira, eslaviarren inmiebleak albania-rreri saltzea debekatzen dutenak.

Azkeneko serbiarrek Vojvodina eskuratu

«Kosovo izan da eta izanen da gu-rea», aldarrikatzen dute egunotako serbiar manifestalariak. Slobodan Misolevic, serbiar komunisten buruak, esan du: «Serbia besteak bezalako errepublika bat izanen da, ala ez da izanen bate-re». Besteak bezalako, barru-autonomiarik gabe, esan gura du.

Kosovoko serbiarrek dira erradikale-nak, manifestazioetan «armak nahi di-tugu!» oihu egiten dutelarik. «Urjen-

tziatzeko estatua» eskatzen dute, esku go-gorra, aurten Kosovoko ikasle serbia-rrek ekiniko eskola-boikota apoiatzen dute. Orobat serbiar hizkuntzaren na-gusigoa galdegiten dute, eta ez omen dira arraroak albaniar buruzagien hil-tzea esijitzen duten ahotsak.

Jugoslaviako presidente dagoen [oraingo sisteman urtetik urtera pre-sidenteak aldatzen da] Raiz Dizdarevic-ek manifestaldi horiek kritikatu bait zi-tuen, serbiar komunistek erantzun dio-te esanez ze «manifestazioen etsaiak Kosovoko arazoa azkar konpon dadi-nen etsaiak dira», eta linea horretan ja-rraituko zutela, agindu zuten.

Itxura denez Vojvodinan lortu dute serbiarrek lehenbiziko arrakasta. Hila-ren 5ean eskualdeko Komite zentrala-ren eta parlamentoaren sedek setiatu-rik eduki zituzten zenbait orduz. Gau-ze aienatu zirelarik, bertako partiduaren buruzagiek beren dimisioa aurkeztu zu-ten. Vojvodinan ordea, populazioaren gehiengoak serbiarra da, %19a osatzen dute hungariarrek eta ez askoz gehiago minoria denak batuta.

Montenegron ez daude bakarrik

Hurrena Montenegrokoa izan zen. Hilaren 9an, antzeko manifestaldi masi-bo bat (prentsak 50.000 lagunez hitz egiten du) antolatuta zuten serbiar nazio-nalistek, nahikeria berberarekin, hau da, kasu honetan, errepublikako buru-zagiak dimititu zitezen. Montenegro, Jugoslavia hegoaldean, aski behartsua da, langabezia handia du eta anitz en-presa ari da bere ateak ixten. Oraingo honetan ez zituzten baina beren helbu-ruak erdietsi «kolpistek», ez zen eta di-misiorik izan. Dimititu balute, Misole-vic-ek Kroazia eta Sloveniaren aurrean beste 20 boto eskuratuko zituen, anar-tean Bosnia serbiar, kroaziar eta musul-manen artean hautsita dagoelarik eta Mazedonia ere, agi denetik, albaniar nazionalismoak kezkatua dagoela.

Komite zentral federala, Stipe Suvar kroaziarrak presiditua, Montenegroko komunisten alde atera zen segituan, manifestazio haien kontra. Sloveniako komite zentralak ere gutun bat igorri zien montenegrotarrei, «Konstituzioa aldatu nahi dutenen joera xovinistak» kondenatuz.

Jugoslaviako beste arazo batzuk aipatuz gero, berba gutxitan: Urteko %217ko inflazioa; langileen grebak; %16ko langabezia; buruzagien artean ustelkeria dela-ta salaketak; eta, oro-har, gizarte tentsioak, perestroikaz zer-bait irakurri duenak imajina ditzakee-nak. Horrela daude bada gauzak; hila-ren 17ko bilkuran alderdi komunistaren baitan gerta daitekeen «garrantziko al-daketa»ren esperoan, ote?

PABLO SASTRE

Orain Aljeriaren kontra?

Berriz ere uste ez genuen tokitik jo dira tiroak. Ez guk, ez inork uste bait zuen Aljerian gertatu dena gerta zitekeenik:

ehundaka hildako! Kalera irten diren manifestalariak beste inork ez zekikeen... Berriz ere, edan nahi dugu, eta informazio iturriak agorrik direla atxematen dugu.

«Fundamentalistak», «integristak» omen dira protesta zuzendu, bideratu dutenak. Zer izkutatzen da mundu guztiak, ezker zein eskubi, hain erraz deskalifikatzen dituen mugimendu horien baitan? Seguru aski progresio tipo baten aurka daude, kanpotiko eredu, inposizio batzuren aurka. Egundainoko estatu sozialistetan agiri diren kontraesanik gogorrenetarikoa kultur arloan aurkitzen ditugu. Populua, nola-hala, masiboki alfabetizatu dute, aldez ez da espresio askatasunik apenas ezagutzen, boterea herriak maite dituen tradizioen aurka itzultzen da sarri, eta batzutan —horretara

«mendebaldetarrok» ohituago gaude baina— nazio txikiagoen eskubideak zapaldu egiten dira, horixe bait da Aljereko gobernuak bereberei buruz egiten duena. Kulturari buruz huts egiten dutelarik, ekonomiaz ere errenka dabilta. Krisia, hein handi batean, kapitalismoak nozitu arazi dio Aljeriari, halaz ere modeloak berak ere baditu bere erruak:

nekazaritzan kasu, non aukeraturiko ereduak —Europa ekialdekoak— ez bait dira primerako suertatu.

Hala behintzat, munduko diplomatikorik famosoenetarikoek, burdinaren legeaz amatatu dute barru erreboltaren sua. Chadli, bere aldetik, harrigarriki ahula agertu zen urgutzia estatuari amaiera ipini zion bere diskurtso hitsean; hipotesi baten arabera, prestakizunak antolatzen ariituko litzateke, laster omen datorren bere despedida egunerako. European, anartean, disimulatuki baina, pozez ikusten dira gertakizunok; azken batean, «ikusi gu gabe ibili nahi zuenari gertatu zaiona». Ikuspegi horretatik begiratuta, gu Aljeriaren aldeko gara...

A. Biskarro

Irakasle talde batek
birmoldaketa basatia egin duela-ta

Gabriel Aresti euskaltegia gori-gori dago

Bilboko Elkarlan euskaltegien elkarteak garai txarrak bizi ditu. Zubibarri euskaltegiak ateak itxi behar izan ditu; Ulibarrikoek istilu legalak dituzte aurretik ibilitako norbaitekin, eta orain Gabriel Arestikoen iskanbila kaleratu da. Eskandalu handia, bertan gertatzen ari dena ikusirik. Irakasle talde batek indar-kolpea eman, eta ondasunez eta kontrolaz jabetu dira, plantila murriztu, euskaltegia heuren interesetara moldatu eta enpresa kapitalistaren moduak heureganatu dituzte. Kaleratutako langileekin mintzatu gara arazoaz.

Gabriel Aresti euskaltegiaren oraingo arazoak ezagutzeko atzera jo beharra dugu historian, eta aurretik egindako beste banaketen berri jaso. Euskaltegia orain 10-11 urte sortu zen, orduko garaietatik bakarra geratzen delarik. Iskanbila batzuren ondoren banatu ziren zenbait irakasle, eta beranduago, 1984eko iraila-urrian bigarren banaketa heldu zen, AEKrekin apurtuz. «Ondasunak eta ordurarte batutako dirua talde berriak eskuratu zuen» diosku gure mintzakideak, oraingo egoeraren berri azaldu nahiean. Banaketaren ostean hainbat irakasle berri sartu zen euskaltegian, denetara 32 zirelarik, 7 homologatu eta beste 25 homologatu beharrekoak. Guzti hauei 1990 arterainoko epea luzatu zitzaizen titulazio egokia lor zezaten.

Inbetsio ugari eta soldata txikiak

Orain kanporatutako irakasleek diotenez, azken lau urteetan Gabriel Aresti euskaltegiak inbertsio handiak egin ditu ustezko matrikulazioan oinarrituta. Honela bada, Bilboko Gran Viako pisuaz gain (beranduago beste pisu bat hartu izan dute etxe berean), Astarloan beste lokale bat hartu zen, Uribarri auzoan ikasgelak, eta barnetegiak egiteko base-ri oso bat erosi Busturialdean. Irakasleek oraindik ez zuten kontraturik, ez soldata egokirik, ezta ezertarako plantintzarik. «Erosketa guzti horiek egin zirenean, pertsona batzuren izenean egin ziren paperak, eta guztion borondate ona zela-ta, ez genuen uste beste-lako neurririk edo mesfidantzarik eduki

«Jendeak ikusi behar du euskararen

behar genuenik. Erosketa guztiak ikasleen matrikulari esker egin ziren, eta guztion lanari esker jakina».

Orain lau urtetako proiektuen artean euskaltegia hedatzea zen, fisikoki zein prestazioen aldetik ere. «Euskaltegiko irakasleek euskara eskolak Uren Partzuergoan ematen zituzten, postetako langileei, udaletxekoei eta beste zenbait lekutan ere, heuren lokaletatik kanpo. Horrez gain, didaktika taldeari ekin zi-
tzaion gogotik».

Azalpen guzti hauen arrazoia, egoeraren ondorengo aldaketa azaltzeko nahian bilatu behar dugu. Kalera bidalitako irakasleek prozesua nola bilakatu den agirian jarri nahi dute. «Bi urte horietan jendea homologatuz joan zen, eta aldi berean irakasleen asanblada indarra hartzen joan zen, eta, nolabait, egoeraz jabetzen. Jendearen partaide-tza indartu eta handitu nahi zen, eta, batez ere, plangintza orokor bat diseinatu». Plangintza horren barruan euskara eskolatik kanpo ateratzea zen, eta horregatik sortu zen Uribarriren hedapena. «Euskara Bilbo erditik atera nahi genuen, eta auzoetara eraman, bertako giro euskalduna berreskuratzeko eta gure aldera ekartzen hasteko. Auzo batek beti aukera handiagoa ematen du hizkuntza dinamizatzeko. Lokale horren helburua hori izan zen».

Indar-kolpea eman zuten

1987eko abenduan zortzi pertsonen kolpea eman zuten, euskaltegia beraiena zela esanez. Patronal gisa jokatu zuten beste langile, lankide, guztiekin, eta ordutik aurrera, langileek diotenez, agintekeriak egiteari ekin zioten. «Garaian 42 irakasle zeuden plantilan, eta horietarik 10ek baino ez zuten homologaziorik. Gauzak oso ondo zihoazen, euskaltegia handitzen zihoalako. Baina abendura helduta, zortzi pertsonen beraien burua patronal gisa jarri zuten, eta euskaltegia beraiena zela esan zuten, bai baserria, egoitza guztiak, eta bankueteetako kontu korronte guztiak ere bai. Ordutik aurrera agintekeria baino ez da egon, 1988 urte osoan zehar». Patroiek horrelakorik egiteko azaldu zuten arrazoiak langileei galdetu diegunean, bat eta bakarra azaldu zutela esan digute: «lanik handiena heurek egin zutela esan zuten, eta lan horren truk jabetza guztia eskatzen zutela. Gure aldetik eman genuen erantzuna izan zen ez zela egia, beste batzu ere hor egon direla lanean, eta gainera batutako ondasunak askoren lanaren fruitu dela, egondakoak eta aurretik euskaltegitik pasatutakoak ere bai. Guk, denon artean, beraien lan doblea egin dugu hor».

Asanbladaren gainetik, nepotismoa

1988an asanbladak irakasle bat aukeratu zuen zuzendari jartzeko. Zortziko taldekoek, aldiz, pertsona hori kendu eta beraien arteko batek jarri zuen zuzendari bere burua, Ilari Zubirik hain zuzen. «Burokrazia dela eta ez dela, hau da, beste guztiok zortzien artean kontrolatu behar gintuztela, Josu Biritxinaga jarri zuten gerente legez. Beste nagusiak Karmele Biritxinaga, Jasone Biritxinaga, Jon Biritxinaga, Edorta Bilbao eta bere emaztea Emi Atxaga eta Iñaki Urionaguena. Gero heuren aldeko apoderatu bat daukate, Juanjo Seisdedos, bulegari bat, Begoña Malaina, Josu Biritxinagaren emaztegaia dena, eta hiru langile eskirol, beraien alde daudenak, Marisa Fernandez, Begoña Arko eta Mertxe Markez. Beranduago beste bulegari bat sartu dute, Ilari Zubiriren emaztegaia dena». Bestalde, eta esan digutenez, Biritxinagatarren anaia txiki-ena kontrataturik dute kartelak jartzeko. Negozio familiarra, eta nepotismoa nagusi.

Jabeak eta lagunak batuz, hamairu pertsona dira botere osoa heureganaturik dutenak, eta bitartean, irakasleen asanbladan 28 irakasle daude, ez aho-tsik ez botorik ez dutenak.

Birmoldaketa basatiari ekin

«Egoera honen aurrean asanbladaren postura negoziaketaren aldekoa zen. Zergatik? euskararen munduan politika desastrosoa zeramaitela ikusten genuelako, eta lanpostuak mantentzeko inolako ahaleginik egiten ez zutela ikusten genuelako. Guk horren kontra borrokatzen dugu. Beste alde batetik, euskarak Bilbon duen esparru txikia heurak galtzen doaz».

Patronal horren jokabidea, jaun eta jabe segitzea izan da, eta birmoldaketari ekitea. Taldeak errentabilizatu, auzoetako lokalak kendu eta langile asko kalera bota dute, errentagarriagoa egitearren. Gaur egun 8 irakaslek egin dute alde, egoera txarrak bortxatuta, eta beste 5 espulsatutak izan dira, kasu batzutan arrazoi sinistezinezkoak direla medio. «Niri despido gutuna bidali zidaten, erdaraz gainera, errespeto falta batetatik. Agintea hartu zutenetik, errespetoz mintzatu behar zaiela esaten digute».

Joan aurretik, irakasle hauek zera esan digute, «jendeak ikusi behar du euskararen munduan ere klase sozialak daudela, eta jokaera kapitalista. Enpresan bezalaxe. Guzti hau borroka orokorrago batetan kokatu behar da».

AMAIA LANZ

munduan ere klase sozialak daudela, eta jokaera kapitalista».

Bilboko parte zaharrean
eztabaida istilutsua sortu da

Etxe-Jauregia zerbitzu publikorako edo espekulazioaren ispilu?

**Viuda de Epalza kalean kokaturik dagoen etxe-Jauregia-
ren inguruan isladatu dira borroka guztiak. Alde batetik
Udalak, espekulazioari eman dio lehentasuna eta etxeaz
pisu erresidentzial garestia egin nahi ditu. Bestetik, «Biho-
tzean» auzo-elakartea, egoitza horrekin zaharrentzako
etxea eta anbulategi bat egiteko eskatzen ari delarik. Kon-
traesan ugari sortarazten ditu etxeak. Legebabesean egon
behar zuenean ondare historikoaren legea jarraikiz, Uda-
lak azkenean konstruktora bati saldu bait zion.**

Bilboko parte zaharraz zer egingo den ez dago batere argi. «Bihotzean» deritzoten auzo elkarteak bere iritzia badu eta aski ozenki behin eta berriro bertako beharrak aldarrikatzen ditu. Horien artean, ekipamendu falta izugarria dagoela erizten du elkarte honek. Bilboko Plangintza orokorraz ardurtzen den Ibon Aresuk ere bere txostenean gauza bera adierazten du argi eta garbiki: «Bilboko Parte Zaharrak ez dauka anbulategirik, Begoña-Uribarri auzoan eta Santutxun gauza bera gertatzen delarik». Honekin lotuta Elkarte-ko Migeltxok gogorazten du «Insaldu prest zegoen 121 miloi Jauregi horretan inbertitzeko anbulategi bat egiteko asmotan». Baina denak bat baldin bada- toz premia honekin inor ez da ados ipintzen kokalekuarekin.

«Bihotzean» auzo-elkarteak berehala antzeman zuen kokapen egokia Viuda de Epalza kalean dagoen Jauregi-etxean, bertan zaharrentzako egoitza bat, eta bestalde, anbulategi bat eraikitzeko. Etxe hau Areatzan parean

“Jauregi honekin
Udalak
espekulazioari aukera
bikaina eman dio”

dagoenez zaharrek parkea bi urratsetara lukete eta anbulategira iristeko bidea, batez ere anbulantzientzat, ezin egokiagotzat hartzen dute elkartekoek. Horrela bide batez bi mandatu beteko lukete, Parte Zaharrean Bilbo osoan baino hiru bider zahar gehiago dagoela kontutan hartu behar bait da eta gehienak kexu dira anbulategira joan behar duten bakoitzean egin behar duten distantziak.

Espekulazioa nagusi

Auzo-elkarteko Patxik dioenez «Jaurregi horrekin oso argi ikusi dugu Udalak egin duen aukera, espekulazioari eman bait dio lehentasuna». Bertakoa ere den Migeltxok berriz hauxe aitatu digu: «Orain bost bat urte hasi dira etxeak garestitzen auzune honetan, lehen miloi bat edo biren truke eros zitekeena, gaur egun zortzi bederen eskatzen dizute». Antza denez, Bilbo osoan hamabi mila etxebizitza hutsik dago eta Parte Zaharrari dagokionez, «gure alde honetan mila etxe alperrik galtzen ari da» luzatzen du kezkatu Migeltxok. Baina parte zahar osoa lege batek babesten du *Ley del Patrimonio Edificado* delakoak. Lege honek zera agintzen du: jabeek ez badute etxe-bizitza zaintzen Udalak, edo eta, Eusko Jaurlaritzako Kultur sailak desjabetzeko aukera dauka. «Guri dagokigun adibidea jarritz, Jauregia alegia, etxe honek hamabi urte luzeetan huts-hutsik iraun du». Soziedade bat Jauregia erostekotan zebilen, asmo horren gauzatzeko Arte Ederretako Arduradunarengana jo zutelarik. «Bihotzean» elkarteko Patxik kontatzen du: «Ezkia soziedadeak galdetu zion ea

dena haustea posible ote zen etxe bizitzak eraikitzeko. Orduan gu harritu gintuenak Arte Ederretako Arduradunaren, Jaione Gaminderen baietza izan zen 1976an. Gure ustez hori ez zen zilegia». Zilegia ala ez, kontraesankor bada behintzat, legeak babestua izaki nolatan saldu nahi da etxebizitzak egin nahi dituen soziedade bati?

Espekulazioa da nagusitzen ari dena. «Erriberan ere gauza bera gertatzen ari da —gogorazten du Julek—, bertan Bilboko etxerik ederrenak daude, hondatzen utzi dituzte eta orain antza denez oso garesti salduko dituzte, lujozko pisoak egingo dituzte. Udalaren politika hori da etxerik ederrenak hondatzen utzi gero prezio altuenentan saltzeko!», salatzen du.

“Ondare historikoari dagokion legeak babesten duen Jauregi hau nolatan saldu nahi da etxebizitzak eraiki asmoz dabilen soziedade bati?”

Hondamena edo plangintza falta?

Hondamena zer den zehaztean datza kako guztia. Ruina definizioan kokatzen da etxearen balioa eta balio horren arabera sal daiteke ala ez. Bi hondamen mota dago: hondamen arkitektonikoa deritzotena, kasu hau ematen denean etxea bota egiten da, eta hondamen ekonomikoaz ezagutzen dena, 'hazienda' eros edo sal daitekeenean. Balioaren neurketa hori biziki era berezian egiten da. Elkarteko Julek azaltzen duenez, «balioa neurtzeko etxe berrien erizpideen arabera egiten da, zenbat eta urte gehiago orduan eta balio txikiagoa izango du etxeak. Hemengo egoitzak oso zaharrak direnez oso balio urrikoak ateratzen dira. Kontraesan bat gertatzen da hemen berez zahartasuna balio bat da baina neurtzean ez», harritzen da Jule.

«Udalak ez du ezer egin», salatzen du Migeltxok, «gaizki planteatu du arazoa, eduki dituen aukerak galdu dituelarik», zuzentzen dio Patxik. Migeltxok orduan «hemengo udalak 8 edo 9 urte daramatza konponketa plana idazten, eta oraindik ez daukagu plan zehatzik, atara kontuk!», segitu dio.

Inbertsioak oker bideratzen direnean

Udala martxan jarri denerako ederki hondatu da Jauregia. Hirigintzako sail-buru den sozialistak, Aresek, bere burua babesten du Auzitegiek hartutako erabakietan. Erabakiak zehatz-mehatz Jauregia *hondamentzat* jo zuen. Aresek luzatutako prentsaurrean Jaurlaritzaren iritzi aldaketa ere horrela azaltzen du, hasieran Jaurlaritza erresidentziak egitearen aurka azaldu zela baina auzitegiek hartutako erabakieta makurtu behar izan zuela.

Epaiketa hau plangintza faltaren ondorioztat har daiteke. Udalak ekipamendu falta dagoela onartzearekin batera kokaleku tinko bat izendatu behar zuen, ala erabakia hartzearekin gastu handiegitan sartzeko beldurrez ote dabil? Baina orduan nola uler dezakegu denbora laburrean 3.000 miloi Alhondigan inbertitzea erabakitzea, eta beste hainbeste Metroa eraikitzeko orduan.

Aukera galdu baten istorioa. Udalak oraingo honetan erresidentziak egiteko baimena eman egingo du, eta «Bihotzean»go partaideek asteazkenero manifestatzera joango dira, Jauregiaren aurrean.

AITOR URDANPILLETA

Egun, munduko 32 naziotan du presentzia

«Emaus» trapusaltzaileak, galdutako duintasuna berreraikitzen

Pertsona izatearen duintasuna berreskuratu duten gizakiak dira. Beraien humiltasunean, guziak lanean diharduten familia adiskidetsu bat osatzen dute. Gizartearen eraginez droga, alkohol zein beste edonolako arazorik dutenentzat atek zabal-zabalik dituzte. Komunitate konfesionala ez izan arren, gizakiengan jartzen duten fedea badu bai, gizarteak marginaturiko trantzeetatik atera nahi horretan, bere pisua. «Emaus» komunitateak ditugu hauek, gizarte honetan 'norbait' izateko aukera abegikorra.

San Lukas-en ebangelioan *elkar aurkitze eta itxaropena* esanahia duen komunitate honek, igaro berria den iraileko azkenaurreko astean lau urtetik behin biltzen den Nazioarteko «Emaus» Batzarre Orokorren VI. edizioa burutu zuen Italiako Verona hirian. Bertan, gaur eguneko txirotasunaren arrazoiak salatuz, Berlingen bilduriko Nazioarteko Moneta Fondoari eskutitz bat luzatu zioten. «Emaus»eko komunitateek gizarteak zapaldu eta marginaturiko pertsonen alde borrokatzen duten lagunurko taldeak dira. «Emaus»eko trapusaltzaileen filosofiak besteek baliogabetzat suposatzen duten altzari, erropa, elektratesna zein aintzinatikoen bilketaz eta gero hauen salmentaz aterariko sosekin bizitzan *aurrera* jarraitzeko posibilitadean du bere erroa.

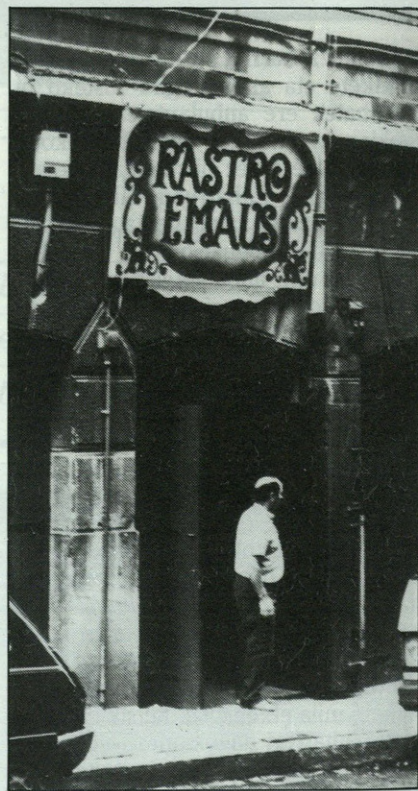
Nazioarte mailan 20 urte daramazki martxan, beti ere txirokekin konprometiturik. Bere sortzailea frantzes erresistentziaren Abbe Pierre kaputxinoa izan zen. Garai batean, Parisen etxe handi bat alokatu eta bertan bizilekurik ez zuen familia bat sartuz hasi zena, egun, mundu guzian hedaturik dagoen esperientzia dugu; hala nola, Euskal Herriko «Emaus» alternatiba osatzen duen taldea ehun pertsonen osaturik dagoen,

Iruñean 45 pertsona, Donostian 30, Bilbon 20 eta Gasteizen 7 pertsona egonik.

«Hemen geratuko naiz!»

«... *Eta armairu honek zenbat balio du 'aitona'?*»; eta beste batek: «*Aitonaaa... hor andere batzuk zutaz galdetzen dute*». Gisa honetako etenaldiak izan ditugu Bilboko Zabalburu auzoan kokaturik dagoen «Emaus» komunitateko merkatu txikiaren pertsonai adierazgarrienarekin solasean geundenean. Solasaldiak iraun duen ordu erditxoan, 'aitona' ezizenez hotsegin diote, hiruzpalau aldiz, bertako lankideek Jesus Ballesteros 48 urteko gizonari. Hauetan, beronen presentzia eskatu edo salmentate batekiko bere eritzia galdetu diote.

Jaiotzez Cuencakoa, 14 urte zituene-tik kamioi gidari bezala ahal zuen neurrian bizitza atera zuen. Ezkondu eta gero, bere emaztearekin jarraitzea ezinezkoa suertatu zitzaion (emaztea beste batekin aldegina eta ezkonduko zen). Bera, moralki akiturik, hainbat urtetan hortik noraezean ibili ondoren, Santander eta Valencian nohiz behinkako lanak burutu zituen. Soldata guzia beharizan faltsuetan gastatzen zituela aitortu

“Nazioarte mailan
hogei urte daramazki
martxan, beti ere
txirokekin
konprometiturik”

Zenbait jendek zamariak direla uste badu ere, deitzen duen gehiengoak beraien kausarekin bat datozela aitortu digute.

tu digu. 1983. urtean Bilbora etorri eta... «etorri nintzenean ez nuen bizitzaren jarraitzeko alizienterik, lur-jota nengoen... nirengan ere ez nuen jadanik sinesten. «Emaus» komunitatea lekaime baten bidez ezagutu nuen, berak hau erakutsi eta nik, hemen laguntza eta euskarri morala lor nezakelakoan, bertan geratzea erabaki nuen». Jesusek, bertan laguntza eta lagunurkotasun handia bilatu zuela diosku, izan ere, gaur egun norbait izatea «Emaus»i zor dio. Bera, garai batean berarekin izandako jarrera fededun hori bertara datozen gazteekin praktikan jartzen ahalegintzen da.

Morala berreraikitzen lagundu

Bilboko «Emaus» komunitatean zahar eta gazte nahasirik eguneroko lanean dihardute. 'Aitona' eta beste lau ezik, beste guzikiak gazteak dira, 28 urtetako media bat emanez. «Hemen ez da darabagun denboraren arabera klasifikaziorik egiten, denak gara berdinak. Hemen denek 'aitona' ezizenez deitzen naute eta jadanik ohitua naiz izen horretara. Honekin ez dut esan nahi ni besteak baino gehiago naizenik, baizik eta besteek ni «Emaus»en daraman denboraren eraginez hemengo merkatu txikiko salmentaren erantzunkizuna nire gain utzi dutela alegia. Hau, nirengan jarri duten konfidantzari esker suertatu da, ez beste inolako erizpide baten eraginez».

Orain dela gutxi beren gurasoekin arazoak izan zituzten 20 senar-emazte bikote bat jaso dute kaletik. Seme bat duen familia hau Txurdinaga auzoan kanping txiki batetan bizi izan da orain-tsu arte. Egunotan, bikotea gustora dihardu «Emaus» dinamikaren baitan eta bertan aurrera jarraitzeko motibazioak ugaltu zaizkie. Bertara hurbiltzen diren arazoak anitzak dira: droga, alkohola, e.a. arazoekin akiturik datozenak asko eta asko dira, baina Jesusek dioskunez, beraiek ez dituzte pertsona hauek erreabilitatzeko baliabide proposenak, baina hauen ezean, euskarri moral izugarri bat bai ordea. «Hona droga eta alkohol arazoekin etorri ziren askok, orain, pertsona normalak bihurtu dira. Honen arrazoia, beraiek hona etortzean, erreabilitatzeko eta sendatzeko motibazio propioan errota dai-

teke... ez ditugu guk osatu baina bai morala berreraikitzen lagundu».

Ez gara zaramariak!

Goizero, beste hiru lankideen lagun-tza kamiona hartu eta hor abiatzen dira aurreko egunean jasotako dei guzien enkarguak betetzen. Armairu bat han, telebista zaharkitu bat hemen, modaz pasatako erropa kaxa bat bestean... Eguerdiko ordubatatik bilketa amaitu, Gamiz-ko guziona den etxebizitzara bazkaltzera joan eta ostean, arratsko 4retarako, Jesus eta bere lankide zenbait Bilboko merkatu txiki honetara jeisten dira ahalik eta salmenta gehien egiteko asmoz. Zazpiretan itxiko dute 'negozioa' eta hemendik hurrengo goizera arte bakoitzak askatasun osoa du denbora aisi tarte laketgarriaren erabiltzeko. «Emaus»era deitzen duen gehiengoak jende zintzoa eta beraiek darabagun kausarekin kontzientziaturik daudela ziurtatu badigu ere, zenbait emakumek trapusaltzaileak kontsideratzeaz gain zaramariak direla pentsatzen du. «Batzutan, zenbait pertsonak benetan hondakinak besterik ez direnak jasotzeko abisua pasa izan digute eta gu... ezin dezakeguna da lau pertsona kamioi batez haraino joan eta... bere etxetik zarama ateratzen lagundu».

Irabaziak berdinki partitu

Aretoaren txoko batean kokildurik zegoen gazte eskizofreniko batekin solastea ezinezkoa suertatu bazitzaigun

“Hona droga eta alkohol arazoekin etorri ziren askok, orain, pertsona normalak bihurtu dira”

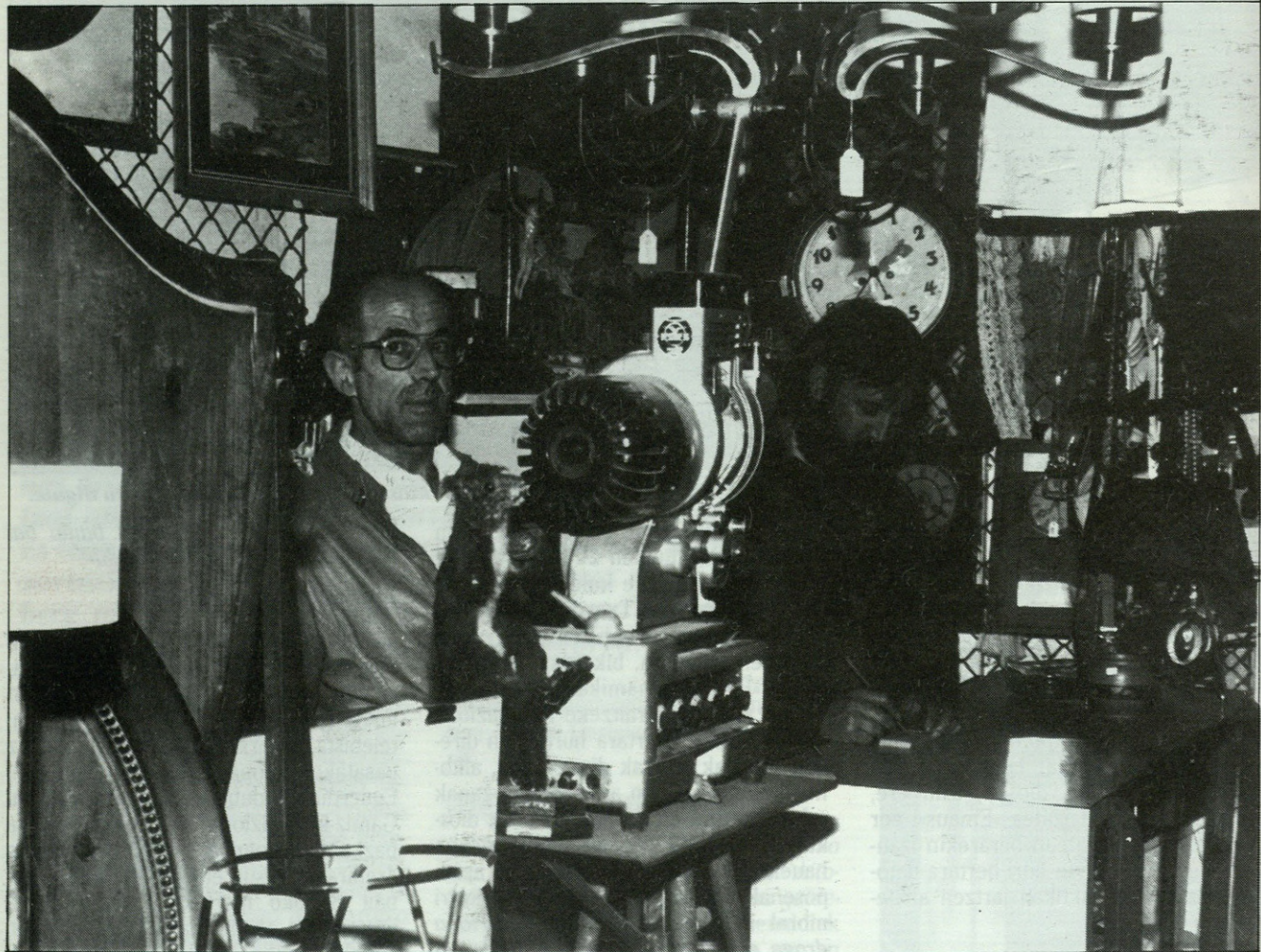
ere, ez zen gauza bera gertatu 36 urte-tako Javier Barcena bilbotarrarekin. Javierrek hiru urte daramazki komunitatean. Goizero, aurreko egunean salduri-koagatik merkatu txikian geratzen di- ren hutsuneak beste zenbait altzari, erropa eta aintzinatikoez betetzen ditu. Arratserako dena prest egon dadin da bere betebeharra, 'aitona'rekin batera salmentetaz arduratuko da.

Alkohol eta familiarekin arazoak izan ondoren «Emaus»era hurbildu zen

tateak pertsona bakoitzaren 'altxor tti- pia' izango dena zainduz eta honela, etorkizunean gutariko edozeini edozer gauza gerta badakiguke ere, non eutsi eduki dezagun. 2.500 pezetatako kopu- ru hau ez da soldata bat bezala ulertu behar, bizio txikiak (tabakoa, e.a.) ase- tzeko sostengu bat izan dadila lortu na- hi da. Bestalde, janaria, erropa eta osa- sun zerbitzuaren arazoa geure lanari eta Diputazioak eskeintzen dizkigun la- guntzei esker konpondurik daukagu..

Behartsuaren arazoetan murgilduz

Jesusek eraman gaitu segidako gai ho- nen mintzatzeraz. Bera sartu zenean, mozkorturik zetorren edonor komuni- tatean sartzeko nahia agertzen bazuen, «zu kalera!» esaten zitzaion. Gaur egun, jarrera desegoki hura aldatu dela aitortu digu. «Edanari ematen dion edozei- nek gurekin lan egiteko intentzioa due- la azaltzen digunean gu, ateak zabaltu

Bilboko «Emaus» komunitatean, zahar eta gaztek nahasirik dihardute eguneroko lanean.

eta egun, komunitatea uzteko desiorik ez duela aitortu digu. Bere ustez, «Emaus» lantoki komunitario bat bezala defini daiteke non denak elkar lagun- tzen eta motibatzen diren. «Komunitate honetako pertsona bakoitzak bere bete- behar zehatza du. Salmentetatik aterata- ko irabaziekin gutariko behartsuenei txirotasunetik ateratzen saiatzen gara, gero ere... irabazi 'extrak' Gamizko gu- ziona den etxean inbertitzen ditugu. Al- de honetatik behintzat, inork ez du abe- rats izateko zaletasunik adierazten... humiltasuna nagusitzen da. Hemen, le- henbizikoa sartu zenak eta azken egu- notan sartu denak berdin kobratzen du... astean 4.000 pezeta dira pertsona bakoitzeko baina 2.500 pezeta baka- rrik banatzen dira, bestearekin komuni-

**“etorri nintzenean
ez nuen bizitzen
jarraitzeko
alizioenterik, lur-jota
nengoen... nirengan
ere ez nuen jadanik
sinesten”**

eta pertsona horrek duen arazoaren arrazoi nagusiak azaleratzen saiatzen gara honela, bere jarrera hori ulertu nahiean. Gero, ordea bai... 20 alditan laguntza eta eskua luzatu badiozu eta konponbiderik bilatu ez duela ikusten baduzu, komunitatetik bidali beha- rrean aurkituko zara».

Harritzekoa deritzote beraiek ere, nola inondik ezaguntzen ez diren giza- kiak izanik, halako elkar ulertze eta el- kar bizitze maila eroso bat bilatu duten. Lehen mesprezua eta isolamendua ze- na-orain, duintasun humil baten lorpe- na bihurtu da. Bakoitzak bizitzari arra- zoi eta motibazio berriak bilatu dizkio, bizitzaren nahaspiloan ipar berri bat.

B.ARATXURI

BOKAZA

-MORAU TA MATIN-

AZTARNA ARRISKUTSUA

14. ATALA. ZEROTIK ZETORREN PERTSONAKI MISTERIOTSU BATEK BOKAZA SALBATZEN DU AZKENENGO UNEAN

ZINKUNEGI
O P T I K A

HERNANI, 4 - 20004 DONOSTIA - Telf. 42 06 24

**kirolzaleen
zerbitzutan**

m

miner

donostia

☎ 271050 eta 270447

EZ UTZI IRAKURRI GABE

LITTLENEMO
WINSOR MCCAY

LITTLENEMO
WINSOR MCCAY

NEMO TXIKIAREN ametsak ezagutzen al dituzu?
Larogei urte dituen komik honek, beste larogei urtetan irrifar
eta goza araziko dizu

TTARTTALO Argitaletxea

ERRALDOI
HORREK
BIZITZA
SALBATU
DIT.

BAI, IEHENAGO AUR-
KITU DUGU ELKAR...
ESKERRAK EMATEN
DIZKIZUT TRISTAN,
MORGANAREN NEBA
SALBATZEAGATIK.

Δ! NEBA INGELESA
BAHIAN GURE AJENTE
KOMERTZIALA DEN
NESKARENTZAT... GUZTI
HAU BENETAN NAHIKO
ILUNA DA. NOLANAH
ERE NIRE PRISIONE-
ROAK ZARETE.

NIRE ARREBA ALEMANEN AJEN-
TEA?... GEZURRETAN ARI ZARA!
MORSANA INGELESA DA AITAREN
ALDETIK... BERAK EZ LUKE INOIZ
BERE JENDEA SALDUKO. ETA GA-
NERA BRASILEN GAUDE ETA
NEUTRALA DA... ZER EGITEN
DUZU UNIFORME ALEMANAREKIN?

EGON LASAI, TRISTAN.
BAROIA ITSASUNTZI FAN-
TASMEN ETA HEMENGO,
BRASILGO ITSAS-HORNI-
TZAILEEN ARTEKO LOTURA
AJENTEA DA...

HORNIDURA-ITSASUNTZI-
REN BATEK EMATEN
DIZKO ERREGAIA ETA
BESTELAKOAK ETA
GERO ALIATUEN KON-
TRAKO BURRUKAN
SEGITZEN DU.

OSO ZEHATZA CORTO MALTESE
JAUNA. ANGOLA PORTUGALDA-
RREAN ETA BRASILGO ALDE
HONETAN GOBERNUAREN
MERKATARITZA KONTSULA
IZAN NINTZELAKO AUKERATU
NAUTE LAN HONETARAKO.
BAINA ALDE EGIN
BEHAR DUGU.

ITSASUNTZI BRASILDARRA BEREHALA
SARTUKO DA GUREA DAGOEN IBAIRA.
KOMANDANTEARI ENTREGATUKO
ZAITUZTET!

BAROIA,
BOTA
PISTOLA!

NOLA !?!

"WEST AFRICAN FRONTIER FOR-
CE"KO POLIZIA
MILITAR BRIT-
TANIARREKO
SARJENTOA
NAIZ.

ZER
ARRAIO
DIOZU!?

NIGERIAKO SEGURTASUN
POLITIKOKO BULEGOA ZURE
ATZETIK ZEBILEN TOGON
ETA ANTOLAN ESPLOITZA
KOMERTZIALEKO
INFORMAZIO BATI
ESKER...

ETA HORRELA INTELIJENTZIA MILITAR
BRITANIARREKO BULEGOAK MODUA
AURKITU ZUEN BRASILGO ZURE BEHA-
RRETAN LAGUNDUKO ZIZUN TOGOKO
KOLONIA ALEMANEKO SOLDADUA
IZAN NENDIN!

OSO TREBEA GUZTI HORI...
TREBEA INTELIJENTZIA
BRITANIARREKO BULEGOA.
BAINA EZ DUZU EZER
IRABAZI NIRI HORI
KONTATZEAN... EZ
ZAITUT ULERTZEN...
HORNIDURA-ITSA-
SUNTZIA NOLA-
NAHI ERE ETO-
RRIA DA !!!

BAI, HORNIDURA-UNTZIA AILEGATU DA BAINA BESTELAKO PLANAK DITU, EZ ZUK USTE DITUZUNAK. SEGURITASUN BRITANIARREKO BULEGOA ATLANTIKOKO FINANTZEAREN BAT DATOR...

BOCA DORADA ETA MORGANA DIAS DO SANTOS ESPLOITAZA KOMERTZIAL INGELESEKO AJENTEAK DIRA ETA AJENTE ALEMANAK ENGAINATU DITUZTE BEREN ITSASUNTZIA HORNITZEA ONARTUZ... HURA OKABATZEKO... BULEGO INGELESAREN ETA ATLANTIKOKO FINANTZIERAREN ARTEKO LOTURA AJENTEA NAIZ.

GOAZEN MUINO GAINERA. BESTE SEINALE-EMAIKAK EZ DAKI ORAINDIK EZER NIRE BENETAKO NORTASUNAZ... AURRERA BAROIA!

ARRAIOA! MUNDU GUZTIA ENGAINATU DUZU ZURE GORILA ITSURAREN KIN ETA TATUAIKAZ BETERIKO MATRAILEKIN.

ZER NAHI DUZU? EZ DITUT NIRE GURASOAK AUKERATU. HAIK USTE ZUTEN POTXOLOAGO EGONGO NINTZELA TATUAIKIN.

ETA GAINERA, ZUK ERE BELARRI BAT DUTU ZULATURIK! AIZUE, GEU GARA!!!

ABADA, HARRITU EGINGO ZARA ZENBAIT GAUZEEKIN BAINA EZ LARRITU. LASAI EGON ETA EZ ZAIZU EZER GERTATUKO!

HOR DAGO... ITSASUNTZI BRASILIARRERKO KOMANDANTEARI BERRIA EMANGO DIOGU BOCA DORADAREN PLANAREKIN SEGITZEKO.

EDERTO. BOCA DORADAREN PLANAK BERE BIDEA SEGITZEN DU ETA UNTZI ALEMAN MISTERIOSUAREN BUKARRA GERTU DAGO.

ETA... ZERGATIK HARTZEN DUZU PARTE GERRA HONETAN?

AFRIKAKO KOLONIA ALEMANEKIN BUKATZEN LAGUNTZEKO. GERRA BUKATEN DENEAN INGLATERRAKO EKIN BUKATZEKO EGINGO DUGU LAN. NONBAITETIK HASI BEHAR DA EZ?

BAI... AGIAN...

ITSASUNTZI ALEMANEAN.

BAROIA EZ DA ORAINDIK ITZULI, JAUNA.

HARA'A

EA EZ ZAION EZER GERTATU. BIDALI PATRUILA BAT BERE BILA.

EDERTO JAUNA.

Jarraituko da.

HORREGATIK DELIBERATU ZUTEN EGOERA HAU SORTZEA

...ETA ZUK, NOLA DAKIZU HORI?

BAI! NOLA?

NERE JAKINBIDEA DUT ETA.

MIXINO!

MIAUUU!

ORAIN BADAKIGU ZER EGIN BEHAR DEN!

BAI! GOAZEN LEHENBAILEHEN!

AIO INEXA, ETA ESKER MILA!

EZ DA ZERIK AGUR!

GEROXEAGO BATZARREAN...

...ETA HAUXE DA, BERAZ, EGOERA. ORAIN ERABAKI BAT HARTZEA GURI DAGOKIGU...

EGIA DA... EZ DUGU EHIZEAN ARITZEKO BEHARRIK

BAI! GURE ERRUA DA!

BADAKIT ZER EGIN BEHAR DEN..!

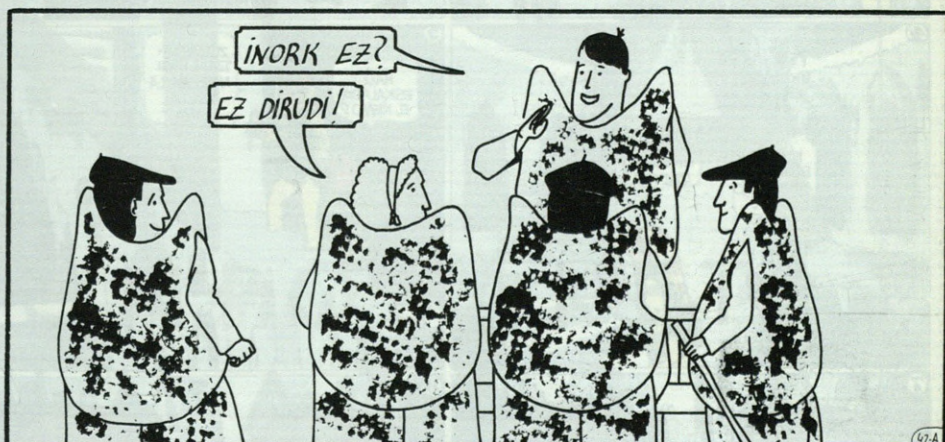

UDALAK DEBEKA DEZALA EHIZEAN PROPOSATZEN DUT NIK...

EZ DA HORREN BEHARRIK, ENE US-TEZ, BALDIN ETA DENOK EHIZEAN EZ ARITZEKO ERABAKITZEN BADUGU...

LITTLE NEMO IN SLUMBERLAND

fotokonposaketa

INPRIMATEGIA INPRIMATEGIA INPRIMATEGIA INPRIMATEGIA INPRIMATEGIA INPRIMATEGIA

ANtza

FOTOKONPOSAKETA
IN PRIMATEGIA

ANTZ

Tfnoa.: (943) 27 47 11 — 27 47 21

INPRIMATE

Akordioa sinatzerakoan Kazetaritza Fakultatea bazter geratu da

«El Correo»ren master-a, unibertsitatearekin elkarlanean?

Hego Euskal Herrian eraturiko lehenengo master-ari ekin zaio joan den astean entrepesa pribatu baten aretoetan. Inauguraketan, entrepesako nagusiak ez ezik, Euskal Herriko Unibertsitateko ordezkariak ere bazeuden. «El Correo Español»ek antolaturiko «kazetaritza master»aren hasiera zen hura. Akordioa egunkari bizkaitarraren entrepesa eta E.H.U.ko errektoretzaren artean gauzatu da, Informazio Zientzien Fakultatea ezertarako kontutuan hartu gabe.

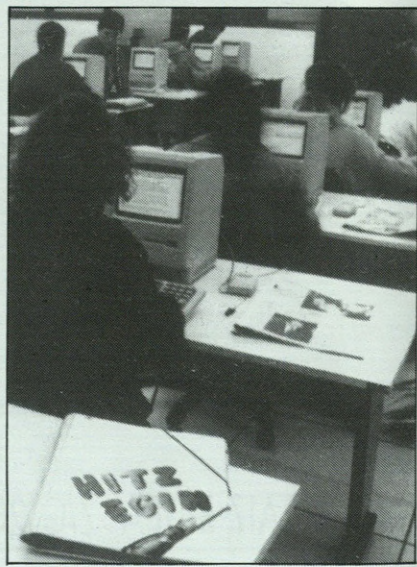
Orain arte gure unibertsitari sisteman tokirik izan ez duen master-a Estatu Batuetatik ekarria izan da, eta Euskal Herrian egingo den honen aurretik beste esperientzia bat izan da Estatu Espainolean, orain bi urte «El País» egunkari madrildarrak hango Universidad Autonomekin buruturikoa hain zuzen ere. Master-a lizentziatura eta doktoregoaren arteko titulua litzateke, baina entrepesa pribatuek emandakoak balio ofizialik ez dutenez zalantzarik da. Kazetari nahiz unibertsitari munduan eztabaidak piztu dituen afera da, beraz, «El Correo»ren master-arena. Egunkariaren zuzendaritzara eta Kazetaritza Fakultateko dekanotzara jo dugu horien berri izateko.

Fakultatea kaltetua

«El Correo»k aurreproiektua Informazio Zientzien Fakultateari aurkeztu zionean, Fakultateak ez zuen erantzunik

eman. «Gure ustetan aurreproiektu horrek zuzenketa nabariak behar zituen», esan digu Ramon Zallo dekanordeak, «baina oraindik erantzun ez genuenean errektoreak master-aren proiektua sinatzeko bilera batera deitu gintuen». Orduan, kazetaritza fakultateak ez omen du kazetaritza master-arekin zerikusirik izan.

Erakunde mailan ez dute harremanik baina Fakultateko irakasleek badute zeresanik afera honetan. Izan ere, hogetik hamabost Informazio Zientzietatik datoz, master-ak bigarren lana eta soldata suposatzen dielarik. Zallok azaldu digu dekanotzak arazo honen gainean duen eritzia. «Fakultateak egingo du sakrifizio handiena, bertakoak bait dira irakasle gehienak, eta fakultatearekin ez da ezertarako kontatu. Irakasleek unibertsitatean betetzen duten lanak eskusiboa izan beharko luke teorian eta honekin eskusibotasun hori aidean geratzen da». Lege aldetik

“Entrepresa
pribatuaren inizatiba
denez, entpresak
ezartzen ditu
arauak”

irregulartasunak egon daizteke afera honetan, batez ere kazetari master-a eskeintzen duten kurtso hauetan, E.H.U.k berresten duen titulua izanik, Fakultateak eta bertako sailek parterik ez dutelako. Unibertsitateko estatutuek nahiko argi adierazten dute halako kurtsoen ebaluaketa Fakultate edo dago-kion sailaren lana dela: «Irakaspen praktikoa ugari dituzten berezitasunera-ko ikastaroetan, Unibertsitateak Era-kunde edo Antolakuntza publiko edo pribatuekin berauen lanlekuetan haien garapena egiteko akordioa itundu ahal izango du, berezitasun horren gaitasunaren azken ebaluazioa egitea ikasta-

kurtsoa praktikoa izango da batipat, ka-zetaritza eskola bilaka ez dadin ahale-gin bereziak egin dituztelarik. Fakultatean lantzen diren gai berberak landu-ko dituztela ukatzen digu. «Hori esaten duenak ez du programa leitu. Ikastal-diak praktikoa dira batez ere, eta teo-rikoak direnak gaur egungo kontuen gainekoak dira. Ez dugu historia edo halakorik emango».

Ekarpen berririk ez

«El Correo Español»ek Boluetak di-tuen aretoetan eskeiniko den burutuko diren ikastaldietako programaren dese-

gokitasunaz ere aritu zaigu Ramon Za-llo. Izan ere, master-aren helburua li-zentziatuak egunkariaren erredakzioan trebatzea litzateke, hortarako Informa-zio-Zientzien Fakultatean tratatzen di-ren gai berdintsuak eskeintzen direla-rik. «Fakultatean ematen dena errepi-katzen da, zerbait soberan dago beraz. Master-ak, teorikoki, hutsuneak bete be-harko litzuzke, Unibertsitateak nahitaez duen izate generalistari erantzuna eman, kurtso espezializatu gisa eratuz. Gainera, irakasteak Fakultatekoak dira gehienak... Han ematen ez dutena emango al dute master-ean?».

Entrepresaren inizatiba

Irregularitate legalik dagoenik zalan-tzan ere ez du ipintzen master-aren zu-zendariak: empresaren inizatiba izan ei da eta, beraz, empresak ezartzen di-tu arauak. «Entrepresako master gisa egin duguna zera da, unibertsitateari proiektua aurkeztu, hori aurrera ateratzeko bitartekoak eskeini, baina entre-pesak egin nahi duena egiteko». Uniber-tsitateko erakundeen arteko tirabirak ez ditu aintzakotzat hartzen, «euren arazoak dira, ez gureak», eta unibertsitateko estatutoek arautzen dutena alde batera uzten du. «Modu sinplista batez adieraziz, guk hori eskeini eta nahi ba-duzue hartu eta nahi ez baduzue utzi esan genien. Unibertsitatea ezetza ema-teko libre da, ez litzateke ezer gertatu-ko, eta master-a berdin egingo litzate-ke. Nahi izanez gero Marbellako uni-bertsitateak edo Strasbourg-ekoak bi-har bertan berretsiko luke gure mas-ter-a».

Kontuak kontu, argi dago Euskal He-rriko enpresa periodistiko indartsue-nak master-a aurrera aterako duela, be-re azpiegitura eta diruak aukera hori ematen die, eta E.H.U.ak, gorabeherak tartean direla, titulu hori berretsiz, prestigioa. Ikastaroak emango dituzten aretoak eta erabiliko den tresneria bertatik bertara ikusteko aukera izan ge-nuen, eta egia esan, teknologi oso aurreratua sartu dute apostu honi ekite-ko. Unibertsitatea eta gizartearen onu-rarako prestatu duten zerbitzua omen da kazetaritza master-a. Horren era-tzean eman dituzten urratetik, ordea, empresaren interesak babesteko dena ondo lotua dutela adierazten digute.

Irakasleen aukeraketan, esate batera, tratu erdi ixiletan ibili dira irakasle kon-kretuekin, Sailekin inoiz harremanik izan gabe. Hautatuak, jakina, «El Co-rreo»ren gustokoak dira denak, eta ku-rriosoak da unibertsitate publikoarekiko akordioa izanik, %25a, unibertsitate pribatutik datozela, bi Deustutik eta hi-ru OPUSetik hain zuzen.

I. MURUA

Errektoretzarekin egin du akordio «El Correo Español»ek

roaren ardura duen Ikastegi edo Saila-ren esku egongo delarik». Beraz, badi-rudi E.H.U.ren estatutuak besapetik pa-satzen dituela errektoretzak halako proiektua sinatzean eta master-aren ba-litasuna birrestean.

Fakultateko dekanotzan entzun dai-tezkeen eritziak, beraz, zeharo kriti-koak dira. Ez da horrela gertatzen, nos-ki, «El Correo Español»eko zuzendari-tzan. Egunkariko zuzendari orde izanik master-aren batzorde exekutiboko kide eta programaren zuzendari den Juan Lopez Redondok eman digu entrepre-saren eritziaren berri. Berak dioskunez,

“Orainarte gure unibertsitari sisteman tokirik izan ez duen master-a Estatu Batuetako sistematik ekarria izan da”

**Mundu anitzetan ibilitakoa
dugu Iñaki Zabaleta Nafarroatik
Bilbora New York zeharkatuz.
Unibertsitate irakasle, idazle eta
telebista gizona dugu besteak
beste. Batek baino gehiagok
'American way of life' a biziki
gustoko duela badio ere,
euskaltzale gartsua da. Bi
poema liburu, nobela bat, eta
Euskal Herriko Unibertsitate
katalogoa kalean edukita,
ikusentzutekoen hiztegia,
klaserako testu liburua eta bere
bigarren nobela prestatzeari
dakio egun. Iruñea maiterantz
abiatu baino minutu batzu
lehentxeago izan gara berarekin
Bilbon.**

Iñaki Zabaleta:

«ETBn ez dugu kultura totxoa egin behar»

GALDERA: Telebistan ibilia, literatur liburuaren egilea, eta orain unibertsitate irakaslea...

ERANTZUNA: Nire burua aurkezteko ardatz bat erabiliko nuke: komunikazioarena. Beraz, komunikatu nahi dut euskaraz literaturaren bidez, komunikatu nahi dut telebistaren bidez, eta komunikatu nahi dut unibertsitatean, klasean ikasleekin.

GALDERA: Informazio zientziarako fakultatean euskal adarra osatzen ari zarete, ezta?

ERANTZUNA: Karrerak bost urte ditu, eta momentu honetan ia bostak beteta dauzkagu, karrera bukatzeko asignatura bat bakarrik faltako da. Orain gure erretoa kalitatezko euskal profesionalak ateratzea da.

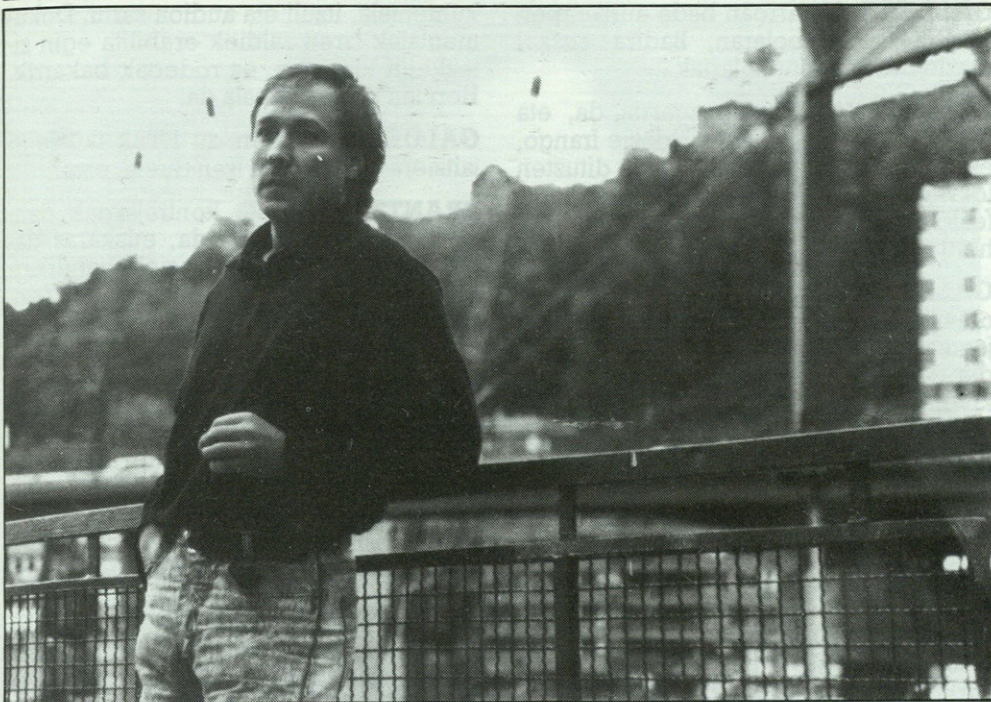
Kazetaritza osoa euskaraz izango da, publizitatea falta zaigu oraindik. Publizitatean ankamotz geratu gara, eta horretan izugarritzko beharra dugu. Komunikabideetan, eta Euskal Telebistako anuntzio asko, gehienak erdaraz dira. Euskaraz egiten diren anuntzioak ere sarritan eskasak dira, ez daukagu lengoia publizitatorik euskaraz. Orain beste bi karrera hasiko dira, zientzia politikoa eta soziologia, eta hor daukagu izugarritzko apostua EHUn. Gure fakultateko notaleek ez zuten jarri nahi euskaraz, beti gerorako uzten zuten, baina euskaldunak hor ari gara eta ikusi beharko da zer pasatuko den horretan.

GALDERA: Oraindik ez duzue klaserik hasi eta dagoeneko lanuzterako deia zabaldu omen da...

ERANTZUNA: Ez dakigu oraindik. Irakasle normal batek oso gutti irabazten du unibertsitatean eta kategoria akademikoko behea daukatenak askoz guttiago. Ofizina batean lan egiten duten administratiboek irakasle batek baino gehiago irabazten du, eta eskola bateko maisuak ere. Gero dago euskaldunek egin dezakegun presioa soziologia eta zientzia politikoak euskaraz ez badira jartzen. Ez nintzateke arrituko euskaldunak grebara joateaz.

GALDERA: Gaia aldatuz, bi poesia liburu eta 110 *streeteko geltokia* nobela idatzi duzu. Orain beste nobela batekin ari zara...

ERANTZUNA: Literatura oso garrantzitsua da. Nire bizimodua ardatz baten inguruan dabil: Euskal Herria eta euskara. Nola egin euskararen alde estudioetan: unibertsitatea; nola egin euskararen alde komunikabideetan: telebista eta irratia; eta bestalde nola egin literaturan. Literatura oso opzio pertsonala da, norberaren asunto pertsonala idazten dudan...

«Euskararen alde nerekin egon diren asko eta asko gaur egun Del Burgo eta Aizpunekin firma egin dute. ETaren kontrakoa dela? Bai, baina ez ez ETaren kontrakoa bakarrik, euskal mugimendu guztiaren kontrakoa»

nean, gero gizartera joaten da eta jentek irakurtzen du.

Gaur egun literaturan badago nahiko polemika eta nik ez dut horretan sartu nahi, bost axola zait. Beste batzu ibili daitezen nahi badute, nik beste zeregin eta betebeharrak batzu badituz, denbora zertan erabili. Nik bi poesia liburu idatzi ditut, hiru ediziotako nobela bat eta orain beste nobela bat idazten ari naiz. Nik neure martxa pertsonala daramat horretan, eta bakoitzak hor konpon bejondiaon.

GALDERA: 110 streeteko geltokia eta oraingoa ere New Yorken kokatzen dira, ezta? Zer daukazu New Yorkekin?

ERANTZUNA: New York maitagarria da. New York ez dira Estatu Batuak. Guk ezagutzen dugun Estatu Batuak dira Colorado, Ohio, Winsconsein... mundu oso kontserbadore, oso fatxa... Gero badago beste eredu bat, New York eta San Francisco, adibidez. New York oso desberdina da, mundukoa. Begira zer den: niri Winsconsein esan zidan batek New York ez zela Estatu Batuak, hori da Sodomia eta Gomorra bezalakoa. Ni biziki gustora egoten naiz New Yorken, ondo sentitzen naiz, etxean bezala. Iruñea, Bilbo, Leiza, eta New York, laukote polita, dudarik ez.

Nobela inguru horretan kokatuko da, baina ez dizut gehiagorik kontatuko, nahiko zeregin daukat oraindik idazteko eta.

GALDERA: Zure nobelaren protagonista emakumezkoa ei da...

ERANTZUNA: Nork esan dizu hori? Bai emakumezkoa da protagonista, emaku-

mezko hori ez dakit baden, baina izan bazen. Historio asmatua da, baina badira pasadizuak errealtatean gertatu zirenak.

GALDERA: Errealtatea eta asmakizuna, izatea eta onirismoa... Hori ez ote da poesiaren oinarria?

ERANTZUNA: Lehen poesia liburua idatzi nuenean *Poesiaren ezpata*, euskal idazle batek esan zidan «*Itziaki, poesia da baina prosa poetikoaren estiloa du*». Akaso denbora guztian horrela nabil, anka bat poesian eta bestea prosan. Hurrengoan ere izango da hori.

GALDERA: Idazleen artean, eta zehazki Nafarroako idaleen artean ematen du nafarreraz idaztea, edo behintzat Nafarroako hitz eta espresioz osatutako batua erabiltzea lekua irabaziz doala...

ERANTZUNA: Nik oso ongi ikusten dut, baina tonteria bat iruditzen zait. *Noskitzat* hartzen dut nik hori. Eta hau da nik euskaraz asmatu dudana espresio bat: *noskitzat hartzea, tomarlo por supuesto*. Noskitzat hartzen dut idazle edo kazetari batek idazten duela batuaz baina bere herriko edo inguruko euskalki edo esamoldeak aplikatuz. Nik hori beti egin izan dut. Leitzako eta inguruko hitzak, nere amarenak, aitaren esaldiak hor daude, hiztegieta eta liburueta agertzen ez diren hitzak. Lehengoan ere amak hitz batzu esan zizkidan, eta nik apuntatuko ditut, zeren eta zentzua dute. Beti egin da horrela. Zenbait nafarreraz idazten ari direla orain? Nik esango nuke, zenbat nafar ari den idazten orain, eta orduan noskitzat ematen dut hango hitzak erabiliko dituztena.

**«Gero dago
euskaldunek
egin dezakegun
presioa
soziologia eta
zientzia
politikoak
euskara ez
badira jartzen.
Ez nintzateke
arrituko
euskaldunak
grebara joatea»**

GALDERA: Nafarroan bada aurrerapen handia azken bolaran. Badira euskal idazle berriak, bertsolariak...

ERANTZUNA: Hori pozgarria da, eta horretan nabaritu izan da. Idazle frango, ez dut esango liburuak idatzi dituzten idazleak, baina maiz idazten duten idazleak: artikulatuak aldizkarietan, poesia... hor bai badago mugimendua.

GALDERA: Kontradiktorioa ematen du oinarriko euskal mugimendua zuzpertz joatea, eta aldi berean Nafarroako legegia gero eta estuagoa izatea euskararekiko...

ERANTZUNA: Ez, ez da kontradiktorioa, hemengo demokrazia montatuta dagoen modura oso logikoa da. Batzu badituzte botoak Parlamentuan, parlamentariak egiten dituzte legeak, eta parlamentuan badakigu nor den nagusi. Bagoaz beste problema batera: Nafarroan euskaldungoa zenbat da? %30—35a? Beraz guttiengo. Nafarroako Parlamentuak oso logika nabarristaz jotzen du. Horretan esku handia ematen diete Euskadiko Ezkerrakoek, adibidez, bai UPN eta firmatu duten hori, neretzat lotsagarria da. Euskararen alde nerekin egon diren asko eta asko gaur egun Del Burgo eta Aizpunekin firma egin dute. ETÄren kontrakoa dela? Bai baina ez ETÄren kontrakoa bakarrik, euskal mugimendu guztiaren kontrakoa.

GALDERA: Zu telebistan ibilia zara fazeta askotan lanean: itzulpenak egiten, aurkezpenetan, bikoizketan...

ERANTZUNA: Nik kazetaritza egin nuen, eta New Yorken egin nuen irati eta telebista zuzendaritzaz master bat, bi urte ikasten eta han lanean. Gero ETBn egon nintzen urte erdi luzez asteburuetako informatiboen arduradun. Gero, arrazoiak duzu, egin izan ditu beste lan batzuek kiroletan eta doblajea, baina horiek tarteko lanak dira. Ni ez naiz kirol mundukoa, kirola egiten dut, txikitan pilotari afizionatua nintzen. Niri esaten diate «*aizu kirol hau dago, lagunduko duzu?*» eta nik laguntzen dut, edo beste la programa bat ingelesez dago eta itzuli egin behar da, eta haiek ez dakite, orduan nik itzultzen dut, montatu egiten dut, nire ahotsa sartu eta horrela.

GALDERA: Bat baino gehiago arritu izan da ikusi duenean rodeo bat euskaraz erretransmititzen...

ERANTZUNA: Badu zentzua, nere ustez. ETBk zortzi dokumental erosi zituen Australia eta Ingalaterrako telebistek egindakoak. Ingelesez etorri ziren. Niri eman zizkidaten gidoiak eta nik egin behar nuen ordu luze horietako bat moztu, montatu, euskal ikuslegoari egokitu do-

kumentala, itzuli eta audioa sartu. Dokumentalak ziren zaldiek erabilita egin zitezkeen kiroletaz, ez rodeoak bakarrik. Hori lan profesioanala da.

GALDERA: Ematen du ETBk ikuslego jaitsiera nabarmena izan duela, ezta?

ERANTZUNA: Datu kontrajarriak daude horretaz. Normala da, euskaraz dagoen edozein programaziok handikap bat dauka, berez, euskaraz delako. Zenbait programa euskaraz izan ordez erderaz izango balira izugarritzko ikuslegoa izango lukete. Euskararen mundua oso mugatua dago. Horri gehitu behar zaio ETBk orain arte izan duen txapuz zentzua. Gauzak ez zirela ondo ateratzen, akats teknikoak zeudela... Huts tekniko asko. Guzti horrek eragin du ETBren beharadun beherakadarik baldin bada, eta ematen du badela. Nik uste dut azken denboratan saioak egin direla ETBn programak hobetzen eta gauzak antolatzen. ETBri kritika egiten zaio ikuslegoaren jaitsiera dela eta, baina euskara ikas-tera doazen ikasleek ere guttiitu dira. Euskalduntzearen martxa behera joan da. Hori gizarte osoan gertatzen ari den fenomeno bat da. Unibertsitatean bertan, guttiitu egin dira euskaldun ikasleak. Orain ingelesa eta sevillan ikasi nahi dituzte hiri handietan, gaur egun ea inork ez du aurreko eta ezpatadantza ikasi nahi hiri handietan... Orain modan dago posmodernismoa, eta hizkuntzaz ingelesa. Hobetu ahal duzu programazioa, baina oso zaila da ikuslegoa berreskuratzea.

GALDERA: Kritika ez zaio egin ETBri arazo teknikoengatik. Badira beste faktore batzuek ere. Besteak beste zer kultura eredu ematen den, teleserien *uso y abuso* Euskal Herriarekin zerikusirik ez duten errealitateekin.

ERANTZUNA: Teleserie batzuek, Mexico eta Venezuelakoak txarrak dira hemen, eta txarrak dira San Petesburgon ere. Beste telenobela batzuek oso onak dira. Kultur kolonizazioaz hitz egiterakoan ez dugu hitz errezetara jo behar, nire ustez. Unibertsitateko teorikoek sarritan planteiatzen dute «*egin behar da bertako telebista, bertako programak*», eta bale, baina bitartean beste munduan ere badaude gauza onak, ikustekoak. Ni izugarri pozten naiz ikusten dudanean programa batetan beltz bat karakter duena, edo rol ona baduena euskaraz dagoen pelikula batetan. Ez dut kultur kolonizazioaren problemarik izaten baldin eta ematen dizkiguten produktuak ez badi-ra gehiegi kanpokoak, oreka badago eta kanpoko programak onak badira edukien aldetik.

GALDERA: Zuk uste duzu gaur egun

**«ETBri kritika
egin zaio
ikuslegoa jaitsi
egin zaiolako,
baina euskara
ikastera doazen
ikasleak ere
guttitu dira.
Euskalduntzearen
martxa behera
joan da. Gizarte
osoan gertatzen
ari den
fenomeno bat
da»**

oreka hori mantentzen dela, %70-80a kanpoko programak direnean?

ERANTZUNA: Hori gezurra da. Nik badaukat egina estudio bat, ETBren programazioaz. Gu Europako maila bajue-netarikoan gaude, Irlandaren parean esaterako. %50etik %60a bitartean bete beharko litzateke kanpoko produkzioaz. Kontutan hartu behar dugu ETB herri txiki batetan dagoela, eta hori badela muga bat.

GALDERA: Ez al da ETBren lekua telebista espezializatua izatea, eta ez espainiako telebistari konpetentzia egitearena bere eremuan, TVEk askoz medio gehiago izanik?

ERANTZUNA: Nik ez dut ETB ghetto bat nahi. Nik nahi dut ETB kanale oso bat, modernoa eta beste edozein programazioaren aurrean egon daitekeena. Nik nahi dut beste dozein telebista publiko on baten parekoa izan. Teatro programa onak eman, kirol onak eman, teleserie onak eman, haur programa onak eman, informatibo onak eman... Horixe da munduko telebista on askoren eredua, eta ez akaso kulebroi txar horiek.

GALDERA: Gaur egun ETBk dituen medioekin posible da programa on guzti horiek ematea estatuko telebistari merkatua kenduz?

ERANTZUNA: Programa onen merkatua handia da. Munduan telebista produzizio handiak egiten dira. Urtero egiten da Input—a eta hor daude urteko programa guztiak. ETBk konpetentzia egin behar dio beste telebistari baina inteligentzia. Programa lokal onak eman, bertako informazioan enfasia jarri, eta gero kanpotik ekarri pelikula eta serie onak. Enfasia lokalean jartzen bazuzu hor irabazten duzu apostua.

GALDERA: ETBko goi mailako ardura-dun batek esaten zidan Durangoko euskal liburu azokan ETBk aurrera ateratzeko ez duela behar kultur programarik, *entertainment*, *entertainment*... baizik. Zer deritzozu?

ERANTZUNA: Telebistako teorikoen, unibertsitateko jendeak, kultur handiko jendeak beti esaten du kultur programak, kultur programak... Badu zentzurik neurri batean, baina portzentaiak ikusi behar dira. Bi gauza behar ditugu entretenimendua eta kultura, baina nik ETBri Euskal Herrian enfasi handiagoa jarriko nioke entretenimenduari. Kalitatezko entretenimendua ere kultura da. Teorikoen ulertzen dute kultura totxoa. Kultura totxoa ez dugu egin behar, kultura entretenigarria baizik.

INAKI GOITIOITZA

Aurtengo kurtsoan 50.000 ikasle matrikulaturik
Baskongadetako Hizkuntz Eskola bakarrean

Bilboko Hizkuntz Eskola: jar zaitez iladan!

Bilboko Hizkuntz Eskola Ofizialak hasi berri du ikasturtea. 50.000 ikasle atean zai egon ostean 7.500ek izan dute matrikula ofiziala egiteko aukera. Aspaldiko polemika hai-zatu da ondoren. Izan ere, kasu askotan edozein motatako gorabeherak jasan ondoren, sartzerik ez dagoela ohartzen dira ikasleak. Hau dela eta, ikastetxe honek izandako arazo larriei konponbidea "instituetan hizkuntza ikaskuntzaren berrestrukturaketatik eta ikastegien" sortaraztetik letorke Bilboko eskolaren arduadunak hitzetan.

Bilboko Hizkuntz Eskola Ofiziala, Deustuko auzoan kokatzen dena, 1969. urtean sortu zen. Hasiera batetan, Baskongadak ez ezik, Asturias, Cantabria eta Nafarroa bera ere bere esparruan geratzen ziren. «Medio eskasak izan arren. Orduan familia txiki baten moduan genbiltzan eta ez ziren agertzen egun dauden iskanbilak», azaltzen du Isabel Jimenez zuzendariak malenkonia apur batez. Aldi hartan, Eskolak, Gobernu Zentralaren menpean zegoela, ingelesera, frantsesera eta alemanera erakusten zituen. 75-76tik aurrerantzean espainiera eta errusiera ere bai. Ikasleari kopuruari dagokionez, eta adibide gisa, 1976-77 ikasturtean, Bizkaia aldean soilik, 14.500 ikasle zeuden libre bezala matrikulaturik

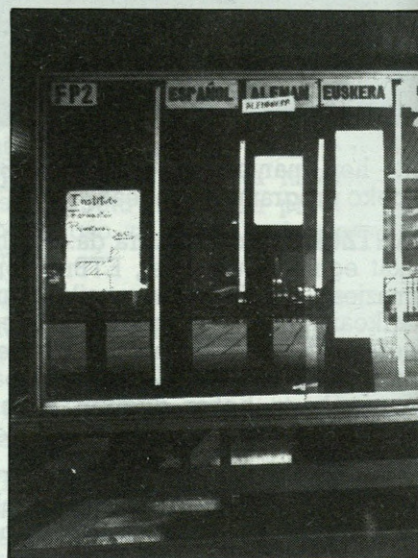
Eskola gainez eginda

Denboran zehar emandako hazkunde honek Eskolak eskaintzen dituen posibilitate eta aurreikuste guztiak gainditzen ditu beti. «Nahiz eta ponpox eman zuzentzen gaituen norma ikasleari zerbitzatzea da. Ez badugu ikaslea hobeto zerbitzatzen, ikastegiak eskutik joan

zaizkigulako da», onartzen du Isabel Jimenez-ek. Bolumen horren neurria zenbakiek adierazten digute: aurtengo kurtsoan 57 irakasle dituzte. Horietatik 27 ingeleseskoak. 42.000 ikasle libre bezala. Eta 7.500 ikasle ofizial. Orotara, 50.000 lagun inguru, hiru lurraldetatik etorritakoak, gehienak Bizkaia bertakoak, horietarik asko eta asko ingelesa ikasteko asmoz. «Dena dela, gauza bixia gertatu ohi da: ikaskuntza ofizialean ingelesezko plazen kopuruak edozein hizkuntzarena bikoizten badu ere, ingelesezko eta euskarazko ikasle libreen kopuru ezberdintasuna biziki urritzen da. Izan ere, euskara ikaskuntza ikastola, euskaltegi eta abarren artean askoz banatuagoa omen dago eta», dio arduradunak.

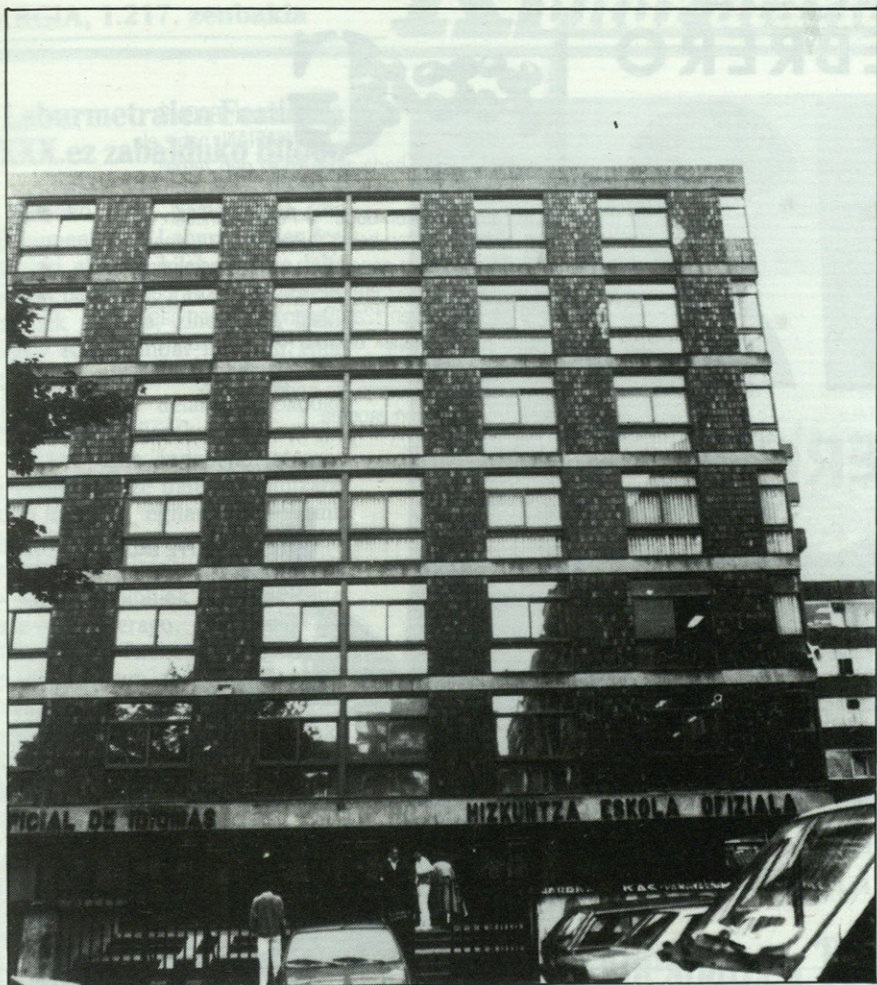
Titulua atera

Hizkuntz Eskolak daukan arrakastaren arrazoiak bilatzekotan, lehendabizikoa, titulua ateratzeko asmo hori aurkituko genuke. Puntu honi buruzko zenbait xehetasun egin nahi du gure mintzaideak. «Hona etorri z gero azterketa

7.300 matrikula ofizialez eta besteak libre bezala.

“Instituetako jendea masiboki etortzen zaigu, gure Eskolak bete behar duen funtzioa desberdina denean”

Hizkuntza Eskola Ofizialaren tituluak hainbat ate irekitzen dituen itxaropenaz dagoena, bego lasai, zai.

askoz errazago gaindituko dutelako eritzia zabaldu egin da. Esan behar, hori gezur hutsa dela. Gertatzen dena zera da, hona datorrenak, hau da, ikasle ofizialak, badakiela nondik doazen ti-roak. Eta, beste aldetik, ikasle libreak portzentaia baten arauera aprobatzen ditugula pentsatzen dutenak oker dabil-tzala esan nahi nuke. Maila lortzen duenak, hamarretik zazpi honela, aprobatzen du eta besterik ez». Tituluak eskuratzear gain, ikasleak Eskola hone-tara mugitzen dituen pisuzko beste arrazoiatariko bat diruarena litzateke. Ikastaro bakoitzeko 3.700 pezeta baino ez dute eskatzen, Urriatik Maiatzera ja-sotzen direlarik klaseak, egunero-egu-nero.

Irakasbide analitikoak

Irakasbide analitikoaz baliatzen dira hizkuntzen irakasketarako. Hau da, mintzamenaren ordez idazmen eta ira-kurmena azpimarratzen dituela aurpe-giratu izan zaio betidanik Eskolari. «Az-terketa anitz egin behar dugu, beraz esamina ereduak 'test' modukoa da. Kla-seak azterketarako zuzendurik egonez gero, hala izan behar da, ez daukagu beste erremediorik. Ikasle librean kopu-ru handiak eta honek eskatzen duen

azterketa kopuru ederrak irakasbide osoa orientatzen du. Hau ez balitz ho-nela egingo beste zerbait izango litzate-ke Eskola. Dena den, metodo komuni-kakorrak aplikatzen saiatzen gara, lagun askotako ikasgelak direla kontu-tan hartuta ere», dio ikastegiko ardura-dunak.

Ikasgekek jendez gainezka, bai. Bai-na, azken finean, hor daudenek bere burua pribilegiatutzak hartu beharrean daude. «Urtero sortzen diren iladak eta

“Zuzentzen gaituen norma ikasleari zerbitzatzea da. Ez badugu ikaslea hobeto zerbitzaten ikastegia eskutatik joan zaigulako da”

horrek berarekin ekartzen dituen ke-xak eta injustiziak ebitatzeko bidea as-matu beharko dugu. Urtero matrikula egiteko metodoa aldatu egin da, ea noiz ateratzen den ondo, baina alferrik. Beti izaten dira kexak, beti geratzen da jen-de kalean».

Institutueta hizkuntz irakaskuntza hobetu

Dena den, Hizkuntz Eskolak dauzkan arazoei konponbidea emateko, erabate-ko neurriak hartu behar direlakoan gaude. «Nik argi dut irtenbidea. Alde batetik, institutueta hizkuntza ikas-kuntzaren berrestrukturaketa arras be-harrezkoa deritzot. Institutueta honen moduko ikaskuntza hobetzeko beha-rrean dago. Oraingoan institutueta-ko jendea masiboki etortzen zaigu, gure Eskolak bete behar duen funtzioa oso desberdina denean», dio Isabel Jime-nez—ek. Eskola, lehen momentuan pentsaturik zegoen bezala, helduei zu-zendua eta hizkuntza hobetzeko antola-tu zen, ikastegi independente modura funtzionatzeko asmotan hain zuen. «Beste aldetik, argi dago egiazko solu-zioa beste hizkuntza eskolak sortaraz-tetik letorkeela. Eusko Jaurlaritzak ber-rriz, ez du hizkuntza ikaskuntzarik bul-tzatzen. Beste hizkuntza eskolak ipin-tzea Gobernu Autonomoaren erabakia da, eta daramaten politika linguisti-koan arabera harrigarritzat har daiteke Baskongadetan eskola bat besterik ez izatea».

Getxon eskola berria

Egoera honen larritasuna leuntzeko xedez, hilabete honetan Getxoko Hiz-kuntz Eskola berria lehenengo mailako frantsesera eta ingelesezko klaseak ematen hasiko da. Oraingoz, ikuspegi guztietatik ikusita, eskola irekitzeko neurriak motz geratzen dira erabat, na-hiz hizkuntza kopurua nahiz ikasle ko-purua (560 ikasleentzat hain zuzen) urria somatzen da eta. Kopuruen gora-kadari neurria jarri nahiean irekiko zen Getxon beste zentroa Jaurlaritzaren bi-dez. Halere, gaur eta orain arazoak be-re horretan dirau, bere egunean proiektuak aurkeztu zituzten beste udalek, Donostia eta Barakaldokoak adibidez, gogorki salatzen dutelarik Jaurlaritzak zentru gehiago ez antzematearena. «Orain Donostian eta Gasteizen eskolak sortaraziko dituztela esaten omen da, baina oraindik ez dakigu ezer», dio Isa-bel Jimenez-ek ez oso gonbentziturik. Beraz, oraingoz, Bilboko eta Getxoko bere hedadurarekin konformatu behar. «Aizu, jar zaitez iladan».

EDU MINTEGI

FEBRERO

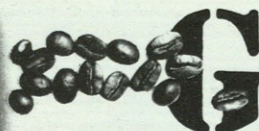
12

MIERCOLES

San José, Damián, Modesto, Julián, Macario, Raimundo y Antonio, obs., Melecio, pt., y ata Euzkadi

CALENDARIO

Gaur 1919ko Otsailaren 12a da.

ureztat, BAQUÉ KAFIAN, nahiz eta

garaia aldatu, bada aldatuko ez den zerbait: kafearen xigortze artasana.

■ Egutero egiten dugu. ■ Puntu-puntu. ■ Mota bakoitzari behar duen xigorketa emanaz. ■ Berehalakoan enpakatuaz. ■ Baita egutero lur honetan banatuaz ere, zaharkitu ez dadin. Betidanik, 1919ko Otsailaren 12an Durangon lanean hasi ginenetik, norbaitek BAQUÉ KAFIA hartzean, kafearen atseginaz bete-betea goza dezan nahi bait dugu: lurrina eta benetako kafe berriaren zaporea.

CAFFÈ BAQUÉ

Hobe, berri-berria bait da

**BIDEO ETA FILMEEI AHOTS, HOTS ETA MUSIKA
EZARTZEKO PREST**

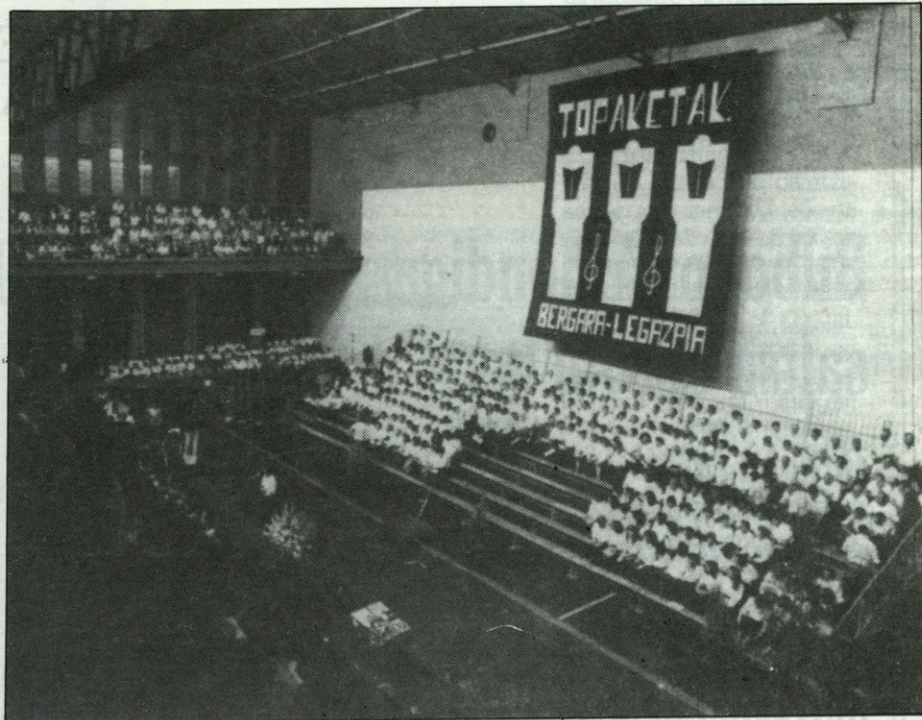
ZBI SA
BIKOIZKETA GRABAKETAK

ARBAITZALDE ETXEA - SAN ROKE AUZOA Tf. : 46 29 64 - 45 96 29

Laburmetraien Festibala XXX.ez zabalduko Bilbon

Bilboko XXX. Nazioarteko Zine Dokumental eta Laburmetraien festibalarik ekiteko hilabete luze falta baldin bada ere, iragan den asteleheneetik aurrera, zine giroa izekitzeko edo, hainbat filmeren emaldiak antolatu ditu Arriaga Antzokiko CAC delakoak Bilboko Ayalako pantailarako.

USAko zine independentearen erakusketa luze baten eskaintzarekin hasi da egitaraua —Dennis Hopper-en filme batez— eta azaroaren 5a bitartean iraungo du —Alan Rudolph-ek amaiera emanaz—. Aurrerago, azaroaren 7tik 12a artean, Txekoslovakia zinemagintza egun zertan den ezagutzeko parada izango da. Eta azkenik, datorren hilabete horretako 28an zabalduko da Laburmetrai eta Dokumentalen Festibalaren aste nagusi ofiziala.

HAMABOST ABESBATZU ELKARTU BI KONTZERTUETAN BANATUTA

Gipuzkoar abesbatzen Topaketa Legazpi eta Bergaran V. urtez

Bederatzi abesbatza Bergaran eta sei Legazpin, kantari aritu ziren pasatu den igandean zehar herriotan burututako V. Topaketak egunean. Laurehun ahots alde batez eta hirurehun bestez, koro bakarra egingo zuten azkenik.

Gipuzkoar abesbatzen V. Topaketak egunean Oñati, Aramaiona, Deba, Zumaia, Beasain, Azkoitia, Aretxabaleta eta Bergarako abesbatzak batu ziren Bergarako Udal Frontoian: bi pieza kantatuko zituen bakoitzak, ostean denek batera ekingo ziotela Mocoroa-ren hiru abestiz eta Lesbordes-en «Kantuz»ekin. Aldez aurretik, goiz partean, Osintxu, Angiozar, Elosua eta Bergarako auzo ezberdinetan barrena aritu ziren koral kantua herri girora ekarri asmoz.

Gisa berean, Legazpiara ere beste sei abesbatza hurbildu ziren Eibar, Elgoibar,

Azpeitia, Eskoriatza, Urretxu-Zumarraga eta bertako legazpiarra, nahiz eta zazpi garren bat ere agertuko zen, Zegamatik etorria. Goizaldeko entseiu orokorren ondoren, auzoetan barrena abiatu ziren kantuz. Eta arratsaldeko 5ak eta erdietan Kiroldegian egingo zuten bat, Bergaran bezalatsu: jendez gainezka ageri ziren bertako harmailak, herriko haurren ahotsen presentzia, eta ospakizuna profitatuz, Segundo Viteri eta Migel Barandiaran izan ziren omenduak.

Goiko argazkian Bergarako frontoia, bertan parte hartu zuten abesbatzetako ahotsek bat eginda.

Lapurtarren X. Biltzarra datorren igandean

Bere hamargarren edizioa burutuko du aurten Lapurtarren Biltzarrak, urriaren 23ko igandez Ustaritzen egingo den festa egunez.

Ohizkoa den gisan, goizaldetik hasitako festa ospakizunaren unerik ederrenetarikoa gertatuko da karrozen desfilea, non Lapurdiko herririk gehienetsuetako agerraldiek irtengo diren kalera, jantzi eta dantzen ikusteko paradaz. Eguerdiz, herri bazkariak jarraikiko dio «Bilgune»n, betiere kantu eta bertso giroan murgilduta.

Arratsalde partean berri, kirolak pilota partiduz; antzerkia, Koldo Amestoireren kontakizunekin; eta musika: Jazz Band taldearekin lehenik, eta ondoren Tturrutaren doinuak, denon erromeri giroak irrika asetzeko asmoz.

Aste honetan

Bilboko Alhondiga-k
Pariseko Beaubourg
izan nahi du
(46. orrialdea)

Eibarko hiru antzerki
talde plazara
(48. orrialdea)

«Etiopia» ondorengo
poesia» mintzaztea
zilegi ote?

Xabier Kintana
eta Arana Martija
euskaltzaingai
(50. orrialdea)

Kulturaren Aste
Borrastea
(52. orrialdea)

PARISEKO «BEAUBOURG» ZENTROAREN PAREKOA,
GORORDO ALKATEAREN AZKEN AMETSA MARTXAN

Bilboko «Alhondiga»rako proiektuak saltsa berotu berri du Udaletxean

Bilboko Udaletxeak proiektua aurkeztu du Alhondiga izeneko edifizioan izugarritzko kultur-etxea egiteko, alboko landan egingo den konplexu polikiroldegiarekin integratua joango dena, aurrekontua ia 3.500 milioitara heltzen delarik. Horra Gorordoren hurrengo enpresa galanta.

Proiektua aurkeztu zeneko astean sinatu ziren akordioan arabera, Bizkaiko Foru Aldundiak 1.000 milioi ipiniko du liburutegiaren eraikuntzarako eta Eusko Jaurlaritzak beste 1.000 milioi Arte Kontenporaneo Museoa instalatadain. Ortiz de Arratia zinegotziak adierazi duenez aurrekontura heltzeko falta den dirua (2.500) ez luke Bilboko udalak ipini beharko, banku eta beste enpresa pribatuaren aportazioz egingo litzatekelarik.

Esan beharra dago proiektua jadanik onartu dela Bilboko Udaletxeko plenoan, PNV, PSOE, EE eta APren aldeko botoez, EA abstentitu egin zelarik. HBk uko egin zion aztertzea ezinezkoa zen proiektu bati botoa emateari; izan ere, ez da zilegi horrelako proiektu zabala 48 ordu aurretiaz aurkezte. Koldo Celestino zinegotziak aditzera eman digunez, «ezer onartu aurretik azterketa serioa egin behar da eta gaian sakondu, ondoren Bilborako egokien ikusten dugun kultur proiektua bultzatzeko. Kasu

honetan proiektua PNV eta PSOEren artean aztertu dute, eta beste iturri batzutatik jakin dugu duela urtebete hasi zirela proiektu honetan lanean, Bilbon Pariseko 'Pompidou' zentroaren antzeko zerbait egiteko asmoz. Orain plenoan 3.000 milioitako gastua onartzea eskatzen digute proiektua aztertzeko betarik eman gabe. Hau ez da serioa».

Helburu garbirik ez

Gorordo alkateak esan zuenez, aipaturiko liburutegia eta museoaz gain, Alhondigako kulturetxeak hainbat erakusketa eta kongresu gela izango ditu, Bilborako oso beharrezkoak omen direnak, eta baita kultura aktiborako gunea ere, non hainbat gela eta asti librerako tailerrak eraikiko diren. Tokirik izango dute baita antzerkia, zinea, musika eta bestelako disziplinek. Guzti hau osatzeko lurrazpiko aparkalekuak egingo dira, 1.700 kotxe in-

gururentzat toki izango delarik Alhondiga eta kiroldo-

giaren artean.

Ensantxeko kiroldegi honi dagokionez, 2.000 ikuslerentzat toki izango duen frontoia izango du eta baita patinatze izotz pista, igerilekuak, gimnasioa eta beste hainbat gune.

Proiektuari dagokionez, dirukontutan haibat puntu ilun eta gatazkatsu egoteaz gain ez da gauza haundirik zehazten, eta, dena dela, argibiderik gabeko plangintza da oraingoz behintzat. Esate baterako, aipatzen da Gober-

nuak 1.000 milioi emango dituela museoa egiteko, baina ez da aipatzen nor etor daitekeen museora eta nolakoa izango den funtzionamendua; ez bait da berdina Oteiza, Txillida eta jada nolabait elitean dauden artistak etortzea ala hasten ari den jendea bultzatzea, tailerrak eta abar montatuz.

Beraz, museoa egingo dela esaten eta sinatzen den arren, ez da esaten zertarako egiten den. Horrelakorik ez da argitzen.

Bilborako «Beaubourg»!, Gorordoren ametsa.

3.500 milioi pezetatako aurrekontua baliatuko da Alhondiga-ko proiektua gauzatzeko. Horietarik mila Bizkaiko Aldundiaren eskutik, eta beste mila Jaurialtzaren kontu.

Non dira kultur taldeak?

Bestalde, proiektua desglosatzen hasiz gero, zera ikusten da, bertan ez duela inork parterik hartu, ez auzo elkarre, ez kolektibo kulturelek. PNV eta PSOEk baino ez du hartu parte, eta urtebetez lanean egon dira Ortiz de Arratia eta bere kideak, nolabait teko okultismoa eman delarik prozesu guztian lasaiago lan egin ahal izateko.

Koldo Celestinok zera adierazi digu, pasilo artean komentatu eta onartu dela PSOEk proiektua onartzeko arrazoiak patinatzeke izotzezko pista egingo zena izan zela. Komenigarri izan daiteke gehiago zehaztea zein izan zen HBko zinegotzien arrazoiak proiektuaren bozketan parte ez hartzeko.

«Guk ez dugu esaten printzipio txarto dagoenik; proiektua ona izan daiteke eta Bilboren mesederako, baina hasieratik txarto planteatu da, auzo elkarre eta beste taldetako jenderik inplikatu gabe. Gainera proiektuan ez da

ezer txo ere zehazten. Esaten denean 'Area de reuniones, Exposiciones y Congresos', guk ez dakigu zertarako den, edo kanpoko jendea ekarri eta nazioarteko kongresuak egiteko ala hemen nolabaiteko azpiegitura emateko Bilboko taldeei. Bestetik, eta gure betiko filosofia izan da hau, ez dugu uste Bilboko talde guztiei alternatiba eskaini ahal zaienik Bilboko toki batean, Bilbo erdian. Guk zera uste dugu, deszentralizazioaren ildotik, auzotegi bakoitzean lokala egon behar duela gazte, antzerkitalde eta abarrentzat».

Dena den argi dago zeren atzetik dabiltzan, Gorordok argi adierazi zuen legez: «beste Pompidou-a, Bilboko sinboloa...», hainbat aldiz aipatua aurkezpenean. Balio-garritasuna eta behararen aurretik ponposidatea ate zerbait ikusgarria egitea baloratu da, azken finean galeriarako zerbait egitea, kanpoan esan dadin Bilbon kultura egiten dela e.a., proiektu hau egitean Bilboko beharizanak gehiegi aztertu eta kontutuan eduki ez badira ere.

Honen adierazgarri, proiektuaren aldekoek atzera botatzea plenoan agertutako mozioa, Bilboko kultur eskaeraren azterketa egin ondoren hasteko plangintza egiten, atzera botatzearren arrazoiak gaia tratatzeko gogorik ez zutela izaki.

Enfrentamendu honetaz ere badu zer esanik Koldok: «Argi ikusten da kontraesana Udaletxeak bultzatzen duen kultura eta kalean mugitzen diren taldeek nahi duten kulturaren artean. Argi dago PNV, PSOE, AP eta EEk bultzatzen duen kultura zein den. Bilboko kasuan Arriagan dagoena, La Granja eta inguru horietan montatzen ari direna, jaietan inposatu nahi izan zutena. Kultura mota baten oihartzun eta islada, kultura pasiboa, zeinaren bidez kritikoak lor daitezkeen baina ez sortzaileak. Bestetik berriz guk bultzatu nahi dugun kultura dago, justu kontrakoa, jende guztia inplikatzuz, sortzailea, garrantzia sorkuntzak eta Bilbon dinamika jatorrak eramatea nahi duena, eta ez kanpoko jende ospetsua ekartzea».

Erakunde egiturak kontutan hartu gabe

Proiektua sakontasunik gabe eta inongo zehaztapenik gabe aurkeztea gogorra bada, garbi uzten dute presa haundia dutela hau onartzeko, beraiek sortutako elkarre eta egiturak ere kontutan hartzen ez dutenean. Izan ere Udaletxean bada erakunde, Udalaren Kirol Erakunde, zeinetatik bideratzen den Bilbon muntatzen diren polikiroldegi eta abarren asuntua, bertako presidentea PNVko zinegotzia izanik. Gauzak honela, larria ematen du bertan Alhondigako proiektuarekin integratuta doan konpleju polideportiboaren aipamenik ere ez egitea eta bapatean honi kristolako aurrekontua ematea, hainbatetan planteatu denean UKEn ez dagoela dirurik auzoetan polikiroldegiak eraikitzeko.

Udaletxeko plenoan aurkeztutako plangintzak kanpotik ikusita ederra eman dezakeen arren, kanpoko hainbat esperientzia aipatzen dira, ezer gutxi zehaztuz Bilbon egin nahi denaz. Gainerakoan, horren atzean bada go filosofia eta zeregina; ez bait da berdina «Sala de Cine y Teatro» udaletxetik eramanda ala Bilboko taldeen artean gestionatuta. Koldo Celestinok dioskunez, «horregatik proposatzen genuen mahai gainean uztea proiektua, gauzak aztertu eta zehazteko. Baina ikusten zen presa handia zutela; proiektuaren defentsa nahiko po brea egin zuten, dagoen bezala defendaezina bait da, eta haien arrazoi bakarra zera izan zen, PNVk 9 boto zuela, PSOEk 7 eta hori nahiko zela, AP eta EE gehitu zitazkiekeelarik, beraien guri dira igon».

Amaitzeko, aipatu, proiektuaren jestioa neurri batean banku eta enpresa pribatuaren eskuetan erortzen bada, hauen interes komertzialak kulturala jango duela. Ipurdiko makala Bilborentzat!

XABIN MAKAZAGA

«INTERIOR», «KILI KOLO» ETA «NARRUZKO ZEZEN» TAULARA

Herriko taldeen emanaldiek antzerkigune bihurtu Eibar

Egun hauetan zehar Eibarko taldeen artean antolaturiko Lehen Antzerki Emanaldiak burutzen ari dira herrian, bertan dabilzan hiru taldeek hartzen dutelarik parte. Taularaketa hauek udazkeneko antzerki programazioan kokatuko lirateke.

Ustekabea, Eibar, antzerki asko eta maiz eskeintzen duen tokian bihurtu da nonbait, eta udaberrian egiten diren ohizko antzerki ihardunaldiek, programazio jarraitu bat atxekitzen zaie orain.

Hiru talde dira Eibarren martxan dabilzanak gaur egun: «Interior», «Kili Kolo» eta «Narruzko Zezen». Lehen, «Interior» taldea, 1971an jaio zen «Arrate» izenaz. Urte batzutako desagerepenaren ondoren, «Interior» bilakaturik bueltatu dira orain tauletara, eta Eibarko antzerki erakustaldi honetan, Alfontso Sastreren «Cargamentos de Sueños» obra eroan zuten eskenara astelehenean, 17an. Alfonso Sastre bera agertu zen emanaldira, eta konferentzia bat ere eman zuen bere antzerkiaren eboluzioa esplikatuz, «Cargamento de Sueños»etik (bere gaztaroko lan esperimantal modukoa) agitazio sozialeko antzerkiraino.

«Kili Kolo» taldea, berriz, Eibarko talde gazteena dugu, bai berria izanagatik zein partaideen adinagatik. Erakustaldi honetara umeentzako kale antzerki emanaldia

prestatu dute hilaren 21erako, «Gregorio, Bartolo y el duende txotxolo» izenekoa.

«Narruzko Zezen», bestalde, talde afizionatu eta gaztea izanik —Eibarko IBI ikastetxeko antzerki taldea da—, dextekoko proiektzioa izan du hemendik kanpo ere.

Oraintsu, irailean, estatu mailan Extremaduran izandako gaur egungo antzerki talde topaketetan Euskal Herriko ordezkari izan da bere azken montaiarekin, «Bululu y medio». Eibarko erakustaldi honetan obra berori eta «La vil seducción» izenekoa antzesen dituzte, 22an eta 24ean, ihardunaldiok itxiz.

Mimo britainiarra

Ihardunaldi hauez gain, programazio jarraitu bat ere eramaten ari da Eibarko udalako kultur saila. Aste honetan bertan, hilaren 20an, Justin Caze mimo britainiarraren «Bakarrik» espektakulua ikusteko aukera dago. Justin

Caze 34 urteko londondarra dugu, bakarkako lanetan aritutakoa batez ere antzerkian munduan. Kolaborazioak ere egin ditu, Peter Wear-ekin adibidez, Eibarren udaberrian ikusi ahal izan genuen aktorearekin.

Justin Caze-k ez du hitzik erabiltzen bere espektakuluetan, oraindik eta ulergarriagoa eta, diotenez, umoretsuagoa delarik bere lana.

Nondik hainbeste antzerki zaletu?

Azkenaldian ikusten ari den dinamika guzti honek, ustekabea antzerki gunea bihurtu du Eibar. Jendearen artean ere interesa nabari dela argi dago. Esaterako, Durangon kokatutako «Geroa» taldeak udaberrian hasi zuen antzerki tailer bat Eibarren, urrian jarraipena izan duena, eta iniziatiba arrakastatsutzat jotzen dute bai antolatzaileek zein partehartzaileek.

«Interior» taldeko Ernesto Barrutiak hala ere honela esplikatzen digu egoera arrakastatsua: «ihardunaldi eta holakoetan ez da jostorratz bat sartzen antzokian, izenagatik joaten da jendea; Eibarren beste herri batzutan bezala Donostiako Zinemaldiko pelikula botatzen zituztenean bezala, zinea bete bete egoten zen azpitu-luzko pelikula nahiko txarrak ikusteko, baina gero, antzerki edo pelikula on bat dator solte eta ia ez doa inor ikustera».

LUIS FERNANDEZ

JON KORTAZAR-EN ARTIKULU BATEKO ERITZIEN INGURUAN

«Etiopia», edo 'deus ex machina'

Literatur Gazeta aldizkariaren 10. zenbakia Jon Kortazar-en lau orrialdeetako artikulua batez zabaltzen da: «'Etiopia' ondorengo poesia». Irakurketaren ondorio, artikulua horretan aipatutako Omar Nabarro poetaren inpresioak dituzu segidan.

«Harri duraz irakurri dut Jon Kortazar aspaldiko lagunak «Literatur Gazeta»ren 10. zenbakian argitaratu duena.

«Hasteko, tituloak harritu nau, ze, lan osoa behin baino gehiagotan irakurrita, «'Etiopia' ondorengo poesia» zertan titulatu duen, antzik ere ez diot hartu lanari. Huskeria litzateke hori, sakoneko eztabaida gairik egon ezik hor. «Etiopia» agertu zen urtearen ostean sortu den poesiak Atxagaren horrekin zer ikusirik duela frogatuko duelakoan irakurri dut Jonena. Zerikusi hori dagoenentz ere zalantzan imini barik, Jonek ez digu tituloaren zertakoa argitzen. Beraz, «Etiopia» horrek lanaren abiapuntu tenporala datekeena baino ez du argitzen, zera, 1978ko urtea (Jonek berak dio, «hamarkada honetan agertzen diren poetek ez dutela belaunaldi bat osatzen»). Hala da ze, data baino ez digu argitzen tituloak. Eta, neuk diot, zorioneko «Etiopia» horrek data baino ez badu argitzen, Jonen subjektibitatearen ondorio hutsa dela titulu hori.

«Ustez, ez da subjektibitatea izaten literatur azterketerako abiapunturik egokiena. Dakidan logika apurra erabiliz, «oraindik goiezezi dela honetaz lan egiteko» eta «batez ere idazle bakoitzaren nortasuna geratzen zaigu(nez) argitan» —Jonen hitzak—, galdera tentela dator: zer dela eta hartzen da «Etiopia» titulurako? Idazle guztion nortasuna ote dager aurreislaturik liburu horretan ala? Meriturik ez kendu ez eman barik liburu horri, beste-lakoa da auzia.

«1978koan Euskal Herriaren historian eta, ondorioz, bertoko zergintza guztietan eragin handiagoa izango zuten —izan ere baduen— gertaera garrantzitsuek izan ziren. Hortxe dago,

adibidez, Konstituzioa, Estatuto eta Amejoramenturako bideak zertuko zituena.

«Ez dut azterketa soziologikorik egin gura baina, berbatxo bat behintzat horren gainean. Euskalgintzak, hortik aurrera, Jaur-laritzaren jarreraren izango du erreferentzi puntu garrantzitsua, bakarra ez bada ere. Kanean, eta aldizkari-liburuak ere kalea direlakoan nago, politikagintzan ematen den banaketa igarriko da.

«Olerkigintzan gabilzanongan ere eragin itzela izango du horrek. Hara hor, bada, literaturgintzako joerak —xamurtasuna, poesia zibila, poesia surrealista eta beste— marko zabalagoren batetan aztertzeko abiapuntu ustetzez egokiagoa. Sentikera ezberdinak kaleratuko dira euskal gizartearen engoitik eta, beharbada, «Etiopia» horrek jaso du, beste ezeinek baino lehen, sentikera horietariko bat edo, xamurtasuna ere hortxe bada, (desolamendua eta xamurtasuna non eta Lasaren hartan lehenagotik). Eta testuaren autonomia literarioa ere zaku horrexetan sartuz gero, hiru.

«Subjektibitatea, alabaina, norberarena izaten da. Beraz, ez dut esango lan horren tituloa «Azken hamar urteotako euskal poesigintza» edo «Demokrazia/Erreforma garaiko poesia» izan behar denik, artikulua nirea ere ez da eta.

«Ez dut halakorik esango, gainera, ze, atzera ere irakurrita artikulua, hara non ikusten dudun lehenago oharkabean irakurritakoa, «Azterturiko euskal poema liburuak» dioen zatia hain zuzen ere. Horko liburuak zaharrena —«Etiopia» edo 'deus ex machina' hori alde batera utzita, jakina— 1985koa da. Beraz, azken lau urteotako liburuak baino ez ditu aztertu Jonek, aurreragoko urteotakoak ere irakurrita dituela frogatzen badu ere. Hala da ze, azken lau urteotako poesia aztertzen duenez, zer dela eta tituloa?

«Subjektibitateari dena parkatzen zaion arren, ni neu oso nihilista ere ez naiz. Mendeak bukatzen direnean beldurrak hasten badira, eta beldurraren ondorioztat hartu behar bada nire poesigintzak gizarte honen ukapena egitea, ederra idatzi du Jonek. Nik neuk oso antzinatek ukatzen dut gizarte hau. Demagun

1970an hasi nintzela ukatzen. Hogeitamar urte falta zituen mendeak berea egiteko. Herena da, ia, hori. Hain goiz hasi ote nintzen mende bukaeraetako kuadroa jasaten? Horren logikan, hurrengo mende hasierako urte berria ezin alaia goa izan da. Mende oso bat koplaka irauteko!

«Gizarte honen ukapena, mendealdeko gizarte kapitalistaren sorrera une beretsuan hasten diren aurkako mugimenduetan hasiera duen ildoan egiten dut nik, ildoko urkuluren batetan galdu arren burua gero. Subjetiboa da, beraz, 2. txatalean egiten den baieztapena eta, hasierakoa izanik baitezpen hori, zer dela eta sinestu otean datorrena? Irakurleak erabaki beza.

«Atzekoz aurrera nabil, eta hasierako bigarren esaldia ekarri gura dut hona. «Gure bizitza okzidentalak sortu digun gizarteari alternatiba bila ari zaigu poesia berria». Ez dira nire hitzak. Ba ote da gure artean inor, gure gizarte bizitza okzidentalak sortu duela berresten ausartuko denik? Nik neuk, aintzinatek dut itzulita erdal esatera hura: zelan bizi, halaxe eritzi. Marx aipatuko nuke eta, dza, 'politika' hitz madarikatua agertuko litzateke. Hortxe dago, ba. Aukeratzen dugun azterbidean datza ondorioen gakoa. Gizarte hau eta bizitza okzidentala, errealtate beraren gainean esaten diren hitzak dira. Artikuluko zati horri ere merkea deritzot.

«Gainerakoan ez naiz sartzen. Neuri dagozkidanak argitu gura izan ditut. Ez dut metafisikarik sinesten. Heriotza eman arte torturatu zuten Arregi. Neu ere torturatua izan naiz. Hortxe hasten da desolomendua. Xamurtasuna, aldiz, larruan hasten da.

OMAR NABARRO

JUAN GOROSTIAGAK UTZITAKO EUSKALTZAIN LEKUA NORK BETE URRIAREN 28-KO BATZARREAN ERABAKIKO

Xabier Kintana eta J.A. Arana Martija Euskaltzaindiako hautagai berri biak

Juan Gorostiaga euskaltzain bizkaitarra hil egin zen eta bera ordezkatzeko duena hilaren 28an aukeratuko du Euskaltzaindiak. Hautaketa horretarako sektore «ofizialak» Jose Antonio Arana Martija proposatu du eta sektore «progresistak» berriz Xabier Kintana.

Euskaltzaindiak bere partaideen artean kide berria izango du hilaren 28an hautaketa burutzen denez geroztik. Izan ere, Euskaltzaindiak euskaltzain oso bat falta du Algotako Juan Gorostiaga hil zenetik. Hogeitalaugarren eulkaitzaina izateko bi izen proposatu dituzte, eta bietatik bat aukeratu beharko dute. Horretarako baietza eman dutenak Jose Antonio Arana Martija gernikarra eta Xabier Kintana bilbotarra.

Juan Gorostiaga zena bizkaitarra zenez herrialde honetakoa izan beharko du hurrengo hautatuak. Arau honek, kasu honetan horrela gertatuko ez bada ere, hainbat eragozpen sortu dio eta sor diezaiokie Euskaltzaindiaren osaketari. Gipuzkoan eta Bizkaian gai den jende askoz gehiago dagoelako; baina horiek, agian merezimendu gehiago izan arren, ezin sar daitezke beren herrialdeotako euskaltzainen batek uzten duen arte.

Hautatua izateko hiru euskaltzain osok sinatu behar dute proposamena. Jose Antonio Arana Martija, euskaltzainburua, Luis Villasantek, Juan San Martin eta Eusebio Erkiagak proposatu dute. Ikusten denez sektore «ofizialak» edo «kontserbadorea» esango genukeenak proposatu du. Xabier Kintana berriz, literaturaren inguruko euskaltzainek proposatu dute, hots, Alfonso Irigoien, Federico Krutwig eta Endrike Knorr-ek. Bistan denez baita, sektore «progresistak» edo.

Indarrak parean

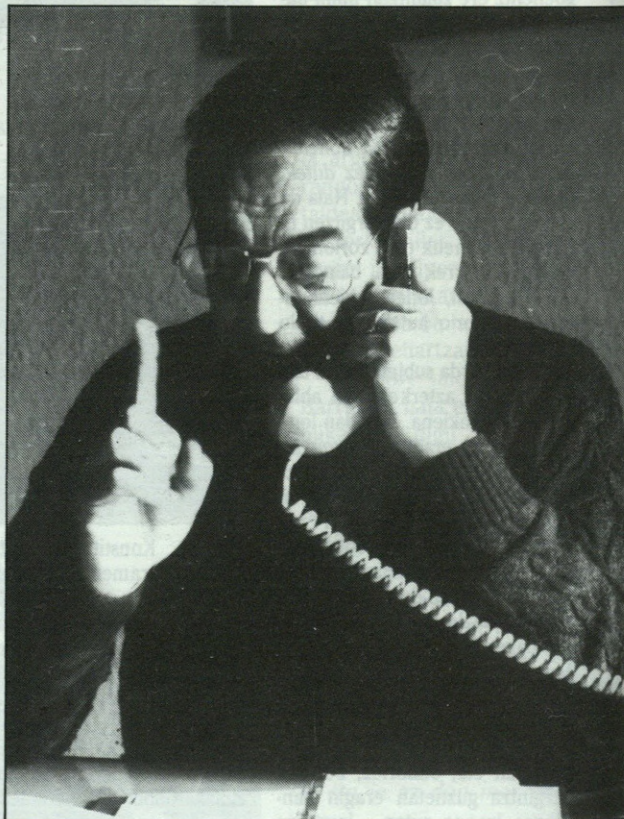
Euskaltzaindi barruan dauden bi tendentziak aurrez aurre jarri dira berriro, eta hurrengo 28an ikusiko dugu zeinek lortzen duen bere proposatua hautatua izatea. Nahiz eta oraindik hautaketarako egun batzu falta diren, botoek bi hautagaietarik bateganako bidea hartua bide dute honez gero. Koxka egon

badago eta hortxe gainera. Zail da aurretik nor aukera dezaketean asmatzen, adituen eritziz indarrak parean bait dabilta.

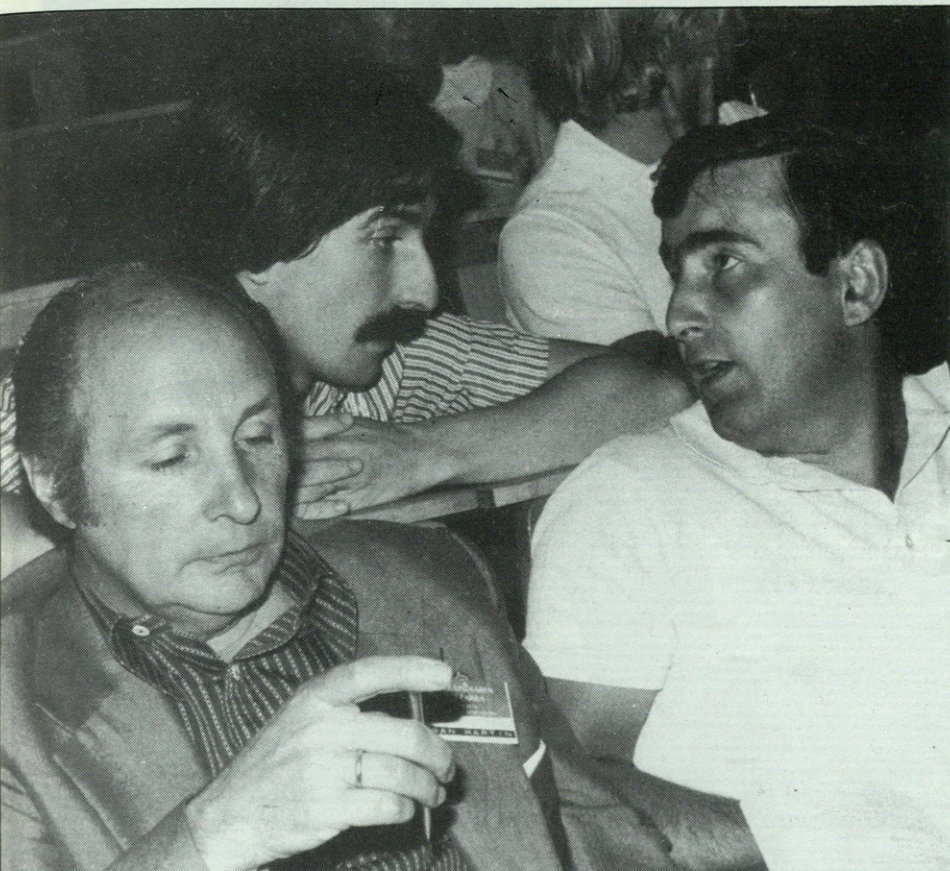
Arana Martijak Euskaltzaindiaren zuzendaritza-koak eta eliz gizonak ditu atzetik. Arana Martija trebea da Euskaltzaindiako Azkue Liburutegiako lanean, lan isila eta etenik gabea ongi baino hobeto egiten dakiela

ederki asko frogatu duelarik. Talde lanean aritzeko aproposa da. Gainera itxuraz behinik behin, arazorik sortuko ez duen gizona, hau da, euskaltzain «erosoa» izango dena.

Xabier Kintana euskaldun berri da. Bilboko euskaldun berria, Gabriel Arestiren jarraitzailea eta euskara batua-ren 'sortzaileetarik' bat. Guzti hori den neurrian, Xa-

Arana Martija, Euskaltzaindiaren Azkue Liburutegiko bere bulegoan.

Euskaltzaindiaren VIII. Biltzarrean (Bergara, 78), Xabier Kintana, egun euskaltzain diren San Martín eta Sarasolarekin.

bier Kintana sinbolo bat da eta horregatik proposatu dute. Ezer ziurtatzea zail samarra bada ere, bere atzetik idazleen sarreraren aldekoak eta unibertsital giroko euskaltzainak daude besteak beste. Aldekoak aipatu ditugu, baina baditu Kintanak aurka-koak ere, gauza asko egin eta esan bait du urteotan Kintanak. Esate baterako zenbait euskaltzainek ez dio inoiz barkatuko oraingo EGA azterketa ez luketela gaindutuko esana. Kintana ez da erakundezalea eta arazoak sor litzake talde lana egiteko. Bi hitzetan esateko, askorentzat pertsonai «deserosoa» gertatu daiteke.

Argitasun eza hau areagotzeko inkognita da oraindik noren alde egingo duten lparaldekoek. Hauek Devant buru dutela, oraingoan ideologia alde batera utzita Kintanaren alde egin dezaketela dirudi. Ezezaguna da baita unibertsitatearen inguruko batzuk, Salaburu eta Sarasolak esate baterako, nori emango dioten botoa; ezin ahaztu bait daiteke Mitxelena

zenaren jarraitzaileen artean daudela, eta hori motibo nahiko da sektore «ofizialak» proposaturiko hautagaia babesteko.

Arana Martija:
«Jubilatzeko aukera zabaltu beharko»

Hainbat jende egin dezakeen ari gara, baina oraindik ez dugu ezagutzen bi hautagaiek pentsatzen dutena. Nahiz eta talde eta sekote desberdinen artean tentsio eta burruka somatzen den, ez da horrelakorik bi hautagaien artean.

Arana Martija Bilboko Erribera kalean dagoen Azkue Liburutegian aurkitu dugu. Gustora aurkitu ere; bere bulegoko mahaia eguzkiak ederki berotua zuelako ez ezik, lanean, bere gustoko lanean, ari zelako: «Ni orain hamar urte jubilatu nintzen. Jubilatutakoan zer egingo den galdetzean, norbere gustoko lanak egiteko asmoak agertzen dira gehienetan, eta ni Euskaltzaindiak bibliotekari-orde izendatu ninduenetik

pozik nabil lan honetan». Poztasun honek lagundu egin dio Arana Martijari hautaketa prozesuari, eta batez ere hautatua ez izateko arriskuari trazedentzia kentzen.

Arana Martijak hobe deritzo Kintana aukeratzeari: «Kintanak hurbilagotik bizi du euskararen mundua. Bera euskaren munduan bizi da. Lan handia egiten ari da eta lan handia egin du. Berak merezi du euskaltzain oso izatea». Arana Martijak berrogeita hamazazpi urte ditu eta Kintanak berrogeitabi. Hori dela eta ere, Arana Martijari berdin lioke Kintana aukeratzea.

Berak uste du Euskaltzaindia eraberritu egin behar dela, odol berria beharrezkoa dela egiteko dagoen lan izugarriari eta arazo mordoari aurre egiteko. Hau lortzeko Euskaltzaindiaren araudiari buelta eman beharra aipatu digu: «Jubilatzeko aukera zabaltu beharko litzateke. Behin adin batetara iritsitakoan lan egiteko ahalmena asko murrizten delako eta lana aldez ez da murrizten. Hau oso

garrantzitsua da Euskaltzaindiaren operatibitateari begira. Lan egiteko ahalmena areagotzeko Euskaltzaindiko batzordeetan jende gehiagok hartu behar du parte».

Operatibitate honi begira baita, beste erakundeekin, batez ere administrazio publikoekin eta unibertsitatearekin, harremanak sakontzea ezinbestekotzat jotzen du Jose Antonio Arana Martijak.

Kontuak kontu Arana Martijak bere burua egoki ikusten du Euskaltzaindian, besteak beste liburu ondarea zaintzen, lan egiteko.

Kintana: «Gehitu egin behar lanerako almena»

Lasai aurkitu genuen bai Xabier Kintana unibertsitateko bere bulegoan. Hasteko zergatik proposatu zuten ez zekiela adierazi zigun, hori proposatu zutenen kontua zela. Kintana ere, itxuraz behinik behin, gutxi kezkatzen du hautaketa prozesu guzti honek: «Ni beste hautagaia- ren laguna naiz eta ez dut nahi inorekin haserretu edo gaizki gelditzerik. Euskaltzaindiak egokien ikusten duena hautatuko du eta hor bukatuko da dena, ez da ezer gertatuko».

Xabier Kintanaren eritziz, «lan askotan eta orohar euskara batuaren normaltze prozesuan mantsoegi ibili da Euskaltzaindia. Gehitu egin behar da Euskaltzaindiaren lanerako ahalmena. Horretarako agintari politikoen esku utzitako zenbait ardura berreskuratu egin beharko luke Euskaltzaindiak. Aldi berean prentsa munduarekin eta euskararen normalizazioaren zereginik duten erakundeekin harremanak sendotu egin beharko litzuke».

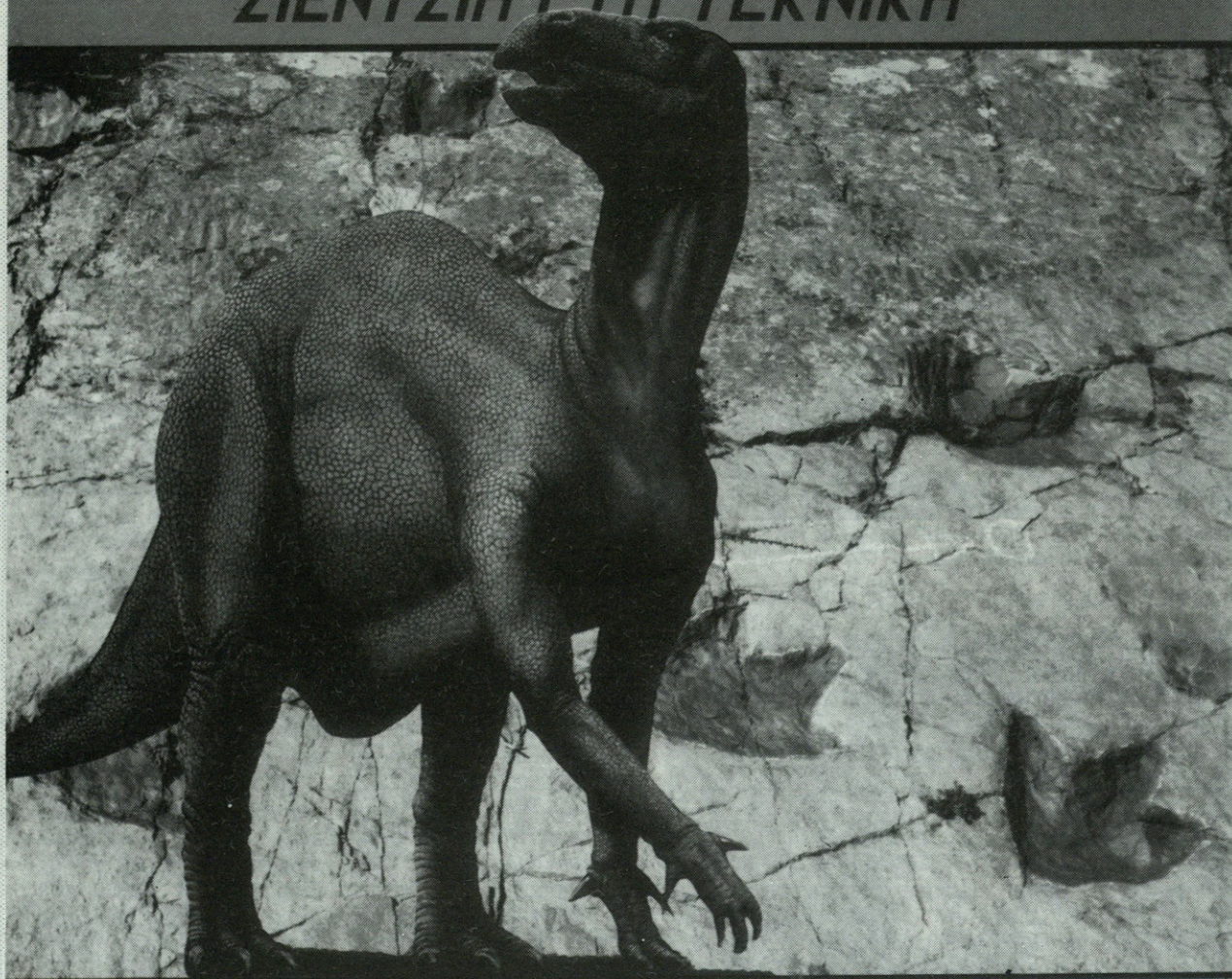
Errepaso pixkat eginda, gogoratu azken aldian beritutako aulkia Juan Mari Lekuonak (Manuel Lekuonaren ordez), Ibon Sarasolak (Koldo Mitxelenak utzitakoan) eta Txomin Peillenek (Piarres Lartabalen lekuan) bete ditzutela.

J. ALDAI

ELHUYAR 17

1988
URRIA
450 PTA

ZIENTZIA ETA TEKNIKA

—Urriaren batean zure kioskoan—

"Elhuyar. Zientzia eta Teknika" aldizkaria jaso nahi dut. Urtean honen sei ale jasoko ditut gainera doan "Elhuyar" aldizkariaren bi ale.

Izena.....

Helbidea..... Lanbidea

Hiria..... Telefonoa

Ordainketa:

Errenboltoz

Kontu korrontea k/k: zenbakia..... Bankua:.....

- ☐ 1.988.erako 2.400 pta. Euskal Herria eta Frantzia
- ☐ Bi urterako 4.300 pta.
- ☐ Hiru urterako 7.000 pta.
- ☐ 1.988.erako 3.000 pta. beste herrietan.

Harpidetza-txartela: ELHUYAR Kultur Elkartea. P.K. 361. DONOSTIA

Paperetan idatziak

GRAFISMOA PRENTSAN

Urte askotan egin dut lan prentsako marrazkietan eta irudi hauek eboluzio baten ondorio dira. Dena dela, etengabea ari naiz aldatzen, eboluzionatzen, eta pertsonaiak nire eboluzioarekin batera aldatuz joango dira. Marrazkietan betidanik gustatu zait estilo itxiegitan ez erortzea; marrazkiak berez ona izan behar du eta bere izakera mantenduz, pertsonaia bera izanik posible da eboluzioa eta estiloa aldatzea.

Eneko, («Aizu!», urria, 72. znb.).

BERTSOLARIAK ETA AHOTSA

Orduan ezarri ona nahi eta ezko baldintza zen, etorri ona bezain derrigorezkoa kasu askotan. Orduan ez zen bozgoragailu eta mikrorik, altuen kantatzen zuenarena jasotzen zuen ondoen publikoak. Gaur egun ez da hori hain ezinbesteko. (...) Askotan entzuten duena ez da konturatzeko baina, ondo kantatu beharra eta jendeak ongi ulertzeko ahalegina egin beharra bi lan dira, eta lehenbizikoarekin nahikoa lan duenak antz ematen dio horri gehien.

Xabier Euskitze, («Eguna», 88-10-13).

SARIKETA LITERARIOAK

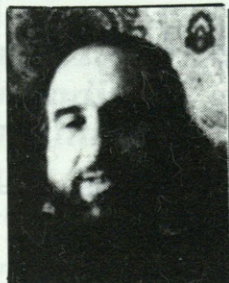
Sarien beharraz dauden iritzi desberdinek ezin dute sariketa kontua ez gutxitu, ez ahuldu. Hor daude gero eta ugariago, hor dago sarien inguruan sortua dugun pandemonium kontrolazina. (...) Erakunde guztiek —haundixkek nahiz udal apalene— eduki nahi dute beren saritxoak. Ez zaie ukatu behar helburu kulturala. Baina erantsi behar zaio honi helburu propagandistikoa ere, honek, zoritxarrez, hura irentsi egiten duenari. (...) Beraz, oihana badaukagunez, entresaka egiten hastea ere komeniko litzateke.

Anjel Lertxundi, («Diario Vasco», 88-10-12).

NAFAR PRENTSA EUSKARAZ

Antzaldatzeko orokor bati eman nahi genioke berpizte garai honetan: sail berriak, eite berria, luma berriak. Ez zaigu dena posible ahal izan oraingoz. (...) Gu ere nahiaren eta ezinaren artean gabilta poeta bezala, baina aitzina eta lan egin gogoz. Behar bada beste erremediorik ez zaigu gelditzen. (...) Roman Felones Hezkuntza eta Kultur kontseilariak ere kontutan hartu beharko luke (...) berataz euskaraz zer erraten den.

Martikorena, («Navarra Hoy», 88-10-11).

HIZKUNTZA TEKNIKOAK

Nik uste dut euskal literaturaren etorkizuna hor ere finkatzen dela, ez badakigu euskal hitz teknikoak euskal literaturara ekartzen porrot egingo dugu. Hori hizkuntza guztietan gertatu da. Hitz teknikoak kaleratzeko biderik egokiena, belarrira moldatzeko, bigunak, lehunak, atseginak egiteko literatura behar da. Bestela mundu teknikoak eta bestea egongo dira hor, bereizturik. Nik uste liburu honetan hori gainditzen dela.

Jaime Kortabarria, («Hemen», 88-10-14).

Jesus Mari Zalakainek puntua jarrita

Koldo Zelestinori

(HBko zinegotzia Bilbon)

— Bilboko Udaletxeak proiektu milionario bat onartu du, kultura etxe erraldoi bat antolatu asmoz Alondigan. Zuek, HBkook, ez duzue begi onez ikusi eta, oraingoz, ez duzue proiektua onetsi. Ez al duzue beldurrik dirua kulturarako eskaintzea ere ez duzuela onartzen, esan dezaten?

Lehendabizi esan behar dugu Udaletxeak gastatzen duen dirua ez dela Udaletxearena; herriarena, baizik. Udaletxeak bakar bakarrik egin behar duena haxe da: diru publikoaren administrazioa. Eta kontextu horretan kultura gaia sartzen dugu.

Guk beti aldarrikatu dugu Bilbon kultura plangintza eza zegoela eta guztiz beharrezkotzat jotzen genuen proiektu orokor baten eratzea Bilbon lan egiten duten antzerki talde, auzo elkarte eta oro har kultura talde guztien partaidetzaz. Ondoren, eta Bilbotarren beharrak beti kontutan harturik martxan ipiniko genuke bere bilakaera.

Argi dagoena hau da, Alondiga bezalako erraldoi bat eraiki baino lehenago Bilbo herrian, auzotegietan dauden hutsuneak bete behar direla eta herriarentzako kultura bultzatu behar dela; kontrakoa, bilbotarren aurkako adar jotzea izango litzateke.

Ez dakigu zer gerta daitekeen hemendik urte batzutura baina hiru mila milioi gastatu baino lehenago, gaia bere sakontasunean aztertu beharko zen eta ez 48 boturekin, kasu honetan bezala. Beraz, gure kontzientzia lasai dago eta daukagun beldur bakarra da elitearentzako beste toki bat ezar dezatela.

Puntako argitalpenak

Bilboko «Verdes» liburudendak emandako datuak.

Literatur liburuak:

- 1.— «Obabakoak», Bernardo Atxaga. Erein.
- 2.— «Marginalia», Joseba Sarrionandia. Elkar.
- 3.— «Exkixu», Txillardegi. Elkar.
- 4.— «Intzentsua lurrean bezala», F. Juaristi. Baroja.
- 5.— «Narrastien mintzoa», Xabier Montoia. Susa.

Orotarikoak:

- 1.— «Euskal Gramatika Praktikoak», J. Butron eta J. de Pedro. Erein.
- 2.— «Juduak, agotak eta ijitoak Euskal Herrian», Alizia Stürzte. Txalaparta.
- 3.— «Erderakadak», Gotzon Garate. Mensajero.
- 4.— «Zakilixut», Antton Olariaga. Erein.
- 5.— «Ja guztientzako ekonomi gidaliburua», Galbraith / Salinger, J. Tobar Arbulu. UEU.

TELESFORO MONZON

Hitzak eta Idazkiak

«Nere bizian, asko gizon balio haundiko ezagutu ditut. Gutik naute, Monzonek bezanbat lagundu, nere biziko jokabideen garbiki ikusten eta sakontzen» (Piarres Larzabal).

«Ez nuen behin ere ikusi edo entzun murmurika edota esamesa gaiztotan, nahiz eta gizagaixoak gorri-gorriak aditu eta irentsi. Horra hor egiazko gizatasuna» (Julen Madariaga).

Monzon egiazko askatasunaren izpiritua da; lau haizetara zabaltzekoa, erosotasun eta atsedenarekiko loturak apurtzekoa, gaur egungo borroka gazteei dagokielako peptsakera galgarrian lokartzea urteen poderioz...» (Alfonso Sastre).

«Nik, benetako politika egitasunean oinarritzen dela sinisten dut»

«Biharko Euskal Herria euskalduntzen ez badugu, Euskal Herriaren hizkuntza, mintzaira, hizkera, bene benetan, beheko mailetik hasi eta goiko mailetaraino egiten ez baldin badugu, esan dezakegu hori ez dela Euskal Herria».

«Neretzat, bere lanaren merezimendu garrantzitsuena ez datza poetika teknikan, Monzonek ematen duen bere izpiritu egoeraren aitormenean baizik, gure herriak nozituriko astindu gogorretan, XX. mendearen lehen erdikadaren azkenetan suertatutako gertakarien kausaz. Orduan dator bere ahotsa beste poetenekin tartekatzeraz, eta beraiekin batera, gure herriarren ahots bihurtzen da» (Jesus Maria Leizaola).

«Kultur arloan, non dihardudan lanean, kolaboratzaile kementsua izandu da Telesforo Monzon, giza mailan bihotz handiko gizona zen bezalaxe» (Jose Migel Barandiaran).

INFORMAZIO GEHIAGO NAHI BADUZU
BETE EZAZU TXARTEL HAU ETA
HELBIDE HONETARA BIDALI:

JAIZKIBEL KULTUR ZERBITZUAK
Posta-kutxatila 3.175
DONOSTIA

Izena
Abizenak
Kalea Znb.
Herria Herrialdea
Telefonoa

Galdezka

Zergatik dago kondenatua «bi bihotz» duen pertsona, poeta? Literatur munduan zerbait ezagunik eta tradizionalik bazegoen asunto horretan, «bi arima, ai, bizi dut bularrean» Goetheren esaldia zela, uste nuen, Fauston. Denoi pasatzen zitzaigula hori, pentsatzen nuen.

Alegia, Goethe ulertzen nuen. Orain Juaristirena ez.

Tutik ez. ARGIAko azalen laburtua irakurri, «Gazeta»ko testu osoarekin alderatu, polemika sorren bat ari duela ematen du azpian, zerbait ez dudala ulertzen, daukat inpresioa. Ezer ez dut ulertzen beharbada. Nik ere «Marginalia»ren aurkezpen pare bat egin behar izan dut: liburu diferenteak irakurri ote ditugu?

Nora edo zertara exactamente legoke, gainera, bihotz biko gizon hori kondenatuta? Zer kondena da hori, zer esan nahi du?

Edo hobeto: zer exactamente esan nahi du, eta ez du esaten, Juaristik?

JOXE AZURMENDI

Inkiszioa ez da oraindikan amaitu

Lau urteren buruan mugazedarriak kendu eta Europa elkartuago izango da. European nola sartuko gara euskaldunok? Espainiaren morroi ala libre? Esklabo ala geure buruon jabe?

Oraindik ere ezin gara geure kulturaren brankan eseri. Lema inoren eskuetan da. Espainiak erabakitzen du guk zer egin eta zer ez egin.

Hor dago Espainiako Konstituzioaren hirugarren artikulua, giza eskubideak eta euskara zapaltzen dituen. Euskaldunok beharturik gaude espainiera ikastera. Euskaraz ikasi edo ez ikasi, hor konpon!

Artikulu hau inkisizio berria da, euskaldunon kontzientziak zapaltzen dituen. Estatua ez da inor guri zein erlijio izan behar dugun esateko. Ez eta espainiera ikastera behartzeko. Guk geuk erabaki behar dugu geure seme-alabei zein erlijio eta zein hizkuntza irakatsi.

Artikulu hori Estatuaren terrorismoak sortua da. Badirudi terrorismoak Euskal Herrian sortua dela, baina Historiari so eginik bestaldera izan dela ikus genezake.

Nafarroa, euskaldunon ama, Castillak bortxaka azpiratu zuenean, Borbonek euskara galerazi zutenean, Foruak desegin zituztenean, Francok euskal kultura suntsitu nahi izan zuenean, terrorismoa nondik heldu zen ageri agerian gelditu zen.

Oraindik ere zenbait herri-tan gurasoek erabakitzen dute beren seme-alabak norekin ezkundu. Neskatek bategi ere ez dute beren nahia egiteko aukerarik. Gu ere halatsu gaude: nahi eta ez espainiarekin ezkundu behar gara.

Espainia Estatuan oraindik ere inkisizioa eta kolonialismoa ez dira bukatu. Europak egin dituen astakeriak handienetako bi horietatik ditugu. Inkisizioa eta kolonialismoa, kontzientziak eta kulturak desegiteko tresna okaztagarriak hazkar daude oraindikan gure artean.

GOTZON GARATE

Ez naiz Donostian lurren jabe

Jaun agurgarria:

Zuk zuzentzen duzun al-dizkariaren joan zen urriaren 2ko alean, Loren Aristi eta N. Arrastoa kolaboratzaileek sinaturiko artikulua bat azaldu zen, Donostiako lur-espekulazioari buruz; bertan, salaketa-kontestu batean, eta irainduz, espekulazioa jartzen ziren zenbait pertsona, beti ere zuen artikulua araberan, hiri horretan eraikitze gaitzen ia lur guztien jabe direla esanez, argi eta garbi, izen eta abizenaz aipatzen zirelarik. Zerranda horretan sartzen naute, Oñatiko alkate den Eli Galdos, beste zenbaitekin batera, Martuteneko 17. Poligonon kokaturik dauden terrenoen zenbaiten jabe dela adieraziz, eta hori, erabateko gezurra da; izan ere, hau dioen honek, bere bizitzak dirauen mende-erdi honetan, ez du Donostian eta ezta bere inguruetan ere inoiz bere jabetza zapeko lurrik, lokalik edo etxebizitzarik izan, eta hau, edozein kazetarik eta edonork egiazta dezake, Jabetza-erregistrora joaterekin bakarrik.

Neu, aipatutako informazioa, akats bat baino askoz gehiago delakoan nago, izan ere nire izena artikulua horretan aipatu bada, besteen aurrean pertsona eta gizon publiko gisa nire izen ona iraindu eta kaltetzeko egin bait da; guzti horren kalteordain gisa, zure aldizkariaren hurrengo zenbakian eskutitz hau argitara dezazun eskatzen dut, zure aldetik ondorengo hau aitortuz: aipatuko informazioa kaleratzearekin, ez zela nahi izan nire izen ona iraindu eta kaltetzerik. Nolanahi ere nere esku gertatzen da zure Aldizkaria eta Kolaboratzaileen aurka bidera ditzakedan lege-aurerak erabiltzea.

Begirunez,

ELI GALDOS ZUBIA

Eli Galdosi

Urriak 2ko ARGIA argitaratu genuen «Donostia: espekulazioaren paradisia» artikuluan, non Donostiako lurrak zehatz-mehatz noren eskutan zeuden aditzera ematen zen, hanka sartze bat izan dugula aitatu digu Eli Galdos gutun baten bidez, hain zuzen ere Martuteneko 17. Poligonoko sozio bezala jartzen gurelako kontua erabateko gezurra dela esaten digularik. Hau honela, bi gauza bota nahi genizkioke laburki Eli Galdosi: batetik, gure iturrien esanetara jokatu dugula betire datu horren berri ematera koan. Eta bestetik, guzti honen frogatzeko jabetza-erregistroen miazterik ez gurela izan bere garaian Udaletxeko funtzionario baten ezetza zela medio. Halere, zure gutunean ematen dizkiguzun argitasunak ikusita ez digu inongo erreparorik ematen atzera egiteak, argi utzita gainera, zure pertsona iraindu badugu, ez dela, inondik ere, gure intentzioz izan.

LOREN ARISTI
N. ARRASTOA

Marrakech-tik Casablancara

1

Hainbat euskaldun hil den
Afrika partean
ia-ia gelditu
ginen lurpean.
Guztia geratu zen
joan den urtean
Marrakech-ko hiritik
Casablanca artean.
Abioi batean
nindoan bakean
eta bapatean
sartu lainopean...
Ez dago sinisterik
pasa artean.

2

Marrakech utzi eta,
traralaralala!,
bagoazela hegan
Casablancara.
Gora igo orduko
akabo patxada,
garraisi bihurtu da
zenbaiten algara.
Zeruko aldaba
inoiz joko bada,
bertatik bertara
hau dugu parada:
erruki zakizkigu
Santa Barbara!

3

Estuasun honetan
ez naiz ni bakarra,
ez bait dihoa hutsik
katzarrotzarra.
Eskuinean daramat
emazte azkarra,
ezkerraldean, berriz,
Migel bizkaitarra.
Hiruron negarra,
antzeko samarra:
hau da zoritxarra
gure mundu txarra
Euskal Herritik urrun
utzi beharra!

4

Barrunbea dilindan,
hegoak dardarka,
hau istilua eta
hau zalaparta!
Salto, brinko ta jauzi,
tirriki-tarraka,
ezinean dihoan
hegazkin ausarta.
Non da azafata,
morena galanta?
Hori ere falta,
ihes joan da-ta.
Ezin ote daitezke
lurrera salta?

5

Hau da deskalabroa,
hau da desastrea!
Batxez batxe dihoa
gure trastea.
Lehen gutxi bagenuen
hona hemen bestea:
ez zait ba gonbitoka
ari andrea gaztea...
Hau da, emaztea,
gauzak erraztea:
norbere lastrea
botaka hastea.
Nik ere ahoan dut
nire hesteia.

6

«Zer duzu, emaztea,
zurbil eta zurrun?».
«Kanpoa dena laino,
barrua lurrun».
Zertarako alferrik
ametsetan jardun,
gugatik ez da inor
geldituko alargun.
Burrin eta burrun
ezin joan urrun.
Eskerrak ez dugun
zorrik utzi inun
eta zerua ere
gertu daukagun.

7

Baina zergatik etsi
umeak bezala?
Bagoaz, jaun-andreok,
bagoazela.
Negarzaleak negar
egin dezatela,
besteak pentsa onik
irten gaitzkeela.
Ez bahaiz ustela,
pilotu exkela,
eutsiok, bestela
nolako pastela!
Nork ordaindu behar dik
gure eskela?

8

Bateko batxea ta
besteko irrista,
seguru goazenik
ezin sinista.
Harro hasi dugunok
zeruko kronista
larri bukatu behar
ora-pro-nobiska.
Pilotu artista,
luza ezak bista
hortxe daukak pista
argiak dizdizka...
Ez ahal duk haundituko
eskelen lista!

9

Aireportu bikaina
hortxe daukagu zai,
gu jaisteko irrikan,
izerditan blai.
Pilotu kaiku hori,
habil behingoz ernai,
izango ahal haiz txukun
lurreratzeko gai.
Bagoz, ai, ai, ai!,
inor gutxi lasai,
baina oraingoan, bai,
lortu dugu, ja-jai!
Heldu garela heldu
traralaralaj!

10

Algaraz estalita
aurreko estura,
airean jaitsi ginen
aireportura.
Komunean sartuta
hango ispilura:
«bigarren aldiz jaio
gaituk gaur mundura».
Ahal dudan modura
kontatu dut hura,
puntutik puntura
gure abentura.
Aitontzean joango
gara zerura.

PELLO ESNAI ORMAETXEA

Kontrapasa

Azalpenak zehaztuz joan ahala, pasa itzazu letra guztiak bakoitzari dagokion laukira. Taula osatu ondoren esaera zahar baten aintzinean suertatuko zara.

- I. Ardandegia.....
 II. Burrunbak.....
 III. Datilak ematen dituen arbola.....
 IV. Auzoa.....
 V. Otua, gogoratua.....

B 3	E 2	D 4	B 13	A 6	A 8	E 12	D 12	D 10
A 4	B 2	D 3	B 9	E 10	D 7	E 3	A 10	B 7
D 13	B 11	E 8	B 5	E 13	A 3	D 9	D 2	E 5
E 7	B 8	A 1	D 6	A 9	A 2	B 12	E 4	E 11
A 12	D 5	B 10	A 13	B 1	A 5	E 9	E 1	B 6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

A												
B												
D												
E												

(soluzioa 11. orrialdean)

KAPITAINAREN GRADUAK

Ez dira bi hilabete Iñaki adiskidea soldaduskatik itzuli dela. Joan den asteburuan elkarrekin afaltzen ari ginela klase teoriko horietako batetan kapitain batekin gertatutako istorio xeblexe hau kontatu zidan:

Sartu omen zen kapitaina klase teoriakoak ematen zituzten gelara eta bere mahaiko kajoia irikita gero, barruan zeukan papertxoari begirada bat bota eta zera galdetu omen zuen:

— Gaurko klasea natur-zientziei buruzkoa izango da. Martinez! Ea erantzuten duzun galdera hau: zenbat gradu behar dira ura irakitzeko?

— Hogeitamar gradu, akaso?

— Hogeitamar gradu? Hi ez al haiz eskolatik pasa, ala? Ea, Muñoz! Zure ustez zenbat gradutara irakiten du urak?

— Ez dakit ba... berrogeitamar?

Kapitaina gero eta haserreago:

— Etxeberrial! Erantzuteko azken aukera zuri emango dizut. Zuk ez baduzu asmatzen, hemen zaudeten guztiok patatak zurtzen pasa beharko duzue hilabete osoa. Ea bada, zenbat gradutara irakiten du urak?

— Ehun gradutara, kapitain jauna!

— Tira, tira... ez duzu asmatu baina barkatuta zaudete. Urak laurogeitamar gradutara irakiten du. Ez zara horren urruti ibili eta nahikoa da.

— Barkatu kapitain jauna, baina urak ehun gradutara irakiten du.

— Zigorra nahi al duzu edo? Ez al duzu entzun laurogeitamar gradu direla edo?

— Ezetz ba kapitain jauna! Ehun gradu nehar izaten dira.

Kapitainak zabaltzen du bere mahaiko kajoia, barruko paperari begiradaxoa bota eta zera erantzuten dio:

— Arrazoi duzu, bai. Laurogeitamar gradutara angulu rektoak irakiten du.

OSASUNAREN ARDURAZ

Kremaileradun igeltsua

BARTZELONAKO erreabilitazio funtzionaleko zentruak, Henri Hoppenbrouwers doktorearen zuzendaritzapean, igeltsuzko sistema berri eta iraultzaile bat sortu du Estatu espainolean lehenengo aldiz, traumatologian erabilitako ohizko igeltsua baino askoz ere erabilgarri eta praktikoagoa.

Hoppenbrouwers-ek esan duenez, gorputzera oso ongi moldatzen dela edo ehun baten antzekoa da. Barruan produktu bat ezartzen zaio, ordu-laurdenean gogortzen dena, eta pazienteak ordu-erdia kalera joateko moduan dago. Sistema honek kremailera bat darama eta erradiografieta ikusgarria da. Bestalde, harturik edo infekziorik gertatuz gero, nahikoa da medikuak kremailera irekitzea aparatu edo igeltsu moldeatua kentzeko.

Sistema berri honek —Neofrakt izena du— ohizko igeltsuaren herena bakarrik pisatzen du eta kasu normaletan, zentimetro-erdiko lodiera besterik ez du. Kremailera, sistema bezala, edonon erabil daiteke, gorputzean zein gorputzadarreran. Gainera, honela, erasandako zatiaren errekuperazioa, bainua eta garbiketa hobeago eta errazago egiten dira. Bloke gogortua oso gogorra da eta ezin hauts daiteke gainean 100 kilogramoko pisua jarrita ere.

XABIER AGIRRE

Egun gogoangarria

ESPAINIAKO Estatuan jai nazionalizat aukeratua izan den urriaren 12an hartu dut luma, langileoi goitik behera emandako jaieguna dela probetxatuz (hain zozoak ez gara izango, lehenago ere gehiegi zurrupatzen diguten izerdia zurrupatzailen mesedetan isurtzeko) eta egun horren inguruko muntaiak gai emanda. Egun gogoangarria dela diot, hasieran bertan, gutxienez horrelaxe bait da estatuko indar nagusientzat. Izan ere, ez bait da kasualitatez gertatzen, espainiarren jai nazionala guardiazibile eguna ere izatea, ez bait zuten alferrik Pilareko Amabirjina kapitain generala izendatu. Egun gogoangarria, beraz, goardiazibilizatu nahi duten estatu batean, Bergamin zena- ren hitzak gogora ekarriz.

EGUN hori abiapuntutzat harturik eta daukan esangurari begira, nazionalismo espainiolaren defenditzaile sutsuak bateriak kargatzen ari dira etengabe, lau urte barru gainera datorkigun edo dakarkiguten mendeurren ospetsuaren atxakiaz, duela bost mende izan zituzten helburu berberekin, kolonizazio-modu batzu berrindartzeko. Zeren inork ez bait du ukatuko, ideia konkretu batzuren marketinerako muntaia ikaragarri baten aurrean aurkitzen garenik, saldu nahi den produktu nagusia —bakarra dela esango nuke— espainoltasuna

izaki, espainol sentitzearen harrotasuna alegia.

Ados nago —nola ez egon!—, Amerikaren Aurkikundea izen ponpoxoaren eufemismoaren barnean neurrigabeko lapurreta, genozidioa eta abar izkutatzen direla eta horren pairatzailak Amerika bera oso alde zuzenetik aurkitua zutenak izan zirela diotene- kin. Ados nago, zapalkuntzaren pairatzaileen artean bertako herri eta etnia guztiak izan zirela jakin erazi digutene- kin. Ados nago, haien artean Afrikatik eroandako esklabu beltzak ere badaudela esaten dutenekin. Ados nago, Gaztelaren agintaritzapean joan- dako zapaltzaileen artean euskal seme asko ibili zirela eta hori ere salatu be- har dugula adierazten digutene- kin. Ados nago, mendeurrenaren ospake- taren aurka jadanik antolatzen ari di- ren eta antolatuko diren ekitaldiekin. Ados nago,...

BAINA, hala ere, nire oraingo gogoeta ez da kanpora begira zuzenduta egongo, barru- rantz baino. Amerika gaur egun hurbil samar egon arren, hurbilagoko koloni- zazioek oso kezkatu bait naute. Uste bait dut, eta arrazoi anitz eman ditzaket hori frogatzeko, Euskal He- rria ere herri kolonizatua dela, aspal- didanik kolonizatu gaituztela, orain ere kolonizatu nahi gaituztela, eta etorkizunean ere etengabeko koloni- zazio hori burutzen iraun nahi dutela; harik eta herri lege desagertu gaite- zen arte, prezeski. A!, eta garbi gera dadin, kolonizatzaile nagusiak, kasu honetan ere Gaztelako zentruan agin- tzen dutenengandik datozela uste dut, gehienbat, ideia eta asmoetan, nahiz eta bakarrak ez diren, ez bait dut ahortzi nahi Amerikako Estatu Batue- tatik hasita mundu osorantz eta gure- ganantz ere zabalduz doan koloniza- zioa.

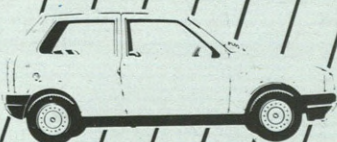
Herri kolonizatua gara, goitik behe- ra eta indarraren arrazoiz, gurea ez den egitura politikoa inposatzen digu- telako, gurea ez den ekonomia baten izenean egitura ekonomikoa gainjar- tzen digutelako, gurea ez den historia irakasten digutelako, gurea ez den hizkuntza batetan bizi eratzen gaituz- telako, gurea ez den nazio batekoak garela esatera eta izatera behartzen gaituztelako, geu izaten uzten ez gai- tuztelako. Eta abarrengatik.

Badakit, Sevilla-n xahutuko dituzten 600.000 miloi horien indarrez eta Bar- celona-ko Joko Olinpikoetan (nork da- ki zenbat miloi izango ote diren!) za- balduko duten irudiaren bidez datorki- gun eraso ideologikoa oso bortitza izango dela, sekula baino bortitzagoa. Baina neokolonizatzaile hauen as- moen ustelkerian sakonduz gero, agian beren torlojuaren haria ixo egin- gu dugu eta, orduan, torlojuak birak eman arren ez du gehiago estutuko. Ene eritziz, horixe da Amerikako ge- nozidioan desagertutako edo hiltzorian dauden herri kolonizatu-ekin eskein die- zaekegun ospaketarik ederrena; eta geureari ere. Ez dugu soilik, datorki- gun propaganda espainol-zele koloni- zatzailearekiko immunizaturik geratu behar, baizik eta gaixotasun zapaltzai- le horren aurkako antigorputzak ere sortu behar ditugu, munduan zehar barreiatu bizi diren kolonizatzaile genozidekin bahin betiko bukatzeko.

J.R. ETXEBARRIA

FIAT-eko AUKERA

FIAT

FIAT UNO

FIAT UNO

FIAT UNO 45 BRIO.....	956.665
FIAT UNO 45 FIRE 3 P.....	1.021.835
FIAT UNO 45 FIRE 5 P.....	1.152.175
FIAT UNO 60 S 3 P.....	1.201.385
FIAT UNO 70 S 5 P.....	1.410.195
FIAT UNO 70 SX 3 P.....	1.360.985
FIAT UNO TURBO I.E.....	1.664.225
FIAT UNO 60 D.S. 5 P.....	1.428.815

FIAT CROMA

FIAT CROMA CHT.....	2.416.340
FIAT CROMA 2.0 I.E.....	2.853.910
FIAT CROMA 2.0 I.E. TURBO	3.400.540
FIAT CROMA TURBO DIESEL.....	3.130.550

FIAT

FIAT CROMA

FIAT

FIAT TIPO

FIAT TIPO

FIAT TIPO 1400.....	1.465.390
FIAT TIPO 1.400 DGT.....	1.575.780
FIAT TIPO 1.600 DGT.....	1.715.430
FIAT TIPO 1.900 TURBO DIESEL.....	2.055.910

FIAT REGATA

FIAT REGATA MARE.....	1.268.550
FIAT REGATA 70 S.....	1.470.710
FIAT REGATA 100 I.E.....	1.821.830
FIAT REGATA DIESEL SUPER.....	1.816.510
FIAT REGATA WEEKEND 100 I.E.....	1.868.380
FIAT REGATA WEEKEND D.S.....	2.014.680

FIAT

FIAT REGATA

MATRIKULATU ONDOKO
PREZIOAK

AUTO ADARRA BANATZAILE OFIZIALA

Txingurri pol. z/g. Tf.: 397241. HERRERA-Donostia. Gran Vía, 7. Tf.: 288983. GROS-Donostia.

Electricidad AYA. Zarautz. Tel.: 834618 / **IZARRA**. Ibarra-Tolosa. Tel.: 670070 / **GARAGE USURBIL**. Lasarte. Tel. 362463

SAN CRISTOBAL. Beasain. Tel.: 883908 / **NIETO ANAIK**. Beraun-Errenteria. Tel.: 525290

TALLERES ACHAGA. Hernani. Tel.: 557232 / **TALLERES JOSE-RA**. Pinar kalea. Irun. Tel.: 613217.

FIAT

PUNTA KO TEKNOLOGIA

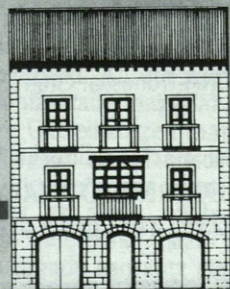

SASI GUZTIEN GAINETIK ETA LAINO GUZTIEN AZPITIK

Sorginak baigina. Sorginkieriatzat jo bait dezake norbaitek egunetik egunera izaten izaten ari garen hazkundera.

Baina, ez da sorginkieriarik. Lagun Aro Aseguru kon-

painiaren eta beronen lankideen ahalegin zintzoa baizik. Ez sasiei, ezta lainoei ere, ez diegu bildurrik. Sorginak baigina, sasi guztien gainetik eta laino guztien azpitik ikus gaitzaten.

SEGUROS **LAGUN ARO** ASEGURUAK